Bundel van de Informatieve raadsbijeenkomsten 2018-2022 van 9 juni 2021

1 19:30 - 20:30 uur: Haalbaarheidsonderzoek Vestersbos

210609 Presentatie - Raadsinformatieavond Vestersbos-GRHVOL onderwijshuisvesting in de Liemers

210609 Presentatie ICS gemeenteraden haalbaarheidsonderzoek onderwijshuisvesting 0-16 jaar Vestersbos

210609 Visienota Liemers Novum-Quadraam samenwerking doorgaande lijn 0-16 jaar Vestersbos juni 2021

Brief raadsinformatieavonden GRHVOL

20210402Lke01_Rapport onderwijshuisvesting Vestersbos

20210402 bijlage 2 analyse varianten Vestersbos

Planning Vestersbos

20210609 Q&A Zevenaar locatie Vestersbos

2 20.30 - 20.40 uur: Pauze

3 20:40 - 21:40 uur: Consultatie hoofdlijnen concept verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

Tijdens de bijeenkomst zal Mathijs Lenis (Opgavenmanager Groene Groei, Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen) ter informatie/aanvulling een presentatie geven op de bijgevoegde raadsinformatiebrief. Daarna kan de raad met de portefeuillehouder in gesprek over de Verstedelijkingsstrategie. Met dit consultatiegesprek kan worden aangegeven wat van belang is voor de Verstedelijkingsstrategie vanuit de gemeente Zevenaar. Wat we nog mee willen geven.
Eind juni/ begin juli zal de definitieve Verstedelijkingsstrategie ontvangen worden en de planning is om het onderwerp vervolgens in oktober in de raad te behandelen.

210609 Presentatie infoavond raad 090621 verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley

RIB 2021-041 Hoofdlijnen concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem - Nijmegen- Foodvalley

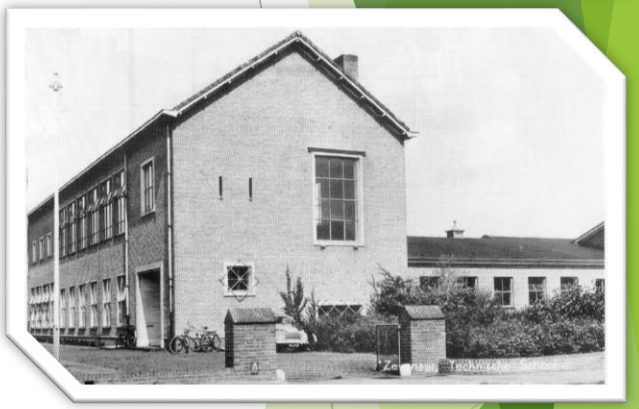














Raadsinformatieavond(en) Onderwijshuisvesting in de Liemers

Montferland	-	7 juni 2021
Zevenaar	-	9 juni 2021
Duiven	-	17 juni 2021



Welkom

Door: portefeuillehouder gemeente Montferland, gemeente Zevenaar, of gemeente Duiven

- Doel van de avond
- Proces tot nu toe
- Planning
- Programma

Programma

1. Onderwijs in de Liemers

Jos Boonman (LiemersNovum) en Maarten Delen (Liemers College)

Tijd voor vragen

2. Locatie Vestersbos in Zevenaar

Remco Bresser en Anne klein Breteler (ICS adviseurs)

Tijd voor vragen

3. Egalisatiereserve

Pelle Jansen van Velsen (penningmeester GRHVOL / Montferland)

Tijd voor vragen

4. Vervolgstappen

25 jaar GRHVOL

Montferland

Anno 1995 (Didam)

Mavo St. Martinus
fusie met Liemers College



Anno 2021

Liemers College (vmbo, havo, vwo)

en praktijkschool Symbion (bouw 2003-2007)





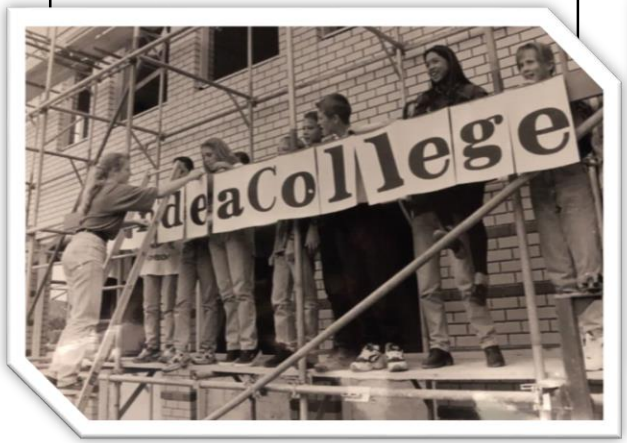
25 jaar GRHVOL

Anno 1995

Mavo de IJsselborgh

Fusie met Andreas Scholengemeenschap

= Candea College





Duiven

Anno 2021

Candea college
Vmbo, havo, atheneum, gymnasium

Bouw Eltensestraat
en Saturnus 1995-1998



Eltensestraat

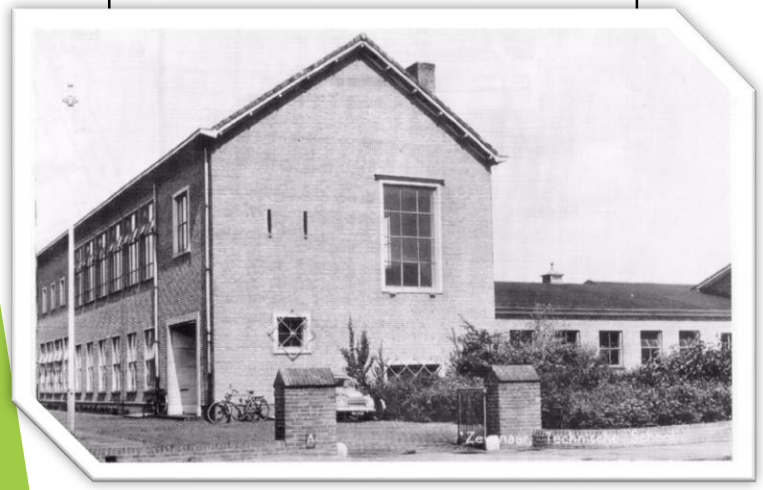


Saturnus

25 jaar GRHVOL

Anno 1995

- Andreas Scholen-gemeenschap vertrekt
- Liemers College (Heerenmäten, Zonegge, Vestersbos)



Zevenaar

Anno 2021

Liemers college
vmbo, havo, vwo

Bouw Landeweer (2012-2014)



Heerenmäten (1980)



Zonegge (1980)



Landeweer (2014)

Onderwijs in de Liemers

Jos Boonman (LiemersNovum)

en Maarten Delen (Liemers College)

1. Visie op 0-16 onderwijs: belang voor leerlingen, fluïde overgang VSO-PO-VO, doorlopende leerlijn, wetenschappelijke ondersteuning, bijdrage kansengelijkheid

2. Boost – Liemers Lijstje, vliegwiel samenwerking onderwijspartners, keten kinderopvang (voor- en naschoolse opvang) – basisonderwijs en voortgezet onderwijs

3. Tijd voor vragen

Locatie Vestersbos

Remco Bresser en Anne klein Breteler

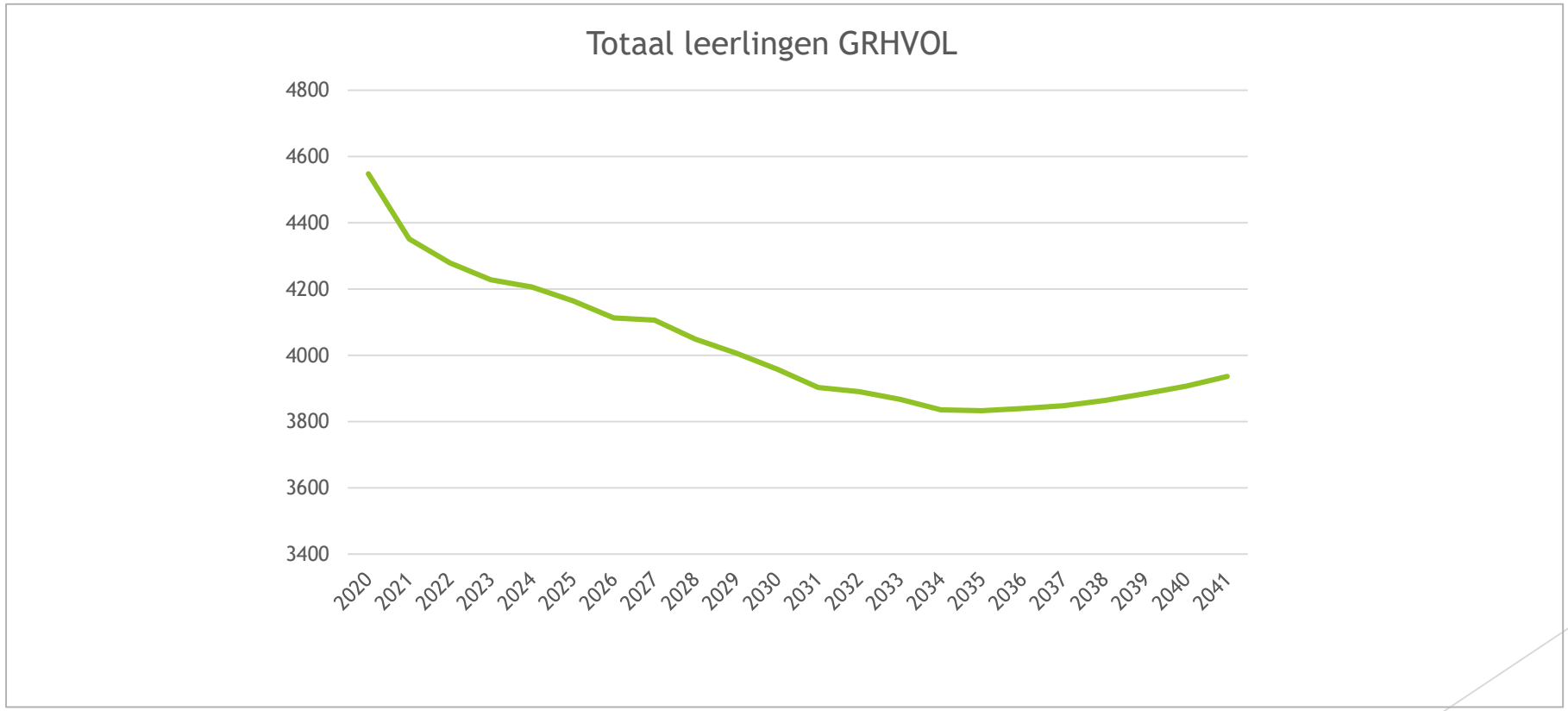
(ICS adviseurs)

Egalisatiereserve

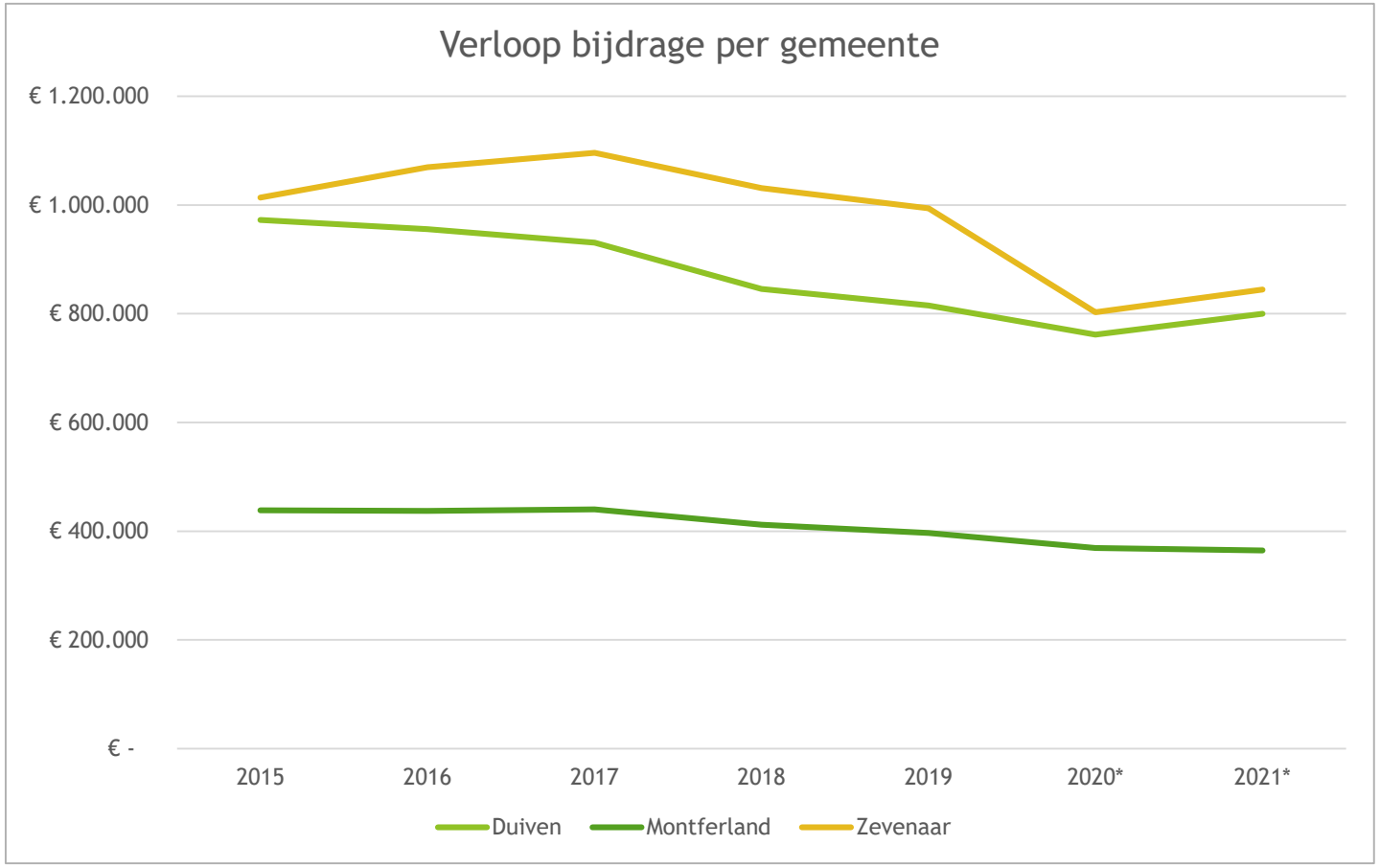
Pelle Jansen van Velsen

(penningmeester GRHVOL / Montferland)

Leerlingprognose (2021)



Verloop bijdrage per gemeente (2015-2021)



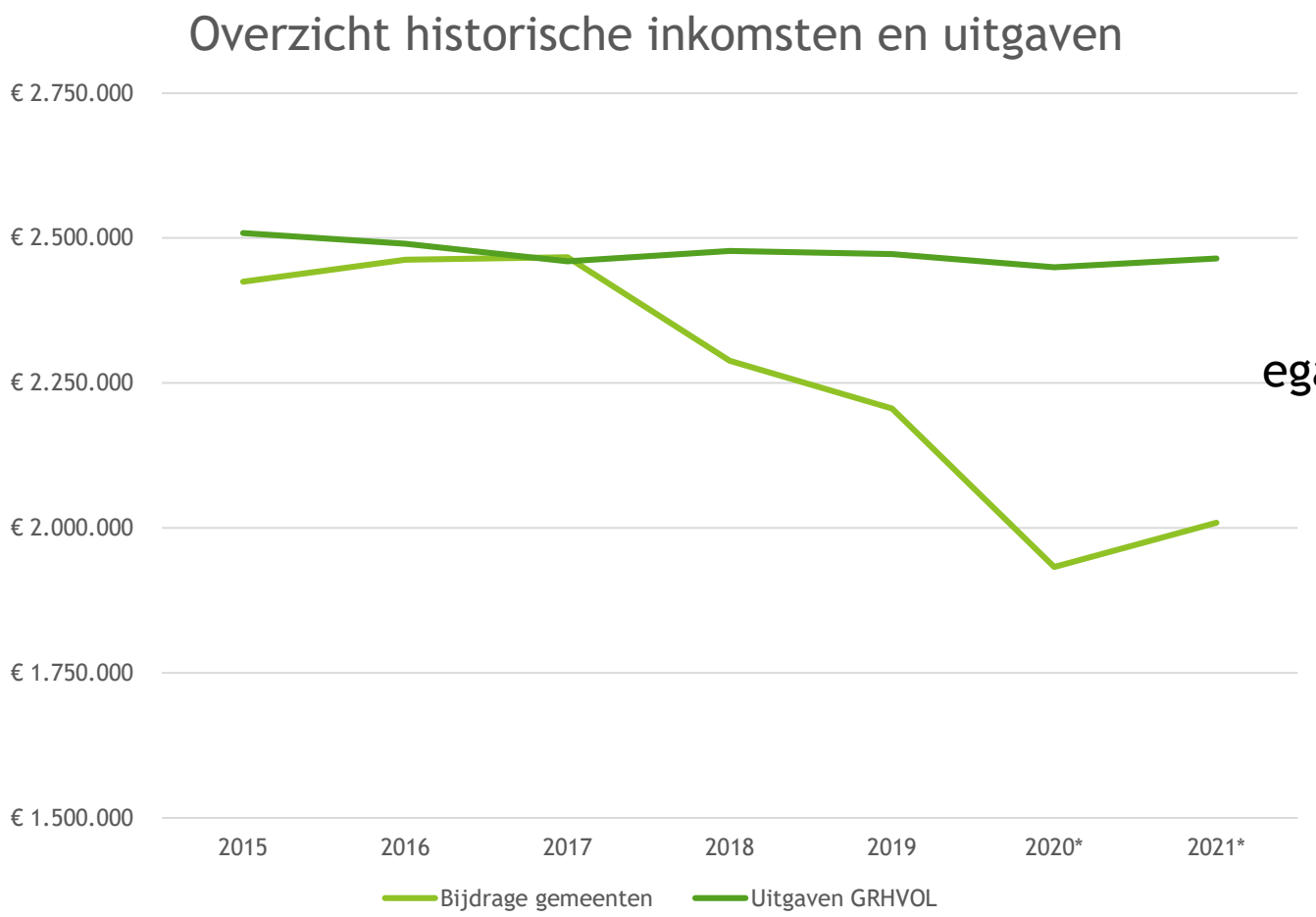
Oorzaken interen egalisatiereserve

- Politieke keuzes (financieel/economische oorzaak)
- 2012 economische crisis: schrappen vervangingsinvesteringen
- 2015 doordecentralisatie sociaal domein: bijdragen gelijk houden
- Meer uitgaven per leerling
- 2016 krimp: leerlingaantal na 10 jaar stabiel houden voor begroting
- 2020 coronacrisis: bijdragen gelijk houden

Leerlingbijdrage & gemeentefonds

- Via het gemeentefonds krijgen de gemeenten **€ 601,32** per leerling.
- Leerlingbijdrage aan GRHVOL 2021 **€ 419,16**.
- Om kosten in 2021 volledig te dragen zou deze leerlingbijdrage **€ 523,88** moeten zijn.

Historie inkomsten en uitgaven (2015-2021)



egalisatiereserve

Oplossing egalisatiereserve onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs (via GRHVOL)



- Bijdragen vanaf 2022 gelijk aan uitgaven
- Eénmalige storting in 2022
- Einde egalisatiereserve in 2022

Tijd voor vragen



Vervolgstappen & hartelijk dank voor uw bijdrage

U ontvangt nog:

a. Onderwijs in de Liemers

b. Samenvatting V&A (deze avond)

c. Raadsvoorstel (Zevenaar)

Meer informatie:

Via www.zevenaar.nl/vestersbos

Via vestersbos@zevenaar.nl

Via voorzitter Nanne van Dellen, secretaris Wytske Dijkstra en penningmeester Pelle Jansen van Velsen

ICS ADVISEURS

Haalbaarheidsonderzoek onderwijshuisvesting 0-16 jaar Vestersbos

Toelichting aan gemeenteraden GRHVOL

Opdrachtgever

Gemeente Zevenaar

Referentienummer

2200436/20210525.RB01

Datum

Juni 20121

Samenstelling

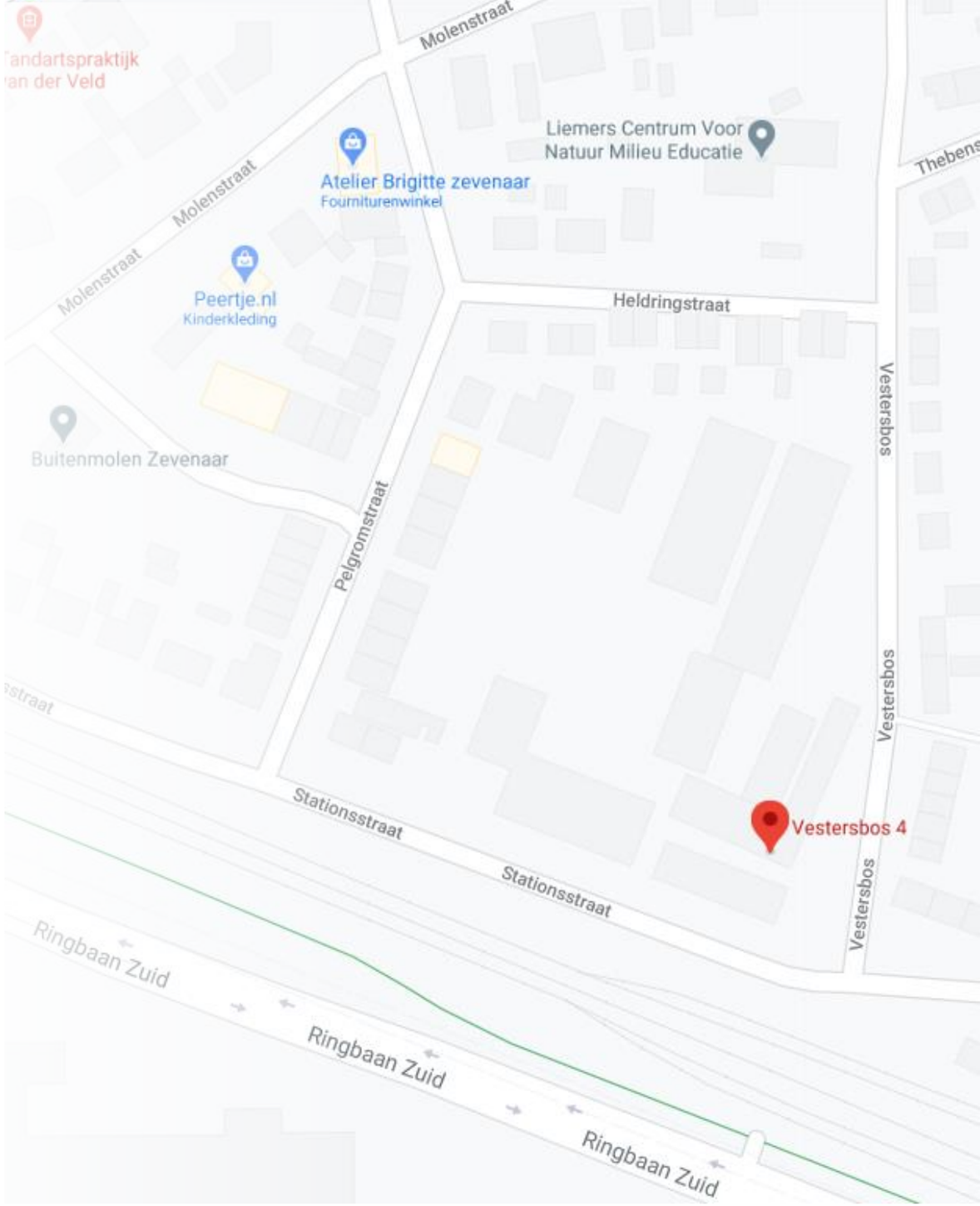
Remco Bresser

Anne Klein Breteler

Opdracht haalbaarheidsonderzoek

Is het mogelijk om een onderwijsvoorziening voor 0-16 jaar te realiseren aan het Vestersbos:

- Kinderopvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en sportvoorziening in een voorziening voor 0-16 jaar;
- Inventarisatie van wensen van gezamenlijke partijen;
- Inpassing van programma op locatie;
- Terugvalscenario's wanneer voortgezet onderwijs en/of sport niet zijn in te passen;
- Toetsing financiële haalbaarheid;
- Consultatie omwonenden.



Stappen haalbaarheidsonderzoek

- **Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling**
- Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Ruimtebehoefte onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)
- Financiële vertaling
- Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

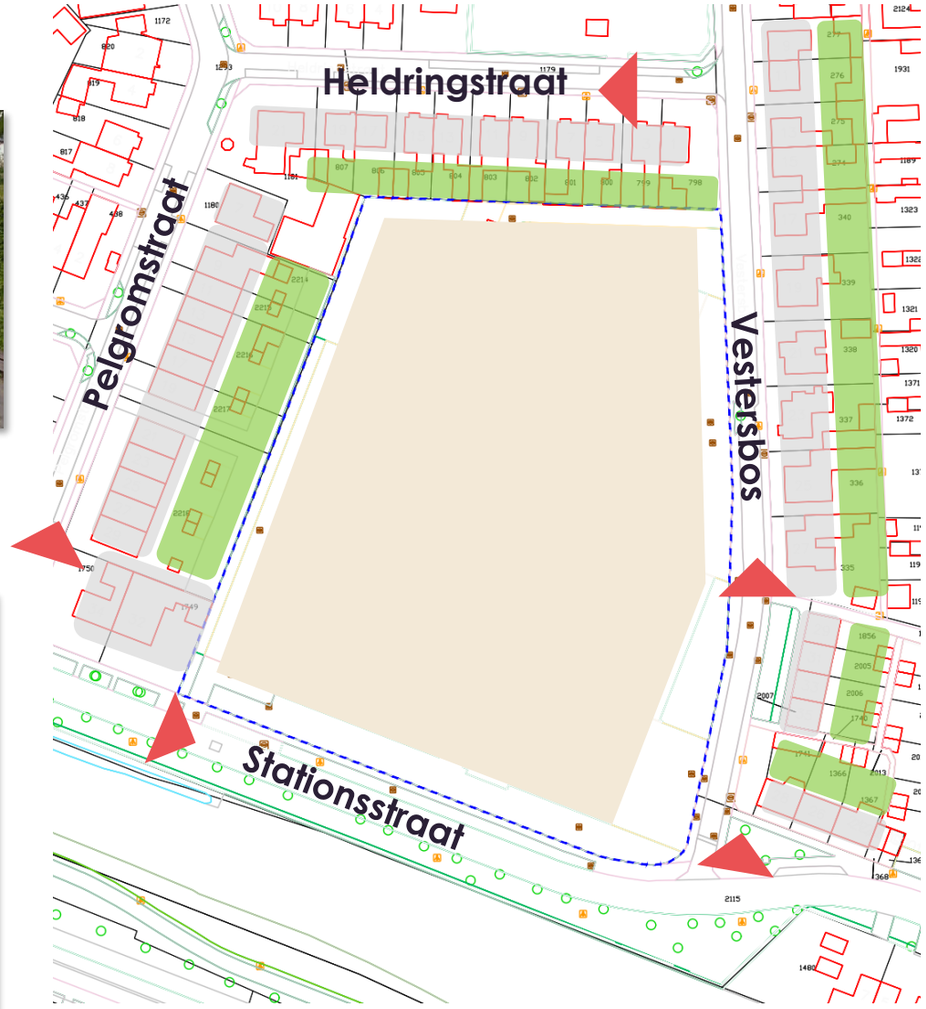
Locatie en omgeving



PELGROMSTRAAT
Woningbouw rij
Tweelaags plat dak



STATIONSSTRAAT





HELDRINGSTRAAT
Woningbouw vrijstaand en 2 onder 1 kap
Tweelaags met kap



VESTERSBOS
Woningbouw vrijstaand en 2 onder 1 kap
Tweelaags met kap



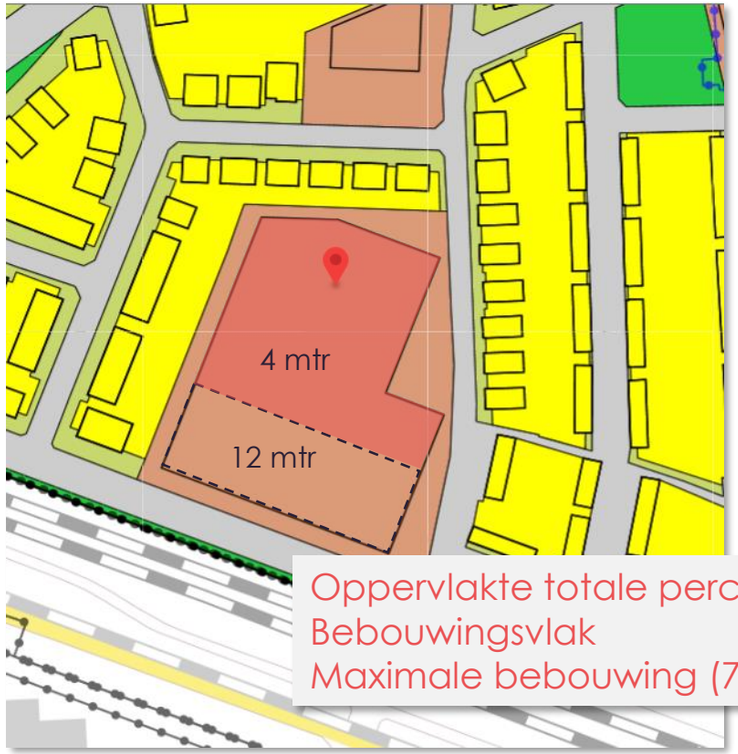
Hoek STATIONSSTRAAT -VESTERSBOS
Woningbouw rij
Tweelaags met kap

Mogelijkheden en beperkingen locatie

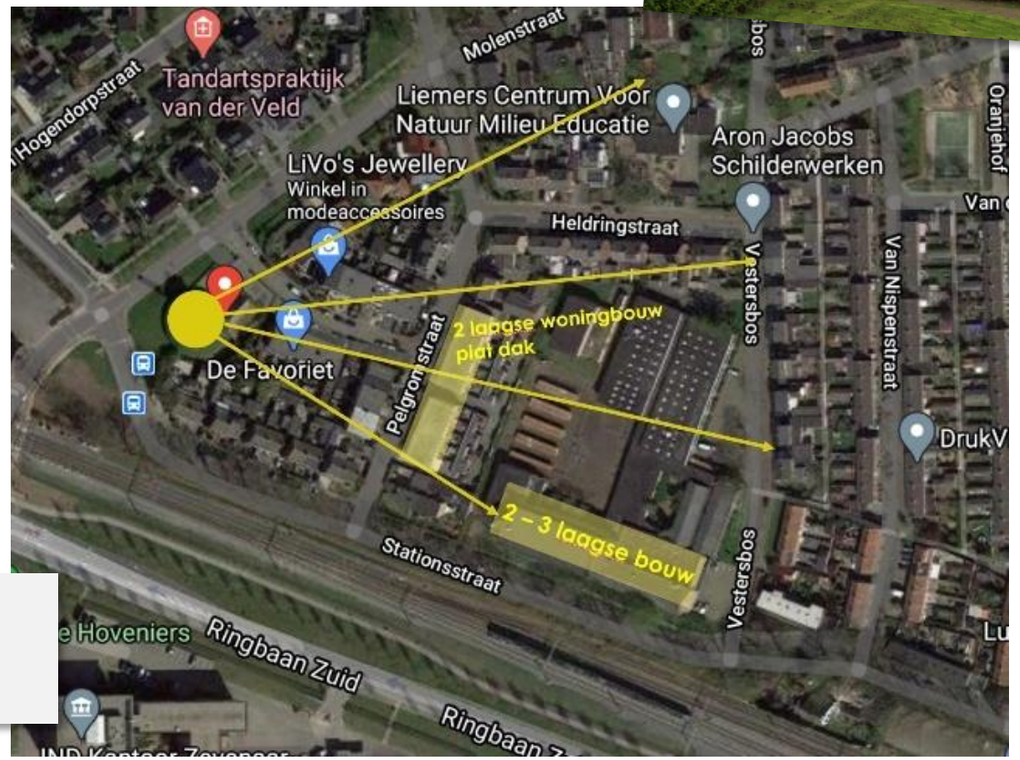


Belangrijkste voorwaarden:

- Bestemmingsplan
- Molenbiotoop
- Spoorlijn



Oppervlakte totale perceel	12.708 m^2
Bebouwingsvlak	8.900 m^2
Maximale bebouwing (75%)	6.675 m^2



Toegankelijkheid en verkeer

Verkeer rond de locatie Vestersbos

- Aansluiting op hoofdwegennet via Ringbaan Zuid en Molenstraat
- Op andere wegen krijgt gemotoriseerd verkeer lage prioriteit
- Het verkeer **om** de woonomgeving heen leiden: ontsluiting perceel aan de zuidzijde, via Stationsstraat



Afzetzone





fietsverkeer



autoverkeer

Duuzaam veilige inrichting schoolomgeving

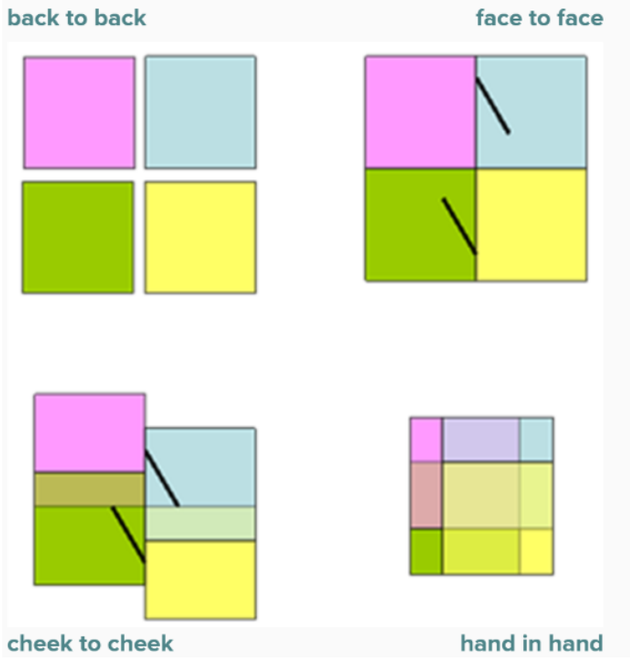
- Lage prioriteit autoverkeer
- Logische en veilige toegang voor fietsers en voetgangers
- K&R zone op eigen terrein, dubbelgebruik als speelplein stimuleren

Stappen haalbaarheidsonderzoek

- Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling
- **Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar**
- Ruimtebehoefte onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)
- Financiële vertaling
- Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

Visie op samenwerking



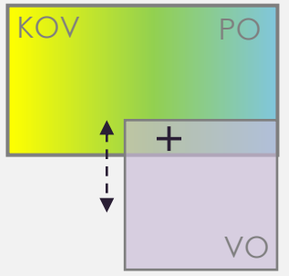


Aandachtspunt

Nieuwe samenwerking mag niet gaan ten koste van waardevolle huidige samenwerking binnen het IKC



Kinderopvang + PO = IKC
hand-in-hand



IKC en VO: cheek-to-cheek
op termijn onderzoek ontwikkeling
naar hand in hand

Stappen haalbaarheidsonderzoek

- Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling
- Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- **Ruimtebehoefte onderwijsvoorziening 0-16 jaar**
- Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)
- Financiële vertaling
- Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

Ruimtebehoefte huisvesting doorlopende leerlijn 0-16 jaar

Verkenning van de mogelijkheden voor huisvesting:

- Speelomgeving 0 – 4 jaar (kinderopvang)
- De Wissel en De tamboerijn (primair onderwijs)

} IKC 0-12 jaar

- Voortgezet Onderwijs Liemers College
  (brede brugklasjaren mavo, havo, vwo en bovenbouw mavo)
- Sportlocatie (minimaal 1 / maximaal 2 gymzalen)

Totaal programma op de locatie bekeken op basis van

Benodigd BVO	**6.110 m² BVO gebouw (in 1 of 2 lagen te realiseren)**
Benodigde buitenruimten	**4.753 m² buitenruimte**
Totaal terrein	**9.975 m² (11.357 m² deels 1 laag)**

Ruimtebehoefte huisvesting doorlopende leerlijn 0-16 jaar

Verkenning van de mogelijkheden voor huisvesting:

- Speelomgeving 0 – 4 jaar (kinderopvang)
- De Wissel en De tamboerijn (primair onderwijs)

} IKC 0-12 jaar

- Voortgezet Onderwijs Liemers College
  (brede brugklasjaren mavo, havo, vwo en bovenbouw mavo)
- Sportlocatie (minimaal 1 / maximaal 2 gymzalen)

Oppervlakte totale perceel	12.708 m²
Bebouwingsvlak	8.900 m²
Maximale bebouwing (75%)	6.675 m²

Totaal programma op de locatie bekeken op basis van

Benodigd BVO	**6.110 m² BVO gebouw (in 1 of 2 lagen te realiseren)**
Benodigde buitenruimten	**4.753 m² buitenruimte**
Totaal terrein	**9.975 m² (11.357 m² deels 1 laag)**

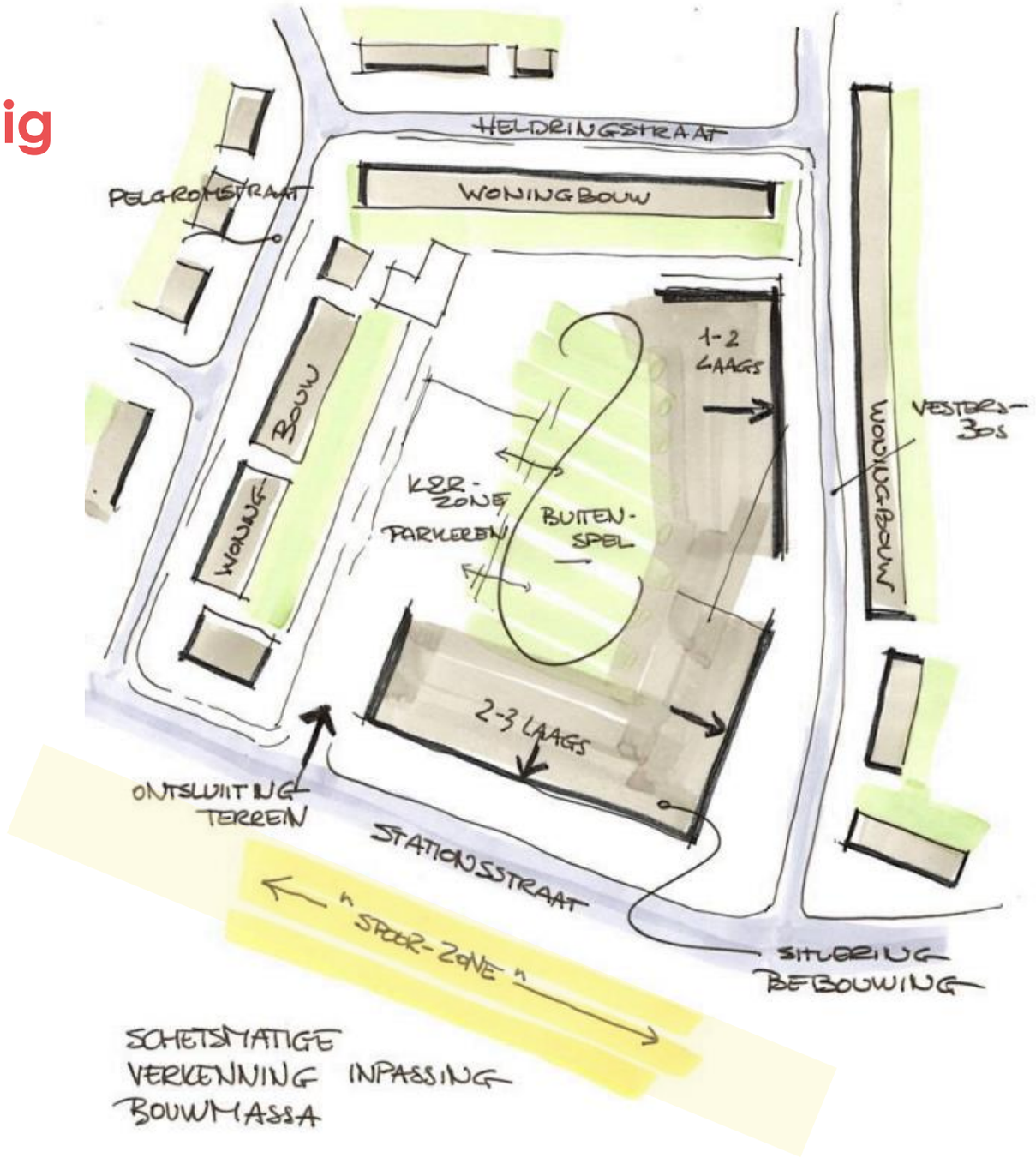
Conclusie: programma past rekenkundig gezien op het perceel

Stappen haalbaarheidsonderzoek

- Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling
- Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Ruimtebehoefte onderwijsvoorzienig 0-16 jaar
- **Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)**
- Financiële vertaling
- Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

Inpassing op de locatie, algemeen stedenbouwkundig

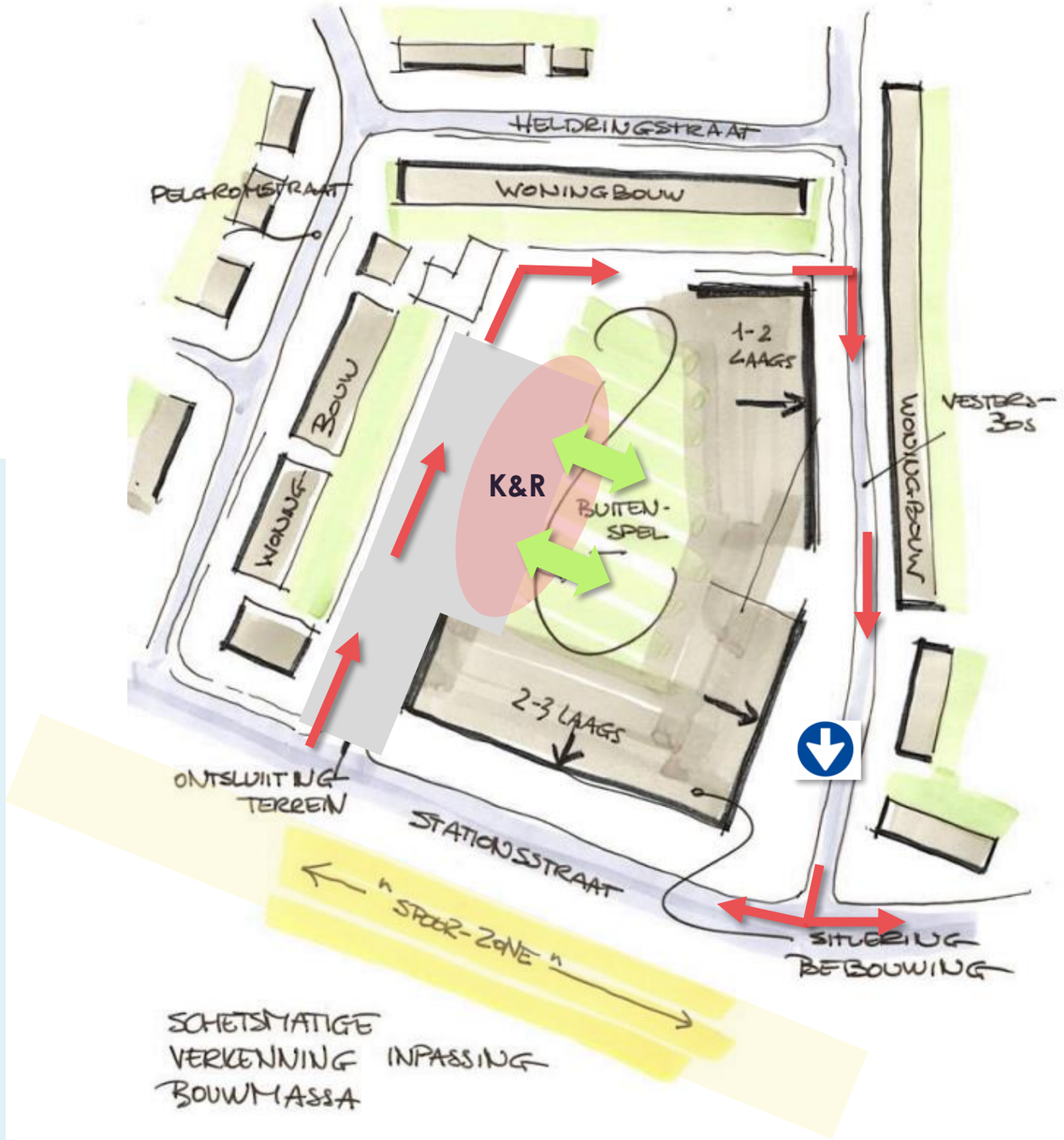
- Aansluiten bij de omgeving:
  - Oriëntatie op Vestersbos en Stationsstraat
  - Achtertuinen Pelgromstraat en Heldringstraat
- Twee- of drielaagse bebouwing aan Stationsstraat
- Speelpleinen en buitenruimte IKC aan achterzijde
- K&R en parkeren tussen speelplein en achtertuinen
- Dubbelgebruik K&R zone als speelplein



Ontsluiting en positionering

Rondrijd variant

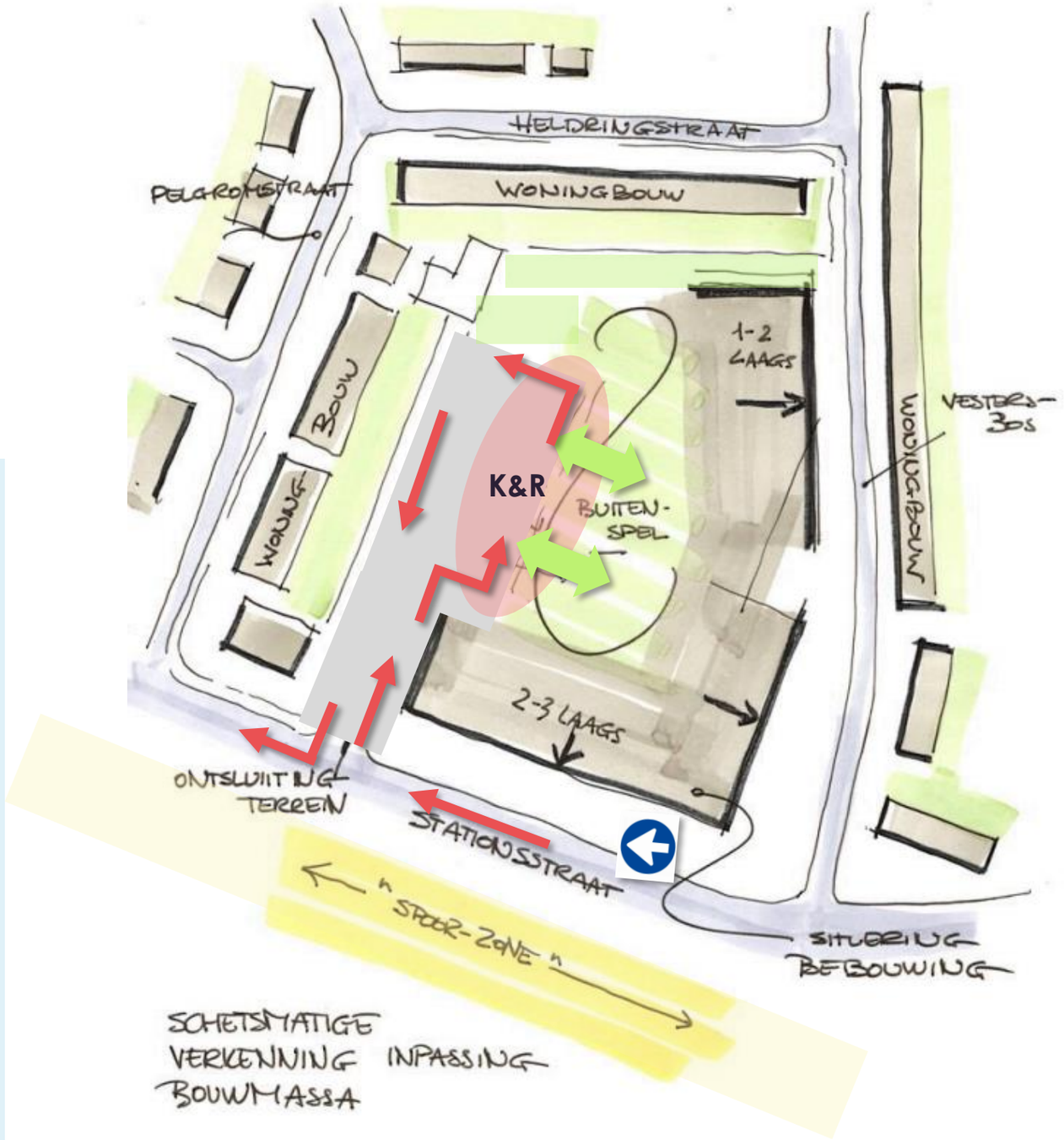
- Parkeren en K&R zone op eigen terrein
- Toegankelijk vanaf Stationsstraat
- Uitrit Vestersbos
- Vestersbos eenrichtingsverkeer
- Aansluiting op Stationsstraat



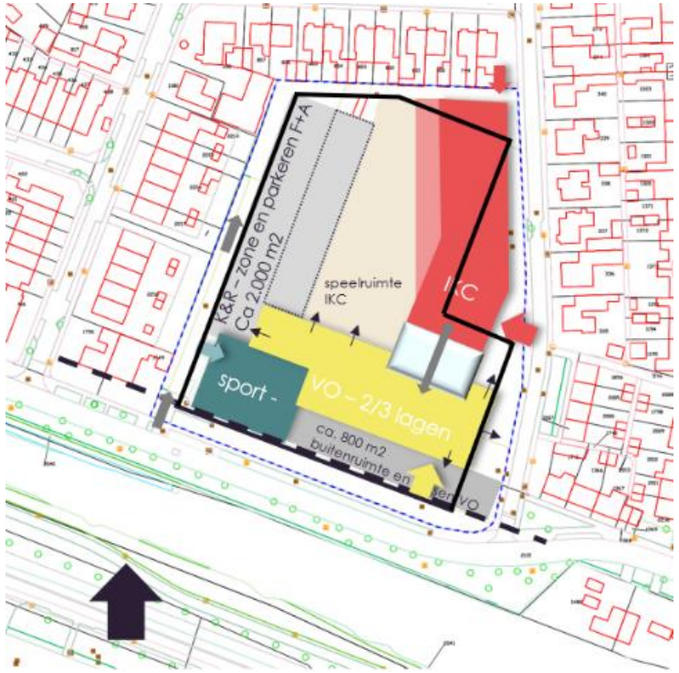
Ontsluiting en positionering

Lus op eigen terrein /in en uitrijden stationsstraat

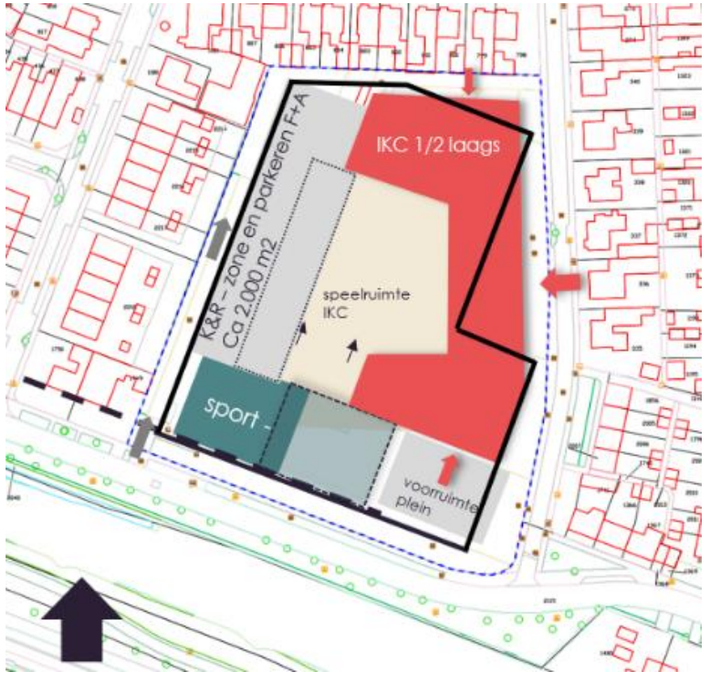
- Parkeren en K&R zone op eigen terrein
- Toegankelijk vanaf Stationsstraat
- Rondrijden op eigen terrein
- Uitrit Stationsstraat
- Stationsstraat eenrichtingsverkeer



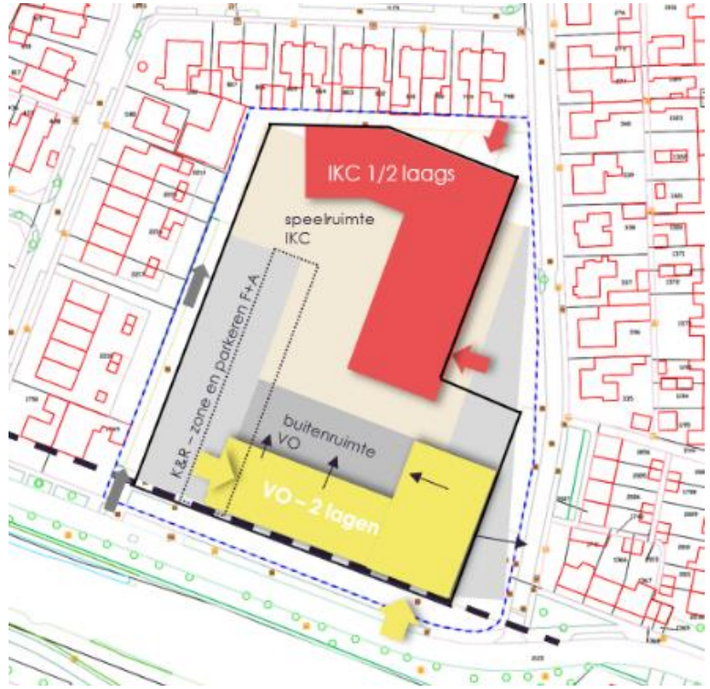
3 varianten



2 IKC’s, VO en Sport

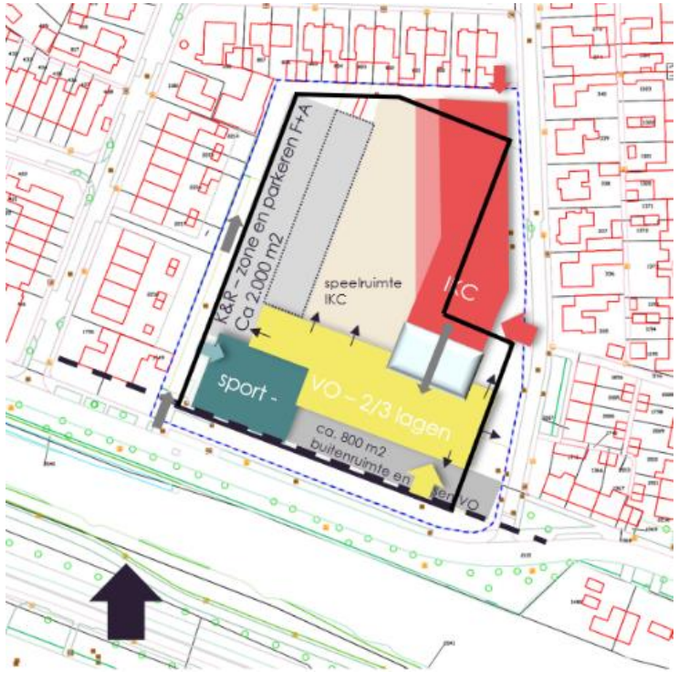


2 IKC’s en Sport



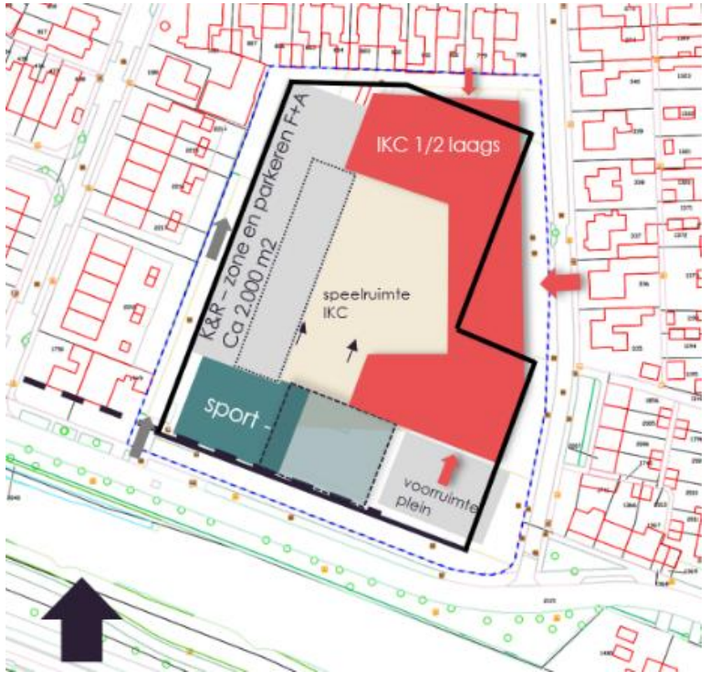
2 IKC’s en VO

3 varianten



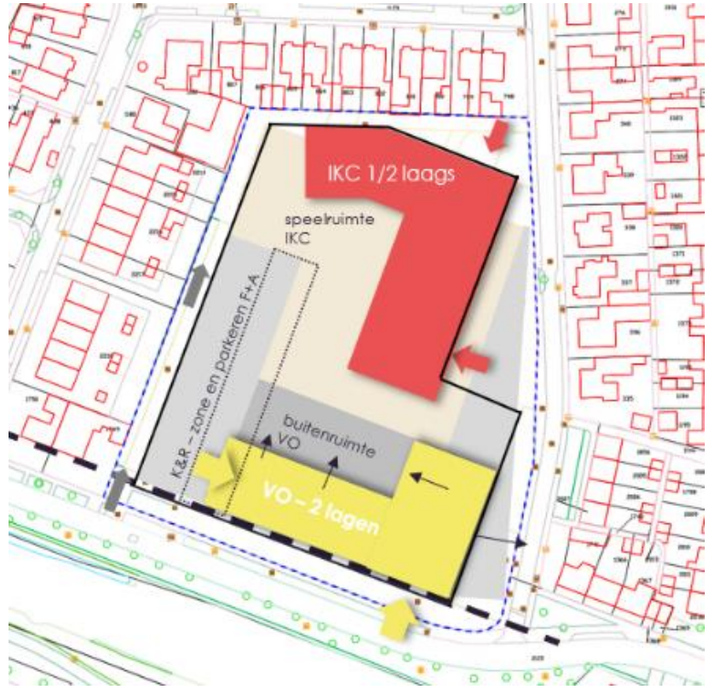
2 IKC's, VO en Sport

- Krappe inpassing
- Druk op omgeving
- Aanpassing bestemmingsplan



2 IKC's en Sport

- Ruimte voor zorgvuldige inpassing
- Mogelijk inpasbaar in bestemmingsplan
- 1 of 2 lagen nader te onderzoeken



2 IKC's en VO

- Enige ruimte voor zorgvuldige inpassing
- Inpassing beter te optimaliseren bij IKC in 2 lagen

Stappen inhoud haalbaarheidsonderzoek

- Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling
- Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Ruimtebehoefte onderwijsvoorzienig 0-16 jaar
- Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)
- **Financiële vertaling**
- Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

Financiële uitgangspunten

Ambitie en kwaliteit

- BENG (Bouwbesluit 2021));
- Frisse Scholen klasse B;
- Extra geluidsisolatie-eisen als gevolg van naastgelegen spoorlijn.

Bouw- en investeringskosten

- Bouwkosten (gebouw en terrein) op basis van kostenkengetallen;
- Totale kosten inclusief bijkomende kosten, onvoorzien en btw;
- Kosten voor sloop en bouwrijp maken voor nieuwbouwlocatie(s) voorzien;
- Bij sloopkosten niet voorzien in eventuele asbest- en bodemsanering;
- Indexering (BDB) uitgaande van start bouw uiterlijk eind 2023;
- Er is sprake van één ontwikkeltraject en één bouwstroom;
- Geen inrichtingskosten opgenomen;
- Gedeelde kosten naar rato van programma-omvang toegerekend aan gebruikers.

Totaal investeringskosten

Totaalinvestering	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Vestersbos	€ 17.666.232	€ 18.713.381	€ 11.213.986	€ 11.213.986	€ 16.157.854	€ 16.157.854
Andere locaties	€ -	€ -	€ 6.543.533	€ 8.101.584	€ 2.352.576	€ 3.370.662
Openbare ruimte	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Tijdelijke huisvesting	€ -	€ -	€ 797.610	€ 797.610	€ -	€ -
Overige kosten	PM	PM	PM	PM	PM	PM
totaalinvestering incl. btw	€ 18.316.232	€ 19.363.381	€ 19.205.128	€ 20.763.180	€ 19.160.430	€ 20.178.515

Dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Gemeente Zevenaar (inrichting openbc	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Opbrengsten verkoop gronden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage schoolbesturen PO	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage schoolbesturen VO	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Investering Kinderopvang	€ 1.168.730	€ 1.160.657	€ 1.213.835	€ 1.213.835	€ 1.183.018	€ 1.183.018
Subsides	PM	PM	PM	PM	PM	PM
GRHVOL - VO	€ 6.882.661	€ 8.266.641	€ 7.341.143	€ 8.899.194	€ 6.971.891	€ 8.657.222
Gemeente Zevenaar (PO + rest)	€ 9.614.840	€ 9.286.082	€ 10.000.151	€ 10.000.151	€ 10.355.522	€ 9.688.276
Totaal Dekkingsmiddelen	€ 18.316.232	€ 19.363.381	€ 19.205.128	€ 20.763.180	€ 19.160.430	€ 20.178.515

Stappen haalbaarheidsonderzoek

- Locatie Vestersbos, voorwaarden ontwikkeling
- Visie en ambitie onderwijsvoorziening 0-16 jaar
- Ruimtebehoefte onderwijsvoorzienig 0-16 jaar
- Verkenning mogelijkheden op locatie (ontwikkeling varianten)
- Financiële vertaling
- **Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt**

Communicatie: consultatie aanwonenden en buurt

Bevindingen:

- Verwachting van onveilige verkeerssituaties, parkeeroverlast en toename verkeersdrukte met name door breng- en haalverkeer IKC's.
- Verwachting van geluidsoverlast door verkeer, spelende kinderen, ouders en bezoekers gymaccommodatie;
- Vrees voor overlast en vandalisme door leerlingen voortgezet onderwijs;
- Afname woongenot door beperkte afstand tot bebouwing en hoogte bebouwing;
- Suggestie om druk op omgeving te verlagen door alleen een voorziening voor 0 tot 12 jaar te realiseren;
- Wens voor betrokkenheid herbestemming, voorkeur voor woningbouw;
- Bedenkingen bij combinatie van kinderopvang en basisonderwijs in relatie tot voortgezet onderwijs en grootschaligheid;
- Clustering van functies is een goed idee.

Conclusies

- Gehele programma past op het perceel, maar ruimtevraag zoekt in alle opzichten de grenzen van de locatie op;
- Beperken van het programma (voortgezet onderwijs of sport) leidt tot betere inpassing op het perceel;
- In alle varianten is zorgvuldige inpassing noodzakelijk vanwege de impact op de directe (leef)omgeving;
- Bij uitwerking rekening houden met de randvoorwaarden van de locatie (spoorlijn, omliggende woningen, molenbiotoop);
- Keuze te maken door verschillende belangen tegen elkaar af te wegen.

Reacties en vragen

Dromen, doen, bouwen,

Visienota samenwerking doorgaande lijn 0-16 jaar Vestersbos, juni 2021

*

Inhoud

Aanleiding en achtergrond **2**

1. Betrokken partijen **2**

1.1. IKC De Wissel en IKC De Tamboerijn 3

1.2. Kinderopvang Zonnekinderen 4

1.3. Liemers College, locatie Zonegge 4

1.4. Huidige samenwerking tussen IKC's en Liemerscollege Zonegge 5

2. Visie op samenwerking **6**

2.1. Waarom samenwerken? 6

2.2. Gezamenlijke ambitie 6

2.3. Onze leidende principes 7

3. Kansen van samenwerking, bestaande praktijk en voorbeelden **8**

4. Randvoorwaarden en uitgangspunten voor een vervolg **11**

5. Tot slot **12**

Aanleiding en achtergrond

De gemeente Zevenaar[1] onderzoekt samen met de schoolbesturen LiemersNovum en Quadraam de mogelijkheden voor invulling van de locatie Vestersbos. Op deze locatie worden twee IKC's van Liemers Novum gerealiseerd: IKC De Wissel en IKC De Tamboerijn. Een scenario dat momenteel op haalbaarheid wordt onderzocht is het scenario waarin op de locatie Vestersbos, aanvullend aan de IKC's, ook de brede brugklas en bovenbouw mavo van het Liemers College worden gehuisvest.

De besturen van Quadraam en Liemers Novum hebben in juli 2020 een intentieverklaring getekend (bijlage 1) waarin zij o.a. hun ambitie om een soepele overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs te realiseren hebben bekrachtigd. Het huisvesten van voorzieningen voor kinderopvang, primair- en voortgezet onderwijs in elkaars nabijheid biedt volgens betrokken organisaties mooie kansen om samenwerking te stimuleren en om de visie op de doorgaande lijn voor kinderen van 0 tot 16 jaar in de praktijk verder in te vullen. Een dergelijke samenwerking past ook in de landelijke ontwikkelingen rond 10-14-onderwijs, de gemeentelijke ambities zoals verwoord in het Onderwijskansenbeleid 2020-2023, de inhoudelijke kaders van het actuele gemeentelijk Integraal Huisvestingsplan en de zeven beloften die samen het "Liemers Lijstje" vormen.

In het komen tot een zorgvuldig afgewogen keuze voor één van de scenario's speelt de visie van partners op samenwerking uiteraard een belangrijke rol. In het onlangs door ICS opgestelde onderzoeksrapport (Onderzoek onderwijshuisvesting locatie Vestersbos, 22 maart 2021) is een eerste globale samenwerkingsvisie opgenomen, waaraan het zogenaamde "Liemerslijstje" en de inhoud van de eerder genoemde intentieverklaring ten grondslag ligt. Ten behoeve van de besluitvorming in de gemeenteraden in juni 2021 over invulling van de locatie Vestersbos is aan Quadraam en Liemers Novum gevraagd een verdiepingsslag te maken op deze visie.

In voorliggende notitie delen besturen graag hun (aangescherpte) visie op samenwerking en op hoe deze in de praktijk gestalte zou kunnen krijgen. Een visie die overigens voortvloeit uit de gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid een doorgaande lijn te realiseren voor alle leerlingen in de regio De Liemers en die zich dus niet beperkt tot de leerlingen van De Wissel, De Tamboerijn en Het Liemerscollege. De ambitie om kansen te creëren voor kinderen door een nauwe samenwerking tussen primair en voortgezet onderwijs is een brede ambitie die verder reikt dan samenwerking op de locatie Vestersbos.

Het vestigen van IKC's De Wissel, De Tamboerijn en het Liemerscollege op één locatie door partijen wordt gezien als een kans en stimulans om voor leerlingen een brug te slaan tussen primair en voortgezet onderwijs en om daarbij gebruik te maken van elkaars expertise en waar mogelijk/ gewenst ruimten. Bestuurders beschouwen deze notitie in dat kader als vertrekpunt voor en ondersteunend aan het gesprek met de gemeente(n) hierover.

1. Betrokken partijen

Voordat we onze visie en ideeën over samenwerking schetsen, geven we in dit hoofdstuk een korte beschrijving van betrokken partijen. Daarbij besteden we in het bijzonder aandacht aan de (overeenkomsten in de) pedagogische en onderwijskundige uitgangspunten van de twee IKC's en het Liemerscollege. Deze vormen immers belangrijke kaders voor de overkoepelende visie op

[1] De gemeenten Zevenaar, Montferland en Duiven zijn via een gemeenschappelijke regeling betrokken bij de besluitvorming over de realisatie van huisvestingsvoorzieningen voor voortgezet onderwijs.

samenwerking. Voor uitgebreide informatie over de uitgangspunten van het onderwijs op de scholen verwijzen we naar de desbetreffende schoolgidsen, -plannen en websites.

1.1. IKC De Wissel en IKC De Tamboerijn

Integraal Kind Centrum (IKC) De Wissel (+/- 300 lln po) en IKC De Tamboerijn (+/-220 lln po) zijn voorzieningen voor kinderen van 0 tot 13 jaar in Zevenaar, waar vroeg- en voorschoolse educatie, peuterspeelzaal, kinderdagopvang (baby- en peutergroep), buitenschoolse opvang en primair onderwijs samen komen. De IKC's bevinden zich op 10 minuten loopafstand van elkaar. In de IKC's werken leerkrachten en pedagogisch medewerkers inmiddels al zo'n 5 jaar samen. De samenwerking in het IKC tussen scholen kinderopvangorganisatie De Zonnekinderen laat zich wel omschrijven als "cheek to cheek"-samenwerking: een duurzame samenwerking vanuit één pedagogische - en onderwijskundige doorgaande leerlijn voor kinderen (en vanuit een eenhoofdige aansturing).

Kinderen op De Wissel en De Tamboerijn kunnen gedurende 52 weken per jaar tussen 07.00 uur en 18.30 uur gebruik maken van diverse dagarrangementen. Tussen de voorschoolse - en schoolse periode is inmiddels sprake van een drempelloze overgang. Zo stromen kinderen die gebruik maken van de peuteropvang binnen de IKC's moeiteloos door naar de basisschool en Buitenschoolse opvang (BSO). De kleuterklassen ondernemen veel activiteiten met de peuters en de peuters nemen op hun beurt ook regelmatig een kijkje bij de kleuters. Zo raken zij spelenderwijs vertrouwd met de gezichten en omgeving. De buitenschoolse opvang en kinderdagopvang ondernemen ook activiteiten samen. Binnen het IKC is sprake van één zorglijn waarin de pedagogisch medewerkers, de Interne Begeleiders, mentoren kinderopvang, zorgmedewerker en het consultatiebureau samenwerken.

De Wissel en De Tamboerijn vallen beide onder het bevoegd gezag van Samenwerkingsstichting LiemersNovum. Deze stichting houdt 25 scholen voor primair onderwijs in stand van verschillende denominaties: openbaar, katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel of algemeen-bijzonder.

<u>Belangrijke uitgangspunten in het strategisch plan 2019-2023 van Liemersnovum:</u>

- Kwalitatief sterk en eigentijds onderwijs.
- Actief in samenwerking in de doorgaande lijn van 0-13, recht doen aan de individuele ontwikkelbehoefte van kinderen, streven naar een passende plek voor elk kind
- Veelkleurigheid: de organisatie kent een diversiteit aan onderwijsconcepten en levensbeschouwingen. Diversiteit van scholen, medewerkers en leerlingen wordt gezien als een verrijking en inspiratie. Aansluiten bij de diversiteit aan talenten en interesses van leerlingen en medewerkers is een belangrijke pijler in de visie van Liemers Novum.
- Een professionele cultuur waarin samen leren en ontwikkelen, ruimte voor experimenteren kenmerkend is.
- Midden in de maatschappij; een nieuwsgierige en open houding als het gaat om ideeën, vraagstukken en opvattingen die leven binnen de organisatie en in de maatschappelijke omgeving, investeren in duurzame samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie.

Binnen de kaders van het strategisch beleid van Liemers Novum geven beide IKC's invulling aan de ontwikkeling van hun organisatie. Zonder de eigenheid van de IKC's tekort te willen doen zien we dat beide IKC's elkaar voor een belangrijk deel vinden in waarden en pedagogische- en onderwijskundige uitgangspunten. <u>Daarin staan vooral centraal:</u>

- Een brede ontwikkeling van leerlingen (naast de basisvakken), met een focus op mogelijkheden en talenten van kinderen en aandacht voor o.a. onderzoekend leren, digitalisering, kritisch denken, persoonsvorming, praktijkgericht aanbod.
- Een veilige en geborgen sfeer, waarin kinderen vertrouwen en ruimte krijgen om zelf (begeleid) sturing te geven aan hun ontwikkeling en leerproces.
- Samen: kinderen, medewerkers en ouders maken deel uit van een gemeenschap, waarin ontmoeting, oefenen in samenleven, betrokkenheid bij elkaar en bij de wereld om hen heen belangrijke aspecten zijn.

1.2. Kinderopvang Zonnekinderen

Kinderopvang (KO) Zonnekinderen is een professionele organisatie die "kwalitatief hoogstaande, betekenisvolle en vooruitstrevende kinderdagopvang, peuterspeelzaalwerk, buitenschoolse opvang en gastouderopvang" in de regio biedt. KO Zonnekinderen maakt integraal onderdeel uit van beide IKC's en de visie van KO Zonnekinderen sluit dan ook naadloos aan bij die van het IKC. De organisatie wil in samenwerking met de partners in het IKC kinderen een plek bieden waar zij zich maximaal kunnen ontwikkelen, zich veilig voelen en hun talenten ontdekken en ontwikkelen. De missie van Zonnekinderen komt tot uitdrukking in de slogan 'Ieder kind als stralend middelpunt' en in de kernwaarden:

Samenwerken *Deskundigheid* *Talent* *Passie* *Plezier*

Omdat de gebouwen van de IKC's onvoldoende ruimte bieden voor het huisvesten van alle opvanggroepen, maken zowel De Wissel als de Tamboerijn gebruik van locatie Het Talent. Het Talent biedt dagopvang voor kinderen van 0-4 jaar en er is een peutergroep voor kinderen van 2-4 jaar. Daarnaast is er een kleinschalige BSO gevestigd in Het Talent. Deze BSO-locatie verzorgt in samenwerking met andere BSO-locaties een dagelijks breed activiteitenaanbod op het gebied van Sport, Cultuur, Natuur & Avontuur, Multimedia en Wereldwijsheid.

1.3. Liemers College, locatie Zonegge

Het Liemerscollege, locatie Zonegge is onderdeel van Quadraam Gelderse Onderwijsgroep in Duiven. Quadraam biedt onderwijs in 14 middelbare scholen in de regio Arnhem, De Liemers en Overbetuwe. Het bestuur van Quadraam biedt vanuit een aantal bovenschoolse kaders richting én ruimte voor de onderwijsontwikkeling op de scholen en onderscheidt daarin drie centrale ontwikkellijnen:

1. **Ontschotting in de doorgaande lijn**, dat wil zeggen dat niet het (knellende) systeem en huidige ordeningsprincipes als leeftijd, aanleg en verwachtingen in het onderwijs leidend zijn, maar principes als nieuwsgierigheid, verwondering en creativiteit.
2. **Scholen als lerende gemeenschappen en ontmoetingsplaatsen,** waarin eerder genoemde principes worden vertaald naar het denken in mogelijkheden, naar kijken met een open blik naar jezelf, de ander en de wereld om je heen, naar het samen onderzoeken en kennis delen.
3. **Inrichten van flexibele organisaties**, waarin volop ruimte kan worden geboden aan andere manieren van werken, aan eigen leerroutes, eigen verantwoordelijkheid en aan samen leren.

Voor het onderwijs op het Liemerscollege is in dat kader kenmerkend:

- **Eigentijds onderwijs**, waarin leerlingen veel ruimte ervaren om zelf keuzes te maken
- **Een brede vorming staat voorop**; naast kernvakken ontwikkelen leerlingen belangrijke vaardigheden, zoals samenwerken, onderzoeken en organiseren. Leerlingen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling tot zelfstandige mensen die met een gezonde kritische blik kunnen kijken naar maatschappelijke vraagstukken.
- **In verbinding met elkaar en de omgeving.** Leerlingen en medewerkers vormen samen een dynamische gemeenschap waarin men naar elkaar omziet en waarin met en van elkaar geleerd wordt. Leerlingen zijn betrokken bij de omgeving en verkennen die omgeving vanuit de veiligheid van school en leren hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan die omgeving.
- **Gericht op groei**. Hoge verwachtingen, vertrouwen en plezier vormen de basis om tot leren en ontwikkeling te komen. Niet alleen voor leerlingen, maar voor iedereen in de organisatie.
- **Veiligheid**. Leerlingen en medewerkers werken in een veilige en positieve leeromgeving waarin gereflecteerd wordt op het eigen leerproces en waarin je ook van fouten mag leren.

Locatie Zonegge is een kleinschalige locatie met een aanbod voor mavo (vmbo-t) en mavo-beroepsgericht (vmbo-gl). Verder is de locatie de thuisbasis voor het Agora-onderwijs (6 jaar). Binnen de beroepsgerichte mavo biedt de school het profiel D&P, waarmee leerlingen zich breed kunnen oriënteren op de beroepspraktijk. Bij eventuele nieuwbouw op de locatie Vestersbos wordt uitgegaan van het realiseren van een brede brugklas die toegang biedt tot mavo, havo en vwo, gecombineerd met de mavo-bovenbouw.

1.4. Huidige samenwerking tussen IKC's en Liemerscollege Zonegge

Tussen Liemers Novum en de scholen voor voortgezet onderwijs in de regio vindt het gesprek over samenwerking in de doorgaande lijn al enige tijd plaats. Vanuit de behoefte in de praktijk worden steeds vaker gezamenlijke initiatieven ontwikkeld. TechnoPlaza is daarvan een mooi voorbeeld: jaarlijks gaan leerlingen uit groep zes, zeven en acht drie dagen naar TechnoPlaza op locatie Zonegge om daar kennis te maken met techniek.

IKC De Tamboerijn en De Wissel bieden werken samen in het aanbieden van extra uitdaging in project- en praktijkgroepen. Voor leerlingen van groep 2 t/m groep 8. De projectlessen bestaan voor een deel uit projectmatig werken, er wordt een beroep gedaan op het creatieve denkvermogen van leerlingen en leerlingen krijgen opdrachten mee waar zij in de klas zelfstandig aan verder kunnen werken. Samenwerken, presenteren, doorzetten en mindset zijn belangrijke onderdelen van de projectgroeples. Voor leerlingen in de bovenbouw met een meer praktische instelling is er een meer praktijkgericht aanbod in de praktijkgroep. Ongeveer één keer per maand krijgen leerlingen in groepjes diverse praktijklessen. Zo wordt er gekookt, gewerkt met techniek en ICT, bieden leerlingen ondersteuning in de peuter- en kleutergroepen en zijn er regelmatig lessen op locatie, bijvoorbeeld door een kijkje te nemen bij bedrijven of instanties in de omgeving van Zevenaar en door het volgen van masterclasses op het voortgezet onderwijs (Symbion en/of Het Liemerscollege). Leerlingen kunnen zich op deze manier oriënteren op het praktijkgericht vervolgonderwijs. Voor leerlingen die in de gangbare theoretische context gefrustreerd en onzeker kunnen raken, biedt de praktijkgroep de mogelijkheid succeservaringen op te doen en te bouwen aan vertrouwen in eigen kunnen.

De samenwerking tussen De Wissel en De Tamboerijn en het Liemerscollege locatie Zonegge beperkt zich momenteel nog voornamelijk tot het informeren van ouders en leerlingen van groep 8 over de mogelijkheden van het vervolgonderwijs en het waar nodig zorgdragen voor een warme overdracht van de leerkracht groep 8 naar de onderbouwcoördinatoren in het voortgezet onderwijs. Voor het wegwijs maken van leerlingen uit groep 8 biedt het Liemerscollege een speciaal programma (zie ook de tabel in hoofdstuk 3).

2. Visie op samenwerking

Onze visie op samenwerking in de doorgaande lijn van 0-13 jaar binnen de IKC's staat inmiddels als een huis. In deze visienota ligt de focus dan ook op het doortrekken van deze doorgaande lijn naar het voortgezet onderwijs. We bouwen daarbij voort op de gezamenlijke waarden, de pedagogische – en onderwijskundige uitgangspunten van de betrokken IKC's en het Liemerscollege, de strategische kaders van Quadraam en Liemers Novum en de zeven beloften van het Liemers Lijstje.

7 beloften Liemers Lijstje:

- *We zien wie je bent, en je merkt dat we in je geloven.*
- *Wij hebben hoge verwachtingen van elkaar.*
- *Je hebt altijd zelf een keuze.*
- *Leren is leuk en kan overal.*
- *Je weet wat je moet leren en wat je ermee kunt doen.*
- *Jouw leeromgeving is boeiend, inspirerend en uitdagend.*
- *Als het samen kan, doen we het niet alleen.*



2.1. Waarom samenwerken?

Samenwerken doen we primair in het belang van de kinderen. Centrale vraag die we onszelf daarbij stellen is hoe we het beste bij kunnen dragen aan de persoonlijke, sociale en cognitieve groei van kinderen. In het huidige onderwijssysteem blijken leerlingen nog onvoldoende kans te krijgen op het volgen van onderwijs dat recht doet aan hun capaciteiten en ontwikkeling (zie tekstkader Onderwijsraad). Wij willen ons gezamenlijk inspannen om kansen van kinderen te vergroten, o.a. door de drempel tussen primair en voortgezet onderwijs op te heffen en kinderen brede keuzemogelijkheden te bieden.

2.2. Gezamenlijke ambitie

Binnen de mogelijkheden van het huidige onderwijsstelsel willen wij voor leerlingen van 0 tot en met 16 jaar in de regio De Liemers een ononderbroken ontwikkeling realiseren. De onderwijs- en ontwikkelvraag van de leerling staat daarbij centraal. Op termijn willen we komen tot een hoogwaardig en aansprekend onderwijs- en activiteitenaanbod en een drempelloze overgang tussen voorschools, basis- en voortgezet onderwijs. Als het om samenwerking gaat kijken we daarbij overigens breed in de regio naar waar we elkaar kunnen opzoeken en versterken. Visieontwikkeling en samenwerking in de doorgaande lijn zijn dan ook niet exclusief voor "Vestersbos", maar vinden al in een bredere regionale setting plaats[2] . We zijn er wel van overtuigd dat het in elkaars nabijheid vestigen van beide IKC's en het Liemers College ontmoeting en uitwisseling kan stimuleren en zo een extra impuls kan geven aan samenwerking.

Actueel: Onlangs heeft De Onderwijsraad een vurig pleidooi gehouden voor het later selecteren en bieden van meer flexibel onderwijs op maat. De Onderwijsraad heeft het nieuw te vormen kabinet opgeroepen werk te maken van een stelselwijziging die meer recht doet aan de capaciteiten en ontwikkeling van alle leerlingen. (**Rapport Onderwijsraad: Later selecteren, beter differentiëren (april 2021)**

[2] Liemers Novum PO, Innerwaard PO, projectgroepe PO/VO, Liemers College VO, Candeacollege VO, Symbion Pro, Zonnekinderen KO, Samenwerkingsverbadn De Liemers PO/VO, Schilderspport SBAO. Binnen deze samenwerking worden diverse initiatieven ontwikkeld.

2.3. Onze leidende principes

We hebben onze gezamenlijke ambitie vertaald in een aantal uitgangspunten die leidend zullen zijn bij het invullen van onze samenwerking en het maken van keuzes daarin:

1. Leerling voorop: we zien jou en geloven in jouw talenten



De onderwijs- en ontwikkelvraag vraag van de leerlingen staat voorop. We willen kinderen echt zien, hen de ruimte geven om zichzelf te kunnen zijn, hun talenten en mogelijkheden te ontdekken, te ontwikkelen en hun eigen weg te (durven) kiezen. Dat betekent dat we de overgang willen maken naar een ontwikkelingsgerichte werkwijze, waarin observatie, reflectie en gesprek belangrijke 'instrumenten' zijn.

2. Actief leren en praktijkgericht leren

Bij het "zien" van kinderen hoort ook dat zij zich kunnen ontwikkelen in een veilige en stimulerende omgeving. Een omgeving waarin ze zich geborgen weten en waarin hun leefwereld het vertrekpunt vormt. Een rijke omgeving ook, die uitdaagt en prikkelt om te leren. Leerlingen ontwikkelen belangrijke vaardigheden, zoals onderzoeken, kritisch- en creatief denken, problemen oplossen, samenwerken en communiceren. We willen daarnaast (meer) ruimte bieden om de praktijkgerichte leerbehoefte van leerlingen te ontwikkelen. Leren gebeurt op school, maar ook buiten traditionele kaders (buiten school, in de praktijk, vak- en niveau-overstijgend).

3. Nieuwsgierige en open houding

Onze nieuwsgierige houding richting zich niet alleen op de kinderen, maar ook op elkaar als professionals en op de samenwerking die we met elkaar aangaan. We zijn nieuwsgierig naar elkaars (onderwijs)praktijk, zoeken elkaar op en zoeken naar vormen om samen te leren en te experimenteren.

4. Kwaliteit en vergroten van innovatiekracht

Kwalitatief goed onderwijs vormt de basis voor aantrekkelijk en uitdagend onderwijs. We zijn er van overtuigd dat samenwerken de innovatiekracht en opbrengsten van de scholen verhoogt. Door kennis, expertise en creativiteit te bundelen verwachten wij dat scholen beter in staat zijn een antwoord te geven op actuele (maatschappelijke) ontwikkelingen en vraagstukken in het onderwijs.

5. We doen het samen.

Samen heeft voor ons in de eerste plaats te maken met gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. "Samen" komt ook tot uitdrukking in het samen werken met ouders, onze belangrijkste partners, en met andere partners in de omgeving. We zoeken actief de verbinding en stellen steeds de vraag: wat kunnen wij samen doen om onze leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden in hun ontwikkeling?

"Samen leven"

Door samen te werken in de doorgaande lijn van 0-16 jaar zullen kinderen van verschillende leeftijden en achtergronden elkaar ontmoeten. We zien dat als een verrijking, maar als het gaat om ontmoeting en de inrichting van de gebouwen en buitenruimtes sluiten we uiteraard aan bij de leeftijden van kinderen. Kinderen moeten zich geborgen en veilig weten in een kleinschalige setting (zie ook hoofdstuk 5).

"Samen leven"-lokale gemeenschap

Onze IKC's en vo-school staan midden in de gemeenschap. We willen kinderen van alle leeftijden leren om te zorgen voor elkaar en de wereld om hen heen. Dus verbinden we ze met de wereld

om ons heen: halen de maatschappij naar binnen door aan te sluiten op actuele, maatschappelijke ontwikkelingen.

We willen als samenwerkende organisaties ook nadrukkelijk een goede buur zijn. Niet alleen binnen de gebouwen, maar ook in de omgeving willen we aandacht hebben voor het welzijn van elkaar. Dat betekent o.a. dat we actief het gesprek aangaan met omwonenden. Over wederzijds begrip en respect, maar ook over hele praktische zaken, zoals het schoonhouden van de omgeving en geluidsoverlast.

3. Kansen van samenwerking, bestaande praktijk en voorbeelden

Het huisvesten van beide IKC's en het Liemerscollege als goede buren op de locatie Vestersbos biedt kansen om dat wat we denken en dromen echt uit te gaan werken in concrete plannen.



In de samenwerkingsprojecten die wij voor ogen hebben onderscheiden we de volgende lijnen:

1. **Zachte landing, groeien naar wat past**
2. **Uitbreiden onderwijs- en activiteitenaanbod**
3. **Peer2peer-onderwijs**
4. **Uitwisselen van kennis en expertise**

We lichten elke lijn hieronder toe aan de hand van bestaande praktijken en nog uit te werken samenwerkingsvormen/-voorbeelden. De voorbeelden richten zich grotendeels, maar niet uitsluitend op de locatie Vestersbos; zoals eerder genoemd reikt onze ambitie verder dan de muren van onze drie organisaties en willen we deze lijnen breder in de regio uitzetten. Samenwerking op Vestersbos zien we in die zin ook als een vliegwiel voor een ontwikkeling die we in de breedte ambiëren.

We permitteren het ons in dit stadium om ongelimiteerd te dromen over mogelijkheden van samenwerking. We benadrukken echter wel dat een aantal van de voorbeelden die we noemen vragen om facilitering in tijd, middelen, scholing, fysieke ruimte (m2) en om duidelijkheid over bevoegdheden en juridische constructies. In een periode waarin zowel het primair als voortgezet onderwijs te maken heeft met kwantitatieve en kwalitatieve personeelstekorten en een hoge werkdruk willen we zorgvuldig kijken naar haalbaarheid van genoemde samenwerking en beginnen met het "plukken van "laaghangend fruit", daar waar er vanuit (de behoefte, motivatie en mogelijkheden in) de praktijk concrete kansen liggen. Zie ook hoofdstuk 4: "Randvoorwaarden en uitgangspunten voor een vervolg."

1. Zachte landing, groeien naar wat past
Brede brugklassen Met het oog op de eerder genoemde adviezen van de Onderwijsraad en ook vanuit onze eigen visie is het belangrijk dat leerlingen terechtkomen op een plek die echt bij ze past. In de brede brugklassen van het Liemerscollege kunnen leerlingen makkelijker van niveau wisselen en meer tijd nemen om te ontdekken waar hun kwaliteiten en interesses liggen (én daarin ook meer zelfvertrouwen ontwikkelen.)
Tussenjaar po-vo Een andere variant om kinderen een kans te bieden om zich door te ontwikkelen op punten die nog aandacht nodig hebben is het inbouwen van een tussenjaar, een groep 9. In zo'n tussenjaar kunnen leerlingen een jaartje langer op de basisschool blijven. Zij ontwikkelen extra

cognitieve-, sociaal-emotionele en vo-vaardigheden als huiswerk maken, plannen, presenteren, zodat ze beter voorbereid naar het vo doorstromen.
Momenteel moeten leerlingen voor wie de overstap naar het voortgezet onderwijs te groot is uitwijken naar het brugjaar Jan Lighthart, onderdeel van het Olympus-college in Arnhem. Het gezamenlijk opzetten van een tussenjaar biedt kansen om alle leerlingen in regio De Liemers in een vertrouwde omgeving, dicht bij huis, te laten te wennen aan het voortgezet onderwijs.

Agora
Agora onderwijs is honderd procent gestoeld op het leren vanuit eigen nieuwsgierigheid en belangstelling van jongeren. Geen programma, geen niveaus en coaches in plaats van docenten. Op dit moment wordt Agora voornamelijk bezocht door leerlingen vanaf twaalf jaar. We zien kansen om jongere leerlingen eerder een plek te bieden op Agora.

2. Uitbreiden onderwijs- en activiteitenaanbod onderzoekend en praktijkgericht leren

Technoplaza (bestaande praktijk)
Basisschoolleerlingen kunnen op dit moment al gebruik maken van het techniekokaal van het Liemerscollege en maken zo op een leuke en zinvolle manier kennis met techniek, wetenschap èn met het voortgezet onderwijs. Waar leerlingen met een meer praktische instelling in de gangbare theoretische context gefrustreerd en onzeker kunnen raken, doen zij hier succeservaringen op en bouwen aan vertrouwen in eigen kunnen.
De nabijheid van de IKC's en het Liemerscollege biedt wellicht mogelijkheden om het gebruik van het Techniekokaal, ook buiten schooltijden, te intensiveren.

Project- en praktijkgroepen - samenwerking aanbod D&P
IKC De Wissel en De Tamboerijn (en collega IKC's!) bieden leerlingen met een praktische instelling de mogelijkheid praktijkervaringen op te doen in en buiten de school. We zien goede kansen om hier de verbinding te leggen met het aanbod binnen het profiel D&P. Ook in het realiseren van een gezamenlijk aanbod voor leerlingen die extra uitdaging zoeken zien wij goede kansen in samenwerking. Een voorbeeld daarvan is bijvoorbeeld het opzetten van een **Techlab/ natuurlab,** waar leerlingen leren programmeren, laboratoriumproefjes doen, onderzoek in de natuur, enz.

Samenwerking lokale omgeving en bedrijfsleven
We willen leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs stimuleren om op verkenning uit te gaan en te onderzoeken hoe de wereld in elkaar zit. Ook met levensechte opdrachten en uitdagingen. In project/praktijkgroepen, Topklassen, klusklassen, doe/tech/natuurlabs, project XXL (Maatschappelijke Diensttijd). We willen daartoe de samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties in het gezamenlijke netwerk van De Tamboerijn, De Wissel, en het Liemerscollege benutten en ook andere scholen laten deelnemen.

Samenwerking Zonnekinderen- activiteitenaanbod en vervoer
We willen de mogelijkheden onderzoeken om het aanbod van de BSO Zonnekinderen met één of 2 jaar uit te breiden, zodat het aanbod ook voor leerlingen van 11-14 jaar interessant blijft. We zien veel overeenkomsten in het aanbod van de scholen en de activiteiten rond Sport, Cultuur, Natuur & Avontuur, Multimedia en Wereldwijsheid. Gedachten gaan ook uit naar het opzetten van een (financieel laagdrempelig) aanbod van huiswerkbegeleiding.

In het kader van het project Sterk Techniek Onderwijs werken het Liemerscollege en Zonnekinderen al samen in het organiseren van vervoer naar diverse bedrijven. De busjes van de buitenschoolse opvang staan binnen de reguliere schooltijden stil en kunnen goed ingezet worden voor bedrijfsbezoeken of maatschappelijke uitjes.

3. Peer2peer-onderwijs

Peer2peer – leerlingen vo ondersteunen leerlingen po
Het Liemerscollege werkt al met Peer2Peer-onderwijs, een vorm van samenwerkend leren, waarin vo-leerlingen nieuwe brugklassers wegwijs maken in het voortgezet onderwijs. De zogenaamde "Peer Leader" vangt de nieuwe lichting brugklassers op en helpt ze de weg in de school te ontdekken. De "Peer Tutor" coacht leerlingen met een achterstand in een bepaald vak. De Tutor spijkert bij, ondersteunt bij het maken van huiswerk en helpt bij de voorbereiding op toetsen en presentaties.
Dit peer2peer onderwijs zou eenvoudig doorgetrokken kunnen worden naar groep 8-leerlingen, zodat leerlingen al voordat zij in de brugklas komen, worden meegenomen in de wereld van het voortgezet onderwijs.
Voor de leerlingen is het prettig om een peer te hebben omdat de peer dicht aansluit bij hun belevingswereld. Voor de peer zelf is het een veilige situatie om in te oefenen en peers blijken het leuk te vinden om een voorbeeldfunctie te vervullen.

Tutors Leesonderwijs
Het inzetten van peers of tutors is een effectief middel voor een deel van de kinderen die extra aandacht op het gebied van lezen - of bij andere vakken - nodig hebben. Zo worden op de IKC's bovenbouwleerlingen/ leerlingen in de projectgroepen al ingezet om voor te lezen bij de kleuters en peuters of om bij het lezen te ondersteunen. Ook voor leerlingen uit de brugklas kan dit een aantrekkelijke optie zijn, waarin ook de eigen leesvaardigheid wordt versterkt.

Begeleiding "plus"-leerlingen primair onderwijs, technoplaza
Leerlingen uit het vo kunnen ondersteuning bieden in project- en praktijkgroepen van het basisonderwijs. De oudere peers kunnen zo hun eigen onderzoeks- en praktische vaardigheden versterken, werken aan hun sociale vaardigheden en hun zelfvertrouwen.

Creëren van ervaringsplekken (o.a. vanuit profiel D&P/ leerlijn Sport Liemerscollege)
Een ander voorbeeld waarin leerlingen van het voortgezet onderwijs ervaring kunnen opdoen is door het organiseren van sportdagen of sportactiviteiten voor het basisonderwijs. We zien in dat kader ook mooie kansen in samenwerking tussen de sectie gymnastiek van het Liemerscollege en de sportcoaches van de BSO Zonnekinderen.

Mavo-leerlingen die geïnteresseerd zijn in een vervolgopleiding tot onderwijsassistent, pedagogisch medewerker of beroep in de verzorging kunnen in het basisonderwijs en de ikc's snuffelen aan de onderwijs- en kinderopvangpraktijk.

4. Uitwisselen van kennis en expertise in de doorgaande lijn

Opzetten van professionele leergemeenschappen po-vo, samen ontwikkelen,
De samenwerking tussen basis- en voortgezet onderwijs biedt medewerkers de mogelijkheid om op een nieuwe en leuke manier met hun vak bezig te zijn, om hun expertise en interesses op meerdere plekken in te zetten. o.a. bij het vormgeven aan onderwijsinnovaties, het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen op de vakgebieden rekenen, taal, techniek, ICT/mediawijsheid.
De insteek van een professionele leergemeenschap is breed: wat kunnen we van elkaar leren, hoe kunnen we ons onderwijs/ aanbod aantrekkelijker, beter maken?

Uitwisseling tussen docenten VO en PO
Een voorbeeld van uitwisseling is het samenwerken in het verzorgen van de Engelse lessen op IKC's. Leerkrachten en docenten VO kunnen samenwerken aan de voorbereiding van lessen en het is ook denkbaar dat docenten VO lessen voor leerlingen in het primair onderwijs verzorgen.
Het VO heeft in pedagogisch-didactische zin veel te leren van de leerkrachten in het primair onderwijs (o.a. meer holistische benadering versus verkokering agv vakspecialisme). We zien kansen in het uitwisselen van ervaringen en expertise op dat gebied.

Het zou fantastisch zijn als in de toekomst leerkrachten uit het primair onderwijs af en toe mee kunnen draaien in de brugklassen om leerlingen een zachte landing te geven. Verder zien we mogelijkheden in het versterken van het taal- en reken-/wiskunde onderwijs in de onderbouw van het voortgezet onderwijs, door het inzetten van basisschoolleerkrachten/ reken-/leesspecialisten die instructies op maat verzorgen.
Doorgaande lijn in de zorg en ICT We denken hier aan het doortrekken van de bestaande doorgaande lijn binnen het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs en het inzetten van specialisten. Dat betekent het verder ontwikkelen van samenwerking in de ondersteuning en begeleiding van leerlingen, het organiseren van kijkbezoeken, gezamenlijke studiebijeenkomsten PO-VO voor intern begeleiders po en zorgcoördinatoren/ orthopedagoog vo, vroeg signalering, gebruik maken van elkaars expertise. Alle scholen hebben in het afgelopen Coronajaar een enorme ontwikkeling doorgemaakt in het verzorgen van online-onderwijs. We zien goede kansen om opgedane ervaringen en expertise met elkaar te verbinden.

4. Randvoorwaarden en uitgangspunten voor een vervolg

Een gedeelde en gedragen ambitie en visie zijn uiteraard belangrijke randvoorwaarden voor een duurzame en betekenisvolle samenwerking. Dat hebben we in de samenwerking binnen het basisonderwijs ervaren. In de samenwerking die we voorstaan onderscheiden we nog enkele andere randvoorwaarden en uitgangspunten die met name in de vertaling van onze visie naar de praktijk op de locatie Vestersbos wezenlijk zijn :

Borgen van keuzevrijheid
In de samenwerking die we op Vestersbos beogen gaan we niet uit van een gesloten systeem, van één voorziening voor leerlingen van 0-16 jaar. Los van wettelijke en juridische grenzen hechten we aan eigenheid van scholen en van vrije keuzemogelijkheden voor alle leerlingen uit Zevenaar en omgeving. We willen elkaar versterken in onze gemeenschappelijke uitgangspunten en gebruik maken van elkaars kwaliteiten, ervaringen, docenten en ruimten. We zijn echter niet elkaars verlengstuk/ vooropleiding. Het is voor de leerlingen van De Tamboerijn en De Wissel dus zeker geen verplichting om door te stromen naar de brede brugklas van Het Liemerscollege. Daarnaast is het natuurlijk zo dat leerlingen van andere basisscholen uit Zevenaar of omgeving gewoon in het eerste jaar van het Liemerscollege kunnen instromen.

Samenwerking vanuit ontmoeting in de praktijk.
In het benutten van kansen rond een drempelloze aansluiting willen we zorgvuldige stappen zetten. Kwaliteit en draagvlak gaan daarin wat ons betreft voor tijd. Liemers Novum heeft als bestuur in dit proces niet alleen te maken met de uitdaging om de samenwerking met het voortgezet onderwijs verder vorm en inhoud te geven, maar ook om de IKC's De Tamboerijn en De Wissel samen te brengen in één gebouw. Het is onze overtuiging en ervaring dat samenwerking pas echt een succes kan worden als deze vanuit betrokkenheid en motivatie in de bestaande onderwijspraktijk ontstaat. En dat begint met ontmoeting, met het binnen stappen in een andere wereld, met het bezoeken en bevragen van elkaars praktijk en ideeën, bij het luisteren naar elkaar. Voor de samenwerking op Vestersbos betekent dat voor ons: klein beginnen vanuit ontmoeting in de praktijk en op plekken waar de eerste concrete kansen liggen, en van daaruit verder uitbouwen van samenwerking.

Goede buren in afzonderlijke gebouwen
Vanuit principes rond eigenheid en behoud van keuzemogelijkheden én de wens het onderwijs kleinschalig te organiseren gaan we voor Vestersbos uit van huisvesting van afzonderlijke gebouwen voor voortgezet en primair onderwijs (inclusief opvang). Als goede buren willen we verder vorm gaan geven aan samenwerking en bruggen bouwen tussen beide werelden.

De veiligheid en behoefte van het kind staat in het vormgeven van de gebouwen voor ons voorop. Dat betekent dat de binnen- en buitenruimtes afgestemd moeten zijn op de leeftijdsgroep en dat ruimtes zodanig geclusterd en ingericht moeten worden dat kinderen van alle leeftijden zich thuis en veilig voelen.

Vormgeving en indeling gebouwen ondersteunend aan visie
De manier waarop een schooi/kindvoorziening wordt ontworpen en gebouwd bepaalt in belangrijke mate het leer- en ontwikkelingsklimaat voor de leerlingen, leerkrachten, docenten en andere professionals. In onze visie op samenwerking zijn het creëren van maximale keuzemogelijkheden, ontwikkelingsgericht, gepersonaliseerd onderwijs, ontmoeting en leren van elkaar belangrijke elementen. De nieuwe onderwijsgebouwen zouden daaraan ondersteunend moeten zijn. Ook duurzaamheid zien wij als een belangrijk aspect van de gebouwen en is in onze visie ook direct gekoppeld aan een gezond gebouw met een gezond binnenklimaat en dus goede werk- en leeromstandigheden voor medewerkers en leerlingen.

Een duurzaam gebouw is uiteraard ook energiezuinig en minimaliseert afval. We denken in dat kader mooie verbindingen met het onderwijs te kunnen leggen. Niet alleen vanuit het perspectief bij te kunnen dragen aan een betere wereld, maar ook vanuit de praktijkgerichte oriëntatie die we leerlingen willen bieden. Denk aan het monitoren van energieverbruik, lessen rondom technologie en duurzaamheid, enz.

Met een duurzaam gebouw bedoelen we tenslotte een gebouw met een divers en waar mogelijk flexibel en multifunctioneel ruimte-aanbod, dat zich kan aanpassen aan de onderwijsbehoeften. Voor de kinderopvang in de IKC's gaan we uit van in het gebouw geïntegreerde groepen. Uitgangspunt voor De BSO-locatie is om zoveel mogelijk gemeenschappelijke en flexibele ruimtes te gebruiken in het IKC-gebouw. Ook zien we goede mogelijkheden in het gezamenlijk gebruiken van ruimten als de praktijk-/onderzoeksruimtes van het Liemerscollege (NaSK, techniek, verzorging)- zowel binnen als buiten schooltijd. Een verdere verkenning van deze mogelijkheden en naar een ruimtelijke vertaling van onze visie zal in een volgende fase bij het opstellen van het programma van eisen moeten worden opgepakt.

5. Tot slot

Uit deze notitie blijkt onze bereidheid en ons enthousiasme om samen concreet invulling te gaan geven aan het ontwikkelen van een doorgaande lijn van 0-16 jaar. We vinden elkaar in belangrijke mate in de visie op de ontwikkeling van kinderen/ jongeren en hebben onze gedeelde uitgangspunten vastgelegd. Het verder vormgeven aan onze samenwerking op een gezamenlijke locatie zien we als een stimulans voor het realiseren van onze gezamenlijke ambities en om een prachtige kans om dromen om te gaan zetten in concrete plannen en daden.

Zevenaar, 4 juni 2021

LiemersNovum

Zonnekinderen

Liemers College

RAADSINFORMATIEAVONDEN ONDERWIJSHUISVESTING 2021

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 28 mei 2021
Onderwerp Raadsinformatieavonden onderwijshuisvesting in de Liemers
Portefeuillehouder J. van Halteren (Montferland), N. van Dellen (Zevenaar) en I. Knuiman (Duiven)

Contactpersoon Wytske Dijkstra
E-mail w.dijkstra@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595307

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Wij heten u graag van harte welkom op een raadsinformatieavond over de ontwikkelingen in de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs in Zevenaar. De drie gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar zijn samen verantwoordelijk voor de huisvesting van het voortgezet onderwijs: via de gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Daarom organiseren wij gezamenlijk in iedere gemeente een informatieavond voor de eigen gemeenteraad.

Via uw griffie sturen wij u het programma, de voorkeur van het college van Zevenaar en de GRHVOL, praktische informatie en een tweetal bijlagen: de eindrapportage onderwijshuisvesting locatie Vestersbos en een planningsschema.

Voorkeur college Zevenaar en de GRHVOL

Op basis van de eindrapportage onderwijshuisvesting locatie Vestersbos en gesprekken met schoolbesturen en de GRHVOL, heeft het college van Zevenaar haar voorkeur uitgesproken voor één van de drie varianten uit dit haalbaarheidsonderzoek. De voorkeur gaat uit naar variant 3A: kinderopvang, basisonderwijs en voortgezet onderwijs op locatie Vestersbos en een gymzaal op een andere locatie.

Programma

1. *Inleiding door portefeuillehouder van desbetreffende gemeente*
   Montferland: heer Jan van Halteren
   Zevenaar: heer Nanne van Dellen
   Duiven: mevrouw Ineke Knuiman

2. *Onderwijs in de Liemers*
   Jos Boonman (LiemersNovum) en Maarten Delen (Liemers College) geven een toelichting op het onderwijsaanbod in de Liemers en de gewenste soepelere overgang van basis- naar voortgezet onderwijs.

3. *Locatie Vestersbos in Zevenaar*
   Remco Bresser en Anne klein Breteler (ICS adviseurs) informeren u over de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek onderwijshuisvesting locatie Vestersbos (zie bijlage voor rapportage).

4. *Egalisatiereserve GRHVOL*
   De GRHVOL financiert sinds 25 jaar de huisvesting in de drie gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar. Wytske Dijkstra (secretaris / Zevenaar) en Pelle Jansen van Velsen (penningmeester / Montferland) lichten de financiële situatie van de GRHVOL toe.

5. *Vervolgstappen*
   Hier volgt een toelichting op de vervolgstappen om tot besluitvorming te komen in de drie gemeenten (zie bijlage voor planning).

Praktische informatie
Montferland: 7 juni 2021 – 19.30 tot 20.30 uur.
Zevenaar: 9 juni 2021 – 19.30 tot 20.30 uur.
Duiven: 17 juni 2021 – 19.30 tot 20.30 uur.
Door de coronamaatregelen is dit een digitale bijeenkomst.
U ontvangt via uw eigen griffie een link voor deze bijeenkomst.

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met wethouder van Dellen via n.vandellen@zevenaar.nl of met mevrouw W. Dijkstra. Dit kan telefonisch via (0316) 595307 of per e-mail via w.dijkstra@zevenaar.nl. U kunt ook een kijkje nemen op www.zevenaar.nl/vestersbos , een speciale projectpagina op de website van de gemeente Zevenaar.

Met vriendelijke groet,
Namens de GRHVOL,

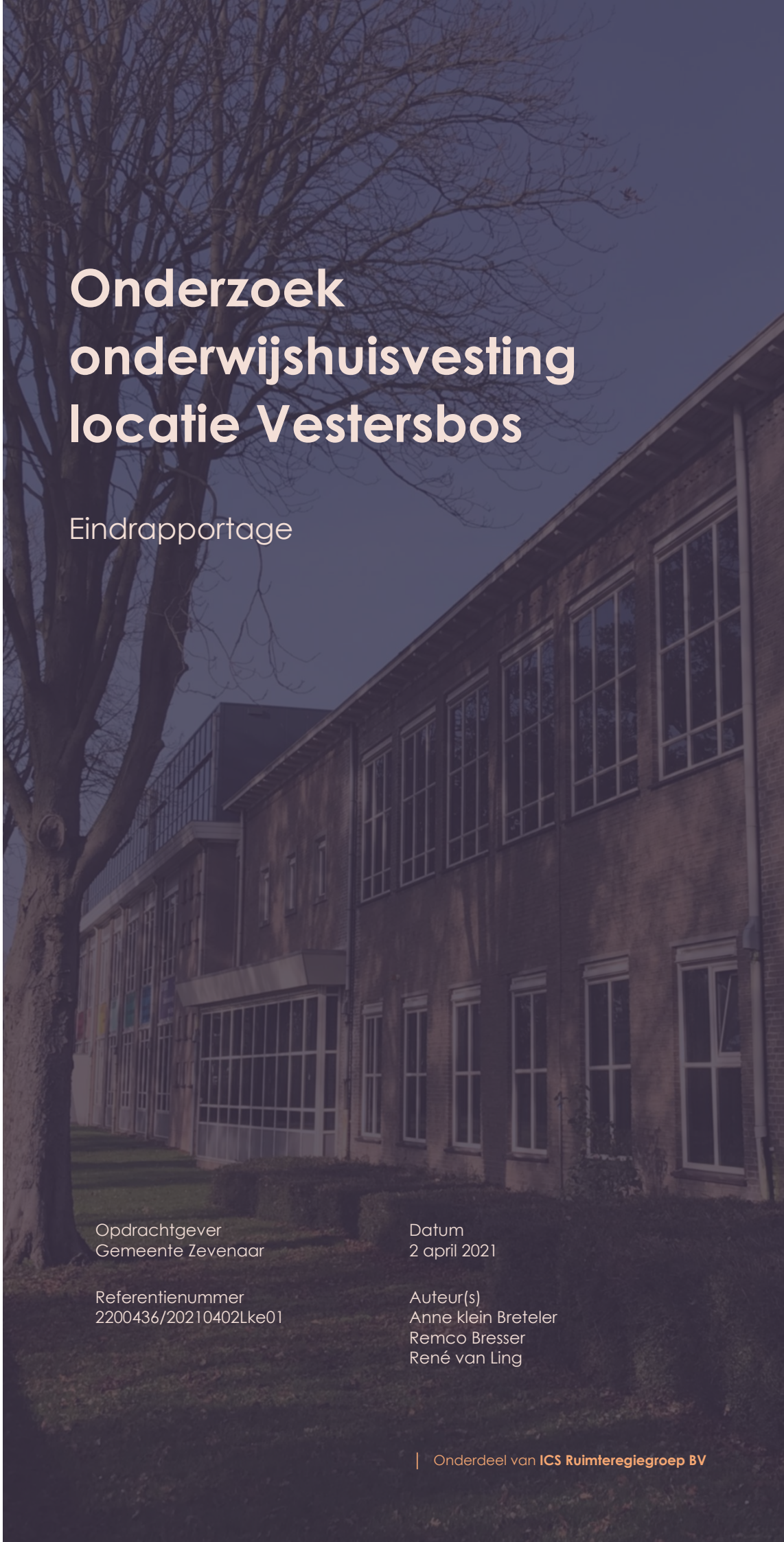
Wytske Dijkstra
Secretaris GRHVOL

Nanne van Dellen
Voorzitter GRHVOL

ICS
ADVISEURS

Onderzoek onderwijshuisvesting locatie Vestersbos

Eindrapportage



Opdrachtgever
Gemeente Zevenaar

Datum
2 april 2021

Referentienummer
2200436/20210402Lke01

Auteur(s)
Anne klein Breteler
Remco Bresser
René van Ling

Onderdeel van **ICS Ruimteregiegroep BV**

ICS
ADVISEURS

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

2. Voorwaarden locatie Vestersbos 5
2.1 Algemeen 5
2.2 Toegankelijkheid en verkeer 6
2.2.1 Ontsluiting gemotoriseerd verkeer 6
2.2.2 Ontsluiting langzaam verkeer 7
2.3 Bestemmingsplan 7
2.4 Voorzieningen in de omgeving 8
2.4.1 Spoorlijn 8
2.4.2 Molen 8
2.5 Aanvullende bepalingen 9
2.5.1 Waterinfiltratie 9
2.5.2 Cultuurhistorische waardenstelling 10
2.5.3 Duurzaamheid 10
2.5.4 Geluidsoverlast 11

3. Visie en ambitie 12
3.1 Doel doorgaande leerlijn 0-16 jaar 12
3.2 Samenwerking 12
3.3 Synergie 13

4. Ruimtebehoefte 15
4.1 Onderwijs 15
4.1.1 Uitgangspunten 15
4.1.2 Kinderopvang 15
4.1.3 Primair onderwijs - LiemersNovum 16
4.1.4 Voortgezet onderwijs – Quadraam/Liemers College 16
4.2 Sport 16
4.3 Ruimtebehoefte buitenruimte 17
4.3.1 Buitenruimte spelen en verblijven 18
4.3.2 Parkeren 18
4.3.3 Fietsparkeren 18
4.4 Te onderzoeken varianten 19

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICSadviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICSadviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICSadviseurs B.V., d.d. december 2008, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICSadviseurs B.V.

4.4.1 Variant 1: Onderwijsprogramma 0 -16 jaar en bewegingsonderwijs 20
4.4.2 Variant 2: Onderwijsprogramma 0-12 jaar en bewegingsonderwijs 21
4.4.3 Variant 3: Onderwijsprogramma 0-16 jaar zonder bewegingsonderwijs 21

5. Verkenning inpassing op locatie 22
5.1 Ruimtelijke randvoorwaarden 22
5.2 Ontsluiting en parkeervoorziening 22
5.3 Ruimtelijke inpassing varianten 24

6. Financiële consequenties 26
6.1 Uitgangspunten voor investeringskostenraming 26
6.2 Investeringsoverzicht 26
6.3 Kosten planontwikkeling, participatie en planschade 28
6.4 Bijkomende kosten inrichting openbare ruimte 28
6.5 Tijdelijke huisvesting 28
6.6 Vergelijk investeringsbedragen met VNG-normbedragen 28
6.7 Subsidiekansen en eventuele btw-voordelen 29
6.8 Dekking van de investering 30
6.9 Mogelijkheden woningbouw Vestersbos 31
6.10 Ontwikkelpotentie locaties IKC's en Zonegge 31
6.11 Boekwaarden huidig vastgoed 32

7. Verkenning bouwheerschap en eigendom 33
7.1 Bouwheerschap 33
7.2 Eigendomsmodellen 33
7.3 Mogelijkheden tot externe financiering en doordecentralisatie 35
7.4 Advies eigendom, bouwheerschap, beheer en exploitatie 36

8. Communicatie 37

9. Samenvatting en conclusie 39
9.1 Multi-criteria analyse van de varianten 39
9.2 Conclusie en advies 39

Bijlage 1: Ruimteprogramma's 41

Bijlage 2: Multi-criteria analyse 44

1. Inleiding

De voormalige technische school aan het Vestersbos wordt al geruime tijd niet meer gebruikt voor onderwijs. De gemeente Zevenaar onderzoekt samen met de schoolbesturen LiemersNovum en Quadraam of het mogelijk is op deze locatie een onderwijsvoorziening te realiseren die ruimte biedt aan de kinderopvang en het basisonderwijs van IKC de Wissel en IKC de Tamboerijn en de onderbouw mavo/havo/vwo en bovenbouw mavo van het Liemers College. Het aanbod van het onderwijs op één locatie maakt een soepele overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs beter mogelijk. Omdat de gemeente Zevenaar samen met de gemeenten Montferland en Duiven beslissen over het voortgezet onderwijs in De Liemers, zijn deze gemeenten ook betrokken bij het haalbaarheidsonderzoek.

In het haalbaarheidsonderzoek zijn verschillende mogelijkheden voor onderwijs op de locatie Vestersbos onderzocht. In de ideale situatie komt er een kindcentrum voor kinderen van 0 tot 16 jaar. Wanneer dit niet mogelijk is, dan is het alternatief een kindcentrum voor kinderen van 0 tot 12 jaar en kijken we naar andere mogelijkheden voor het voortgezet onderwijs op een andere locatie in Zevenaar. Ook is onderzocht of er genoeg ruimte is om één of twee gymzalen op de locatie te kunnen realiseren. De inpassingsstudie is toegelicht aan en besproken met de direct aanwonenden. Ook zijn de plannen met andere belanghebbenden, zoals Ataro en de molenaar van de Buitenmolen, besproken.

In voorliggende rapportage worden de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek weergegeven. Het rapport is als volgt opgebouwd:

- Inventarisatie stedenbouwkundige kenmerken en voorwaarden van de locatie;
- Gezamenlijke visie en ambitie op de onderwijsvoorziening;
- Ruimtebehoefte voor de onderwijsvoorziening;
- Inpassing van het programma op de locatie;
- Financiële consequenties inpassing;
- Verkenning eigendom, beheer, bouwheerschap en exploitatie;
- Bevindingen van belanghebbenden;
- Samenvatting en conclusies.

2. Voorwaarden locatie Vestersbos

2.1 Algemeen

Om in beeld te brengen wat de mogelijkheden en beperkingen van de locatie zijn, is een stedenbouwkundige inventarisatie uitgevoerd. Hierbij is een analyse van de omgeving gemaakt en zijn de verkeersaspecten en het bestemmingsplan en andere voor de locatie van toepassing zijnde voorwaarden geïnventariseerd.

Locatie Vestersbos 4

De locatie Vestersbos 4 wordt begrensd door het Vestersbos aan de oostzijde en de Stationsstraat in het zuiden. Ten noorden en westen wordt de locatie begrensd door de tuinen gelegen achter de woningen van de Pelgromstraat en de Heldringstraat.





Stationsstraat



Vestersbos



Pelgromstraat



Heldringstraat

Zowel de Pelgromstraat als de Heldringstraat en het Vestersbos zijn wegen gelegen in een woonwijk ten behoeve van de directe ontsluiting van deze wijk en de woningen. De Stationsstraat kent een breder straatprofiel en deze weg ontsluit het station van Zevenaar. Direct grenzend aan de Stationsstraat bevindt zich de spoorlijn met daarachter de Ringbaan Zuid.

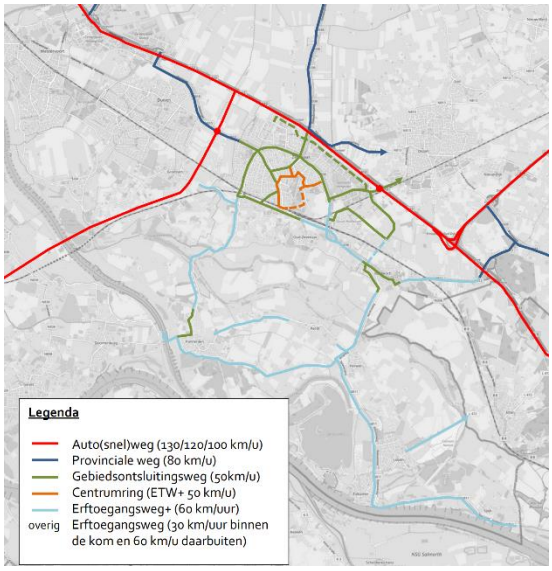
2.2 Toegankelijkheid en verkeer

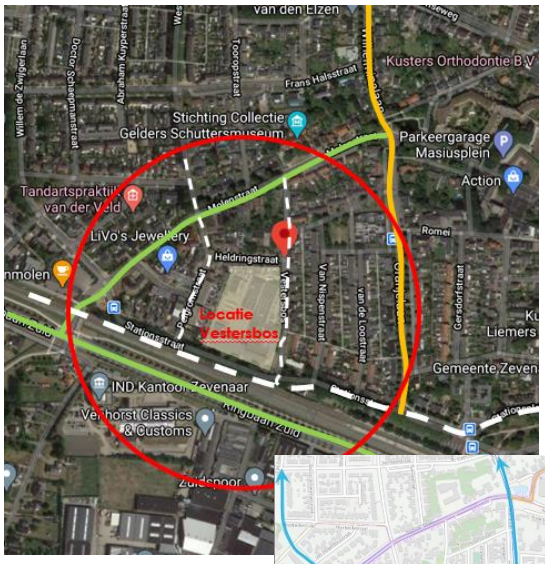
2.2.1 Ontsluiting gemotoriseerd verkeer

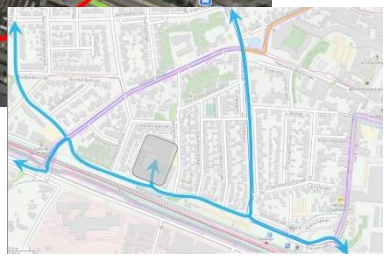
Binnen het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan zijn de ambities en het verkeersbeleid van de gemeente Zevenaar vastgelegd. Binnen dit plan is een structuur van wegen uitgezet die aansluit op het hoofdwegennet rondom Zevenaar.

Binnen deze hoofdstructuur wordt onderscheid gemaakt tussen de snelweg, de provinciale weg, de gebiedsontsluitingswegen, de centrumring en de erftoegangswegen. De gemeente Zevenaar wenst het gemotoriseerd verkeer op een beperkt aantal geselecteerde wegen af te wikkelen. Deze geselecteerde wegen verzorgen de aansluiting op het hoofdwegennet en zorgen voor een goede bereikbaarheid van de voorzieningen. Op de niet-geselecteerde wegen krijgt het gemotoriseerd verkeer een lagere prioriteit. Het verkeer wordt hiermee zoveel mogelijk om de woonomgeving heen geleid.

Binnen verblijfsgebieden krijgen de langzaam-verkeersdeelnemers prioriteit.





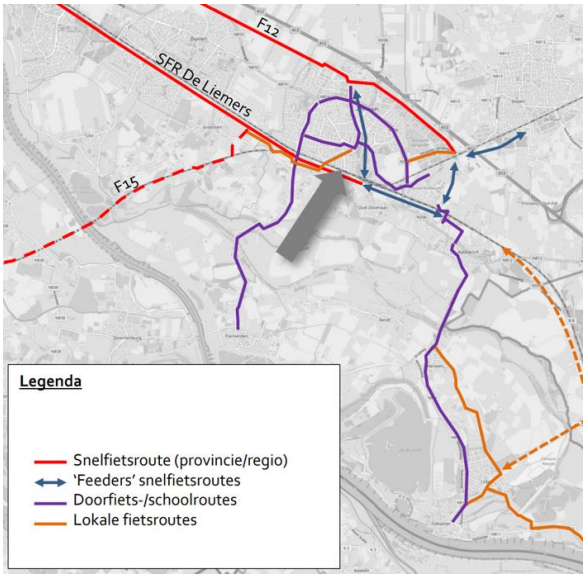


Dit betekent voor de locatie Vestersbos dat deze in zijn geheel wordt ontsloten door niet geselecteerde toegangswegen. De Stationsstraat is hiermee de meest logische en directe verbinding met de geselecteerde ontsluitingswegen. Zowel het Vestersbos, de Heldringstraat als de Pelgromstraat zijn kleinschalige woonstraten en derhalve in de huidige opzet niet geschikt als ontsluiting voor deze locatie wanneer hier een onderwijsvoorziening wordt gerealiseerd.

2.2.2 Ontsluiting langzaam verkeer

Binnen hetzelfde document verkeersbeleid wordt ook de ambitie neergelegd het fietsverkeer binnen de gemeente te stimuleren. Dit houdt in dat het aantrekkelijker wordt gemaakt de fiets te gebruiken voor kleinere afstanden en dat vraagt om het creëren van logische, comfortabele en veilige fietsverbindingen. Hiertoe worden de verblijfsgebieden ingericht met wegen die maximaal 30 km/h toestaan. Het lokale fietsnetwerk wordt verbonden met het snelfietsroutenetwerk zodat bestemmingen met de fiets goed, veilig en op een aantrekkelijke manier kunnen worden bereikt.

Daarnaast heeft de gemeente Zevenaar zich tot doel gesteld alle schoolomgevingen duurzaam en veilig in te richten. Er dient bij de inrichting van het gebied rondom de school rekening te worden gehouden met alle vormen van verkeer. Hierin wordt lopen en fietsen gestimuleerd en het brengen en halen van kinderen met de auto onaantrekkelijk gemaakt. Een goede en veilige voetgangers- en fietsverbinding van de school heeft daarmee de hoogste prioriteit. De omgeving rondom de school moet worden voorzien van goede oversteekplekken, een goede wachtruimte voor ouders (met fiets) en een duidelijke inrichting die het verkeersgedrag reguleert.





De locatie Vestersbos leent zich goed voor een directe aansluiting op zowel de snelfietsroutes, de lokale fietsroute als de doorfiets-/schoolroutes.

2.3 Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan staat voor de locatie Vestersbos 4 bebouwing toe met een maatschappelijke bestemming. Hiertoe is op de plankaart een bouwvlak aangegeven. Van dit aangegeven bebouwingsvlak mag max. 75% worden bebouwd. De maximale bouwhoogte is aangegeven op 12 meter voor de zone gelegen aan de Stationsstraat en 4 meter voor het bouwvlak hierachter, grenzend aan de Vestersbos en de tuinen van de Pelgrom- en Heldringstraat.

- De oppervlakte van het totale perceel is **12.708 m²**
- Het aangegeven bebouwingsvlak bedraagt **8.900 m²**
- Hiervan mag maximaal 75% worden bebouwd, hetgeen inhoudt dat **6.675 m²** bouwoppervlak maximaal mag worden gerealiseerd.

Voor de gronden buiten het aangegeven bouwvlak (binnen het perceel) geldt dat zij ten dienste van de bestemming mogen worden gebruikt. Te denken valt aan parkeerplaatsen, paden, ontsluiting van het terrein, speelterrein en groenvoorziening.



2.4 Voorzieningen in de omgeving

2.4.1 Spoorlijn

Ten zuiden van de locatie ligt de spoorverbinding Arnhem-Winterswijk. In 2019 is een omgevingsadvies aangevraagd voor de ontwikkeling van Vestersbos ten behoeve van de bouw van een school of woningen nabij het spoor. Gekeken is naar de nabijgelegen spoorlijn vanuit de aspecten fysieke veiligheid en gezondheid. Bij de ontwikkelingsplannen van deze locatie moet rekening worden gehouden met het mogelijk transport van gevaarlijke stoffen. Dat stelt eisen aan de uitwerking van de bouwplannen en in het gebruik aan de aanwezigheid van ter zake kundige bedrijfshulpverlening afgestemd op de mate van zelfredzaamheid van aanwezige personen.

Vanuit het oogpunt gezondheid is gekeken naar de blootstelling aan geluid ten gevolge van de spoorlijn. De berekende geluidsbelasting aan de zuidzijde van deze locatie bedraagt 60-65 dB. Dit houdt in dat aan de zijde van de Stationsstraat een geluidsluwe gevel moet worden gerealiseerd. Dat betekent dat in deze gevel geen te openen raamdelen aanwezig zullen zijn en de geluidsisolatie dient dermate goed te zijn dat binnen geen overlast van het geluid wordt ervaren.

2.4.2 Molen

Op de hoek Stationsstraat/Molenstraat vlakbij de spoorlijn staat de korenmolen “Buitenmolen”. De Buitenmolen, welke dateert uit de eerste helft van de vijftiende eeuw, is in 1965 aangekocht door de gemeente en onlangs gerestaureerd ter behoud en gebruik van de molen als werktuig en monument. Om dit blijvend gebruik te kunnen bewerkstelligen moet er rekening worden gehouden met de molenbiotoop. De molenbiotoop heeft betrekking op de gehele omgeving van de molen, voor zover die van invloed is op de belevingswaarde van de molen als werktuig en monument. De biotoop vertaalt zich in een zone van 400 meter rond de molen.

Door middel van een rekenregel wordt de aan te houden afstand en hoogte van omliggende bebouwing aangegeven. Dit houdt in dat voor de omgeving van de molen een bouwbeperking geldt. Deze bouwbeperking geldt voor een zone rondom de molen met een straal van 400 meter. Berekening van de toegestane bouwhoogte volgens deze formule laat zien dat een eventuele gewenste 2-laagse bouw (ca. 8,5 meter voor een schoolgebouw) pas mogelijk is op een afstand van 265 meter van de molen. De afstand tussen de molen en het perceel is ca. 130 meter.

Een 2-laagse bebouwing op de locatie Vestersbos 4 is in strijd met deze uitgangspunten. Voor gebouwen die in de huidige situatie al hoger zijn dan volgens deze formule is toegestaan, geldt dat deze (ook na een verbouw of vervanging) zo hoog mogen blijven.

Op basis van de huidige bebouwing geldt dat aan de Stationsstraat 2-/3-laagse bouw mag worden gerealiseerd. Voor het achterliggende deel van het plangebied geldt deze vrijstelling niet. Dit deel van het plangebied ligt achter de 2-laagse woningbouw met plat dak in de Pelgromstraat.



Over de mogelijkheid hier een 2-laagse school te bouwen heeft overleg met de molenaar plaatsgevonden. Positionering van de locatie, ten oosten van de molen, laat zien dat deze buiten de dominante windrichting (zuidwest) is gesitueerd. De molenaar heeft in een persoonlijk gesprek aangegeven geen probleem te zien voor de draaiuren van de molen als de bebouwing op de Vestersbos in zijn geheel 2/3 lagen hoog zou zijn.

2.5 Aanvullende bepalingen

Bij de verkenning van mogelijkheden op dit perceel spelen ook gemeentelijke voorwaarden met betrekking tot de waterhuishouding, waterinfiltratie, cultuurhistorische waardenstelling en duurzaamheid een rol. De consequenties van deze gestelde voorwaarden voor de ontwikkeling van dit project zijn benoemd en op hoofdlijnen meegenomen in deze haalbaarheidsstudie. De verdere uitwerking hiervan zal in het vervolg op het haalbaarheidsonderzoek moeten worden opgepakt.

2.5.1 Waterinfiltratie

Het watertakenplan De Liemers is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering binnen De Liemers. In dit plan zijn de plannen voor de gezamenlijke watertaken verwoord door de Liemerse waterorganisaties. Hiervan maakt de gemeente Zevenaar deel uit.

Uitgangspunt voor de verwerking van hemelwater bij nieuwbouwprojecten binnen de gemeente Zevenaar is dat de perceeleigenaar verantwoordelijk is voor de verwerking hiervan op het eigen terrein. Hiertoe worden de volgende uitgangspunten gehanteerd (conform het landelijk beleid vastgelegd in de Wet Milieubeheer):

- Gescheiden houden van hemelwater en vuilwater;
- Hemelwater bij voorkeur bovengronds afvoeren naar oppervlakte of bodem;
- In geval van nieuwbouw zal het hemelwater alleen worden ingezameld door de gemeente als het niet redelijkerwijs op eigen terrein te verwerken is.

Als uitgangspunt voor dit project moet ervan worden uitgegaan dat een voorziening moet worden opgenomen voor verwerken van het hemelwater op eigen terrein (bv. door het aanleggen van een wadi)

2.5.2 Cultuurhistorische waardenstelling

Het huidige pand gelegen aan de Stationsstraat en het Vestersbos, de R.K. Lagere Technische School, is gebouwd in 1953 in de stijl van de Delftse School. Door de vele latere verbouwingen en uitbreidingen is het gebouw veel van haar authenticiteit kwijtgeraakt waardoor het niet voldoet aan de gestelde criteria voor de gemeentelijke monumentenlijst. De school is wel een representatief voorbeeld van naoorlogse gestapelde scholenbouw met lokalen aan een gangenstructuur en centraal geplaatste trappenhuizen. De school is van belang voor het oeuvre van de architect R. van Remmen en de uit de eerste bouwtijd afkomstige en bewaard gebleven binnenafwerking. De wandschilderingen en glas-in-lood zijn interessante objecten om te behouden.



De met A aangeduide gebouwdelen betreffen het oorspronkelijke en oudste deel van de school. Hier bevinden zich de authentieke belangwekkende elementen.





2.5.3 Duurzaamheid

De gemeentelijke ambities op gebied van duurzaamheid zijn gericht op:[1]

- Het realiseren van de klimaatdoelstellingen van Parijs eerder dan afgesproken, in 2040 een energieneutrale en aardgasvrije samenleving;
- Implementeren van de circulaire economie, dit wordt door de gemeente Zevenaar vertaald in:
    - Een andere wijze van ontwerpen;
    - Een andere wijze van opdrachtverlening;
    - Andere financiële afwegingen (bijv. total cost of ownership);
    - Van afval naar grondstof.

Daarnaast is in de reeds vastgestelde warmtetransitie-visie per wijk binnen Zevenaar aangegeven wanneer het proces om een alternatief voor gas te vinden wordt ingezet met als doel 'van het gas af' te realiseren.

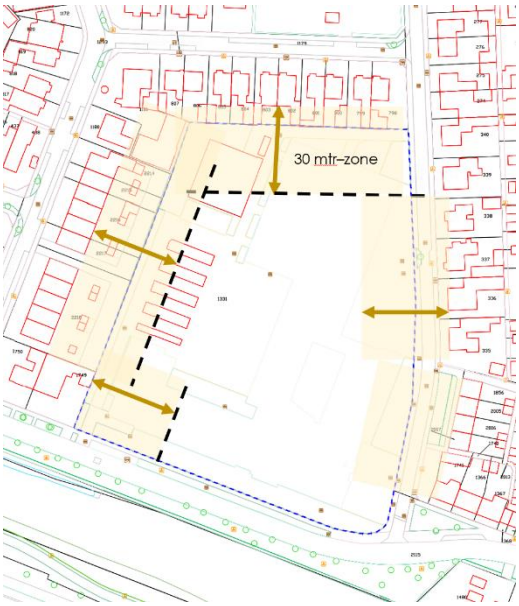
Als dit ambitieniveau wordt doorvertaald naar de beoogde realisatie van de nieuwe onderwijshuisvesting aan het Vestersbos dient in de vervolgfase rekening te worden gehouden met deze ambities. Dat betekent dat in de fase van het opstellen van het Programma van Eisen de volgende voorwaarden mee zullen moeten worden genomen en nader uitgewerkt:

- Aardgasvrij gebouw;
- Milieuvriendelijk gebouw;
- Minimaal op niveau BENG, voorkeur gaat uit naar ENG[2];
- Hergebruik van materialen afkomstig uit de huidige school (hergebruik op deze locatie of elders);
- Gebruik van duurzame en te hergebruiken materialen;
- Natuurinclusief bouwen;
- Een duurzaam ingerichte buitenruimte.

[1] uit: inputdocument kwalitatieve randvoorwaarden duurzaamheid en circulariteit - gemeente Zevenaar
[2] (B)ENG staat voor (bijna) energieneutraal gebouw.

2.5.4 Geluidsoverlast

In paragraaf 2.4.1. is aandacht besteed aan de geluidsoverlast afkomstig van de spoorlijn op de geluidsgevoelige onderwijsvoorziening. Aan de andere kant dient ook te worden bezien in hoeverre het kindcentrum overlast veroorzaakt naar de omliggende woningen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een handreiking opgesteld voor bedrijven in relatie tot woningbouw (de handreiking Bedrijven en milieuzonering). Deze handreiking kan ook worden gebruikt voor scholen (IKC's). Voor een school is in de handreiking aangegeven dat een richtafstand van minimaal 30 meter geldt tot woningen of andere gevoelige functies. Deze afstand moet worden gerekend vanaf de buitenspeelruimte bij de school. Als het speelterrein op kortere afstand van de woningen wordt gerealiseerd, moet een onderbouwing worden gegeven waarom toch sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Doel van deze norm is het voorkomen van geluidhinder in nieuwe situaties.



Voor wegen met een maximale snelheid van 30 km per uur is een akoestisch onderzoek op basis van de Wet geluidhinder niet nodig. De ontsluiting van het eigen terrein en het inrichten van parkeerplaatsen en een K&R-zone op eigen terrein behoeven niet te worden getoetst aan de Wet geluidhinder. Wel verdient het aanbeveling de omgevingsdienst regio Arnhem te betrekken in deze plannen en aanvullend om advies te vragen.

3. Visie en ambitie

3.1 Doel doorgaande leerlijn 0-16 jaar

Het gezamenlijk geformuleerde doel voor de onderwijsvoorziening op de locatie Vestersbos is het bieden van kwalitatief goed onderwijs dat toegankelijk is en aansluit op de behoefte van het individuele kind. Binnen de doorlopende leerlijn van 0-16 jaar willen partijen een compleet onderwijsaanbod dat meegroeit met de behoefte van het kind. Begeleiding en coaching ondersteunt kinderen in hun groei- en ontwikkelproces en biedt ruimte en tijd om dit in hun eigen tempo te doen. Het doel is kinderen in hun kracht te zetten, hierbij te ondersteunen en te laten groeien. De uitgangspunten geformuleerd in het Liemers-lijstje vormen hiervoor de basis.



Het Liemers-lijstje 'de belofte aan de kinderen':

- We zien wie je bent, en je merkt dat we in je geloven.
- Wij hebben hoge verwachtingen van elkaar.
- Je hebt altijd zelf een keuze.
- Leren is leuk en kan overal.
- Je weet wat je moet leren en wat je ermee kunt doen.
- Jouw leeromgeving is boeiend, inspirerend en uitdagend.
- Als het samen kan, doen we het niet alleen.

In het visiestuk opgesteld door de Stichting Samenwerkingsbestuur LiemersNovum en de Stichting Quadraam geven beide partijen aan in hun onderlinge samenwerking verder vorm te willen geven aan de overgang tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Zoals de overgang tussen kinderopvang en primair onderwijs binnen de IKC's inmiddels op een natuurlijke manier verloopt en volledig aansluit op de ontwikkelbehoefte van het kind. Ook wenst men de overgang tussen primair en voortgezet onderwijs op deze manier in de lijn van de persoonlijke ontwikkeling van het kind vorm te geven. Leerlingen maken de overstap naar het voortgezet onderwijs wanneer ze eraan toe zijn en niet omdat ze aan het einde van groep 8 zijn beland. Leerlingen die eerder toe zijn aan verdieping en verbreding op het primair onderwijs kunnen gebruikmaken van de samenwerking en deze vinden op het voortgezet onderwijs. Op de locatie Vestersbos doet zich de unieke mogelijkheid voor deze doorlopende leerlijn (van primair onderwijs tot en met het tweede leerjaar VO) nu op één locatie vorm te geven.

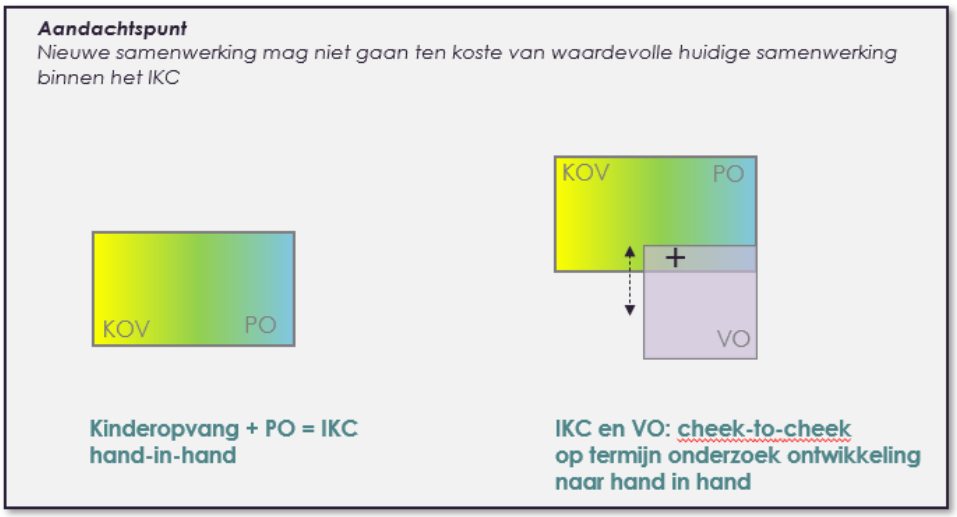
De school als ontmoetingsplek, een prettige, veilige, bruisende en stimulerende leergemeenschap.

3.2 Samenwerking

Belangrijk voor de samenwerking is het respectvol omgaan met elkaars eigenheid en het behoud van het stevig fundament dat er al ligt binnen de bestaande IKC's. Hierop willen partijen bouwen en ontwikkelen. Dit vraagt om het gezamenlijk verder brengen van de visie en het concretiseren hiervan. Dat ontwikkelproces vraagt tijd en inzet van de partners. In de voorbereidingsfase en ontwikkeling van de nieuwbouwplannen is deze tijd er. Er wordt geadviseerd hier samen stappen in te zetten die in de vertaling van het uiteindelijk op te stellen Ruimtelijk Functioneel Programma van Eisen worden vertaald naar ruimte.

De samenwerking tussen kinderopvang en primair onderwijs heeft zich inmiddels ontwikkeld naar een **'hand-in-hand-samenwerking'**. Dit is een intensieve samenwerking waarbinnen partijen volledig dezelfde doelen nastreven en activiteiten gezamenlijk organiseren als zijnde één organisatie.

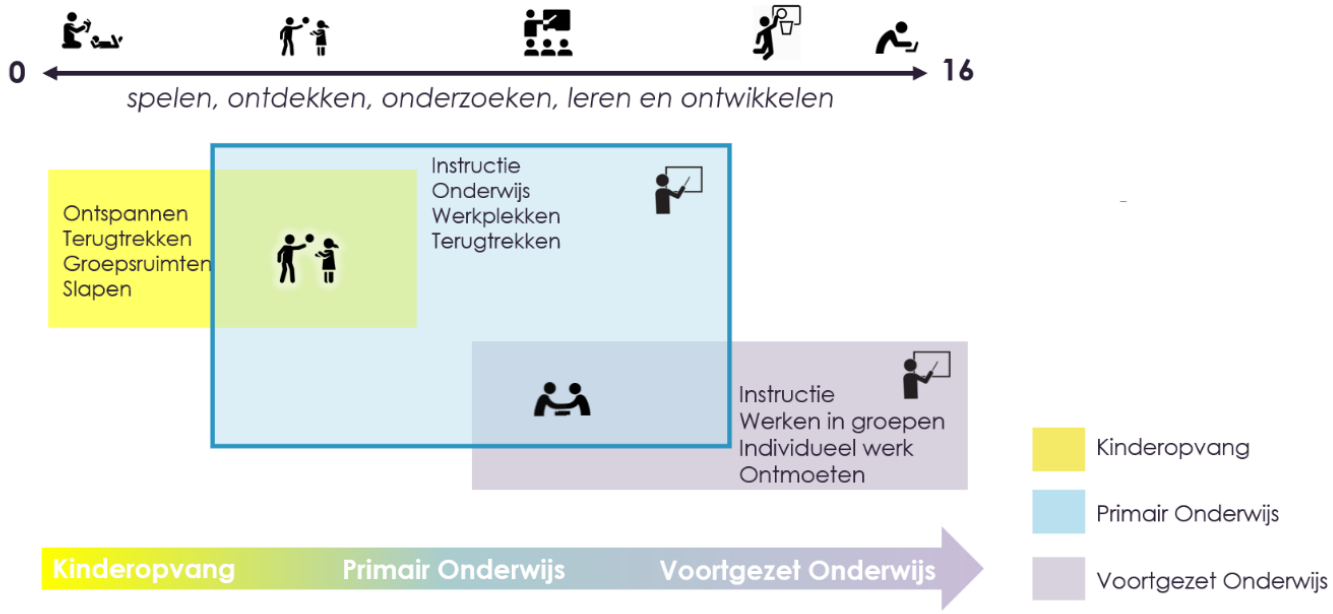
De samenwerking tussen (KOV + PO =) IKC en het VO wordt benoemd als een **'cheek-to-cheek-samenwerking'**. Deze vorm gaat ervan uit dat partijen in het nastreven van gezamenlijke doelen elkaar opzoeken, hierover in gesprek zijn of gaan en gezamenlijke activiteiten organiseren. Alle partijen sluiten niet uit dat ook deze samenwerking kan uitgroeien naar een intensere vorm, maar geven aan dat dit zich in de tijd zal moeten gaan ontwikkelen en vormen.



3.3 Synergie

Gezamenlijk is verkend op welke manier binnen de totale leer- en ontwikkelomgeving activiteiten kunnen worden georganiseerd en waar de onderlinge grens kan vervagen. **Waar lopen activiteiten en ruimten in elkaar over?**

Bij deze verkenning wordt als belangrijke randvoorwaarde aangegeven dat de veiligheid en behoefte van het kind voorop staat en dat te allen tijde de omgeving binnen en buiten de school veilig is en als zodanig wordt ervaren door de kinderen. Dit houdt in dat deze is ingericht en afgestemd op de leeftijdsgroep en dat er een zorgvuldige clustering en functionele organisatie van ruimten is die ervoor zorgt dat kinderen van alle leeftijden zich thuis en veilig voelen.



In bovenstaand schema is de doorgaande leerlijn en de overgang tussen de onderdelen verbeeld. Het vervagen van de grenzen is gekoppeld aan de leeftijd en de behoefte van kinderen. Samen organiseren van activiteiten en benutten van ruimten sluit hierop aan. In de overgangszones ontmoeten kinderen elkaar en worden grenzen verlegd. Ook wordt gezocht naar samenwerkingen die grensoverschrijdend zijn in de vorm van begeleiding van jonge kinderen door oudere kinderen. Zorgdragen voor elkaar en leren van elkaar is grens- en leeftijdoverstijgend. Zo kunnen ook verbanden worden gelegd tussen het VO en de kinderopvang. Als mogelijkheden voor gezamenlijke activiteiten en de daarmee samenhangende ruimten zijn genoemd:

- Ontmoeting en ontspanning
- Onderzoeken
- Teambijeenkomsten, scholing medewerkers
- Muziek maken
- Handvaardigheid, creatief
- Culturele activiteiten, musical, voorstelling, vieringen
- Gym, beweging, sport
- Tutorleren, zorg en IB
- Bibliotheek

Een verdere verkenning van deze mogelijkheden zal bij het opstellen van het Programma van Eisen worden opgepakt. In deze fase wordt dieper ingegaan op de visie ten aanzien van onderwijs, de daarbij behorende vertaling in ruimten en de mogelijke uitwerking van samenwerkingsvormen binnen de ter beschikking staande ruimten.

In hoofdstuk 4 zal de ruimtebehoefte worden bepaald voor de onderdelen.

4. Ruimtebehoefte

Om inzicht te krijgen in het huisvestingsprogramma voor kinderopvang, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en bewegingsonderwijs zijn met de betrokken partijen gesprekken gevoerd. In dit programma is onderscheid gemaakt tussen de te realiseren m² gebouw (BVO), de te realiseren buitenruimte als speel- en verblijfsgebied en de aanvullende voorzieningen zoals parkeerplekken en fietsenstalling (terreinprogramma). Op basis van deze gesprekken, de geprognotiseerde leerlingaantallen, de invulling van kinderopvang en buitenschoolse opvang is het indicatieve gebouw- en terreinprogramma bepaald. Daarbij is gebruikgemaakt van onze ervaringsgetallen voor IKC's en scholen voor voortgezet onderwijs. Dit programma per aanbieder en het totale gebouw- en terreinprogramma is in de projectgroep besproken en vastgesteld.

Ervan uitgaande dat (een deel van) de huisvesting in meerdere bouwlagen kan worden gerealiseerd, is het gebouw- en terreinprogramma vertaald in een ruimtebehoefte voor het perceel. Deze ruimtebehoefte moet worden ingepast binnen de beschikbare oppervlakte van het perceel. Op deze ruimtebehoefte wordt een opslagpercentage van 15% toegepast. Deze is nodig voor een goede ruimtelijke inpassing op de locatie met betrekking tot de volgende aspecten:

- Een zorgvuldige inpassing van het gebouw in de omgeving, afscherming van tuinen en het realiseren van een zekere afstand naar de straat en daarmee de tegenoverliggende woningen;
- Ruimte voor het optimaliseren van de functionele inpassing op het perceel;
- Reservering voor de ontsluiting op het terrein voor auto's;
- Wacht- en ontmoetingsruimte voor ouders tijdens brengen en halen.

In bijlage 1 zijn de onderliggende uitgangspunten ten behoeve van het bepalen van het indicatieve huisvestingsprogramma en de ruimtebehoefte terug te vinden in schema's. Deze zijn ontwikkeld om grip te krijgen op de noodzakelijke te realiseren ruimte. Deze mogen nadrukkelijk niet worden gelezen als Programma van Eisen voor de nieuwbouw en dienen alleen voor het kaderen van de ruimtebehoefte ten behoeve van het onderzoek naar de haalbaarheid van de plannen.

4.1 Onderwijs

4.1.1 Uitgangspunten

Momenteel wordt door de beide IKC's (de Tamboerijn en de Wissel) al intensief samengewerkt met de Kinderopvang Zonnekinderen. Ook voor de locatie Vestersbos waar beide IKC's een plek zullen krijgen, zal sprake zijn van een intensieve samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang die zich vertaalt in de doorlopende leerlijn 0-12 jaar. Hieronder wordt een korte omschrijving gegeven van de ruimtebehoefte van deze functies die bij de ruimtelijke inpassing op de locatie zullen worden samengevoegd en benoemd als IKC.

4.1.2 Kinderopvang

Voor de kinderopvang wordt uitgegaan van 3 groepen kinderdagopvang voor kinderen in de leeftijd van 0-4 en 2-4 jaar. De groepen bieden elk ruimte aan 16 kindplaatsen. Totaal zijn dit 48 kindplaatsen voor de kinderdagopvang. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat de buitenschoolse opvang gebruik zal maken van de beschikbare ruimten binnen de scholen. Voor het bepalen van de ruimtebehoefte van de kinderopvang heeft overleg plaatsgevonden met Zonnekinderen, de huidige partner van LiemersNovum binnen deze IKC's. Deze ruimtebehoefte moet in dit stadium als indicatief worden gezien en deze zal in de vervolgfase verder worden ontwikkeld. Uitgangspunt voor dit deel van het programma is een reële en kostendekkende huur.

4.1.3 Primair onderwijs - LiemersNovum

Voor beide scholen primair onderwijs de Wissel en de Tamboerijn is de ruimtebehoefte, conform de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, gebaseerd op de geprognosticeerde leerlingaantallen voor 2036. Hiervoor zijn de in opdracht van de gemeente opgestelde lange-termijnprognoses gehanteerd. Dit houdt in dat voor IKC de Wissel wordt gerekend met 259 leerlingen en voor IKC de Tamboerijn met 182 leerlingen (samen 441 leerlingen).

LiemersNovum geeft aan dat de huidige leerlingenprognoses van de scholen laten zien dat de beide IKC's over 2 jaar samen 530 leerlingen zullen hebben. Deze groei is zichtbaar in de klassen met de jongste kinderen en het aantal van 530 leerlingen is gebaseerd op de instroom en de doorstroom van huidige leerlingen. Dat zijn 89 leerlingen meer dan het nu gehanteerde uitgangspunt, gebaseerd op de prognose over 15 jaar.

Ruimtebehoefte BVO IKC

De totale ruimtebehoefte voor de IKC's (inclusief kinderopvang en BSO) bedraagt:

Ruimtebehoefte (in m²) BVO	kindpl/ll	Gebouw (m²)	Uitgangspunten
Speelomgeving 0-4 jaar	48	387	3 groepen van 16 kinderen, 48 kindplaatsen
Ruimtebehoefte IKC de Wissel	259	1503	5,03 m² per leerling +vaste voet 200 m²
Ruimtebehoefte IKC de Tamboerijn	182	1115	5,03 m² per leerling +vaste voet 200 m²

4.1.4 Voortgezet onderwijs – Quadraam/Liemers College

Quadraam wenst voor het Liemers College samen met LiemersNovum en de kinderopvang op de locatie Vestersbos een doorgaande leerlijn neer te zetten voor de doelgroep 0 tot 16 jaar. Hiertoe zal op deze locatie worden gewerkt met brede brugklassen (leerjaar 1 en 2) op niveau mavo, havo en vwo. Daarnaast wenst Quadraam ook de bovenbouw mavo van het Liemers College op de locatie Vestersbos te huisvesten. Het uitgangspunt voor de totale omvang van het voortgezet onderwijs op de locatie Vestersbos is 320 leerlingen (12 groepen). Het zwaartepunt ligt in leerjaar 1-2 op 8 groepen totaal. Voor de bovenbouw wordt op deze locatie uitgegaan van 4 groepen categorale mavo. De leerlingen die na de brugklas doorstromen naar havo en vwo zullen na het tweede leerjaar overgaan naar de locatie Heerematen van het Liemers College.

Voor de bepaling van de ruimtebehoefte is gewerkt met de in de verordening gehanteerde normgetallen per leerling, zijnde 5,8 m² per leerling. Daarnaast is de ruimtebehoefte voor de aanvullende en ondersteunende ruimten (een deel van de vaste voet van het Liemers College) bepaald aan de hand van benchmarkgetallen. Deze benchmark resulteert in een aanvullende ruimtebehoefte van 561 m². Deze gehanteerde oppervlakte biedt de mogelijkheid om een zelfstandig draaiende vestiging op deze locatie te huisvesten. Uiteraard kan ook gebruik worden gemaakt van ruimten in de andere scholen van het Liemers College voor onderwijsondersteunende functies. Dit mag echter niet ten koste gaan van de functionaliteit van een zelfstandig draaiende vestiging.

Ruimtebehoefte BVO VO

Ruimtebehoefte (in m²) BVO	kindpl/ll	Gebouw (m²)	Uitgangspunten
VO-onderwijs	320	2417	5,8 m2 per leerling (havo, vwo en tl) incl. vaste voet

4.2 Sport

Voor de analyse van de ruimtebehoefte voor sport is de notitie Sport & Bewegingsonderwijs 2020 d.d. juni 2020 van de gemeente Zevenaar als input gehanteerd. De in deze notitie aangehouden uitgangspunten voor de capaciteit en afstandscriteria zijn toegepast in de uitgevoerde analyse.

IKC de Wissel maakt gebruik van sporthal Lentemorgen, IKC de Tamboerijn gebruikt gymzaal De Brug. Gymzaal De Brug wordt daarnaast gebruikt door IKC Carrousel. Gymzaal De Brug dient te worden vervangen óf grondig te worden gerenoveerd en uitgebreid. Deze vervanging kan worden gerealiseerd op de locatie Vestersbos. Door het bewegingsonderwijs van IKC Carrousel te verplaatsen naar de vrijvallende capaciteit in sporthal Lentemorgen, is het bewegingsonderwijs voor het primair onderwijs met de nieuwbouw van een gymzaal op de locatie Vestersbos passend gehuisvest. Wanneer het ruimtelijk gezien niet mogelijk is om een gymzaal te realiseren op de locatie Vestersbos, dan is het wenselijk binnen een afstand van 1 km van de schoollocatie een gymzaal te realiseren[3]. Mogelijkheden hiervoor zijn onder andere de vrijkomende locatie van IKC de Tamboerijn (0,7 km hemelsbreed, 1,0 km lopen) of vervangende nieuwbouw of renovatie van De Brug (0,9 km hemelsbreed, 1,1 km lopen) of de vrijkomende locatie van het Liemers Centrum voor Natuur Milieu Educatie (NME), direct nabij de beoogde locatie gelegen aan de Vestersbos, aan de overzijde van de Heldringstraat.

Voor het voortgezet onderwijs is capaciteit beschikbaar in sporthal Heerenmäten. Deze capaciteit is niet geheel toereikend om te voorzien in de volledige behoefte van alle leerlingen van het voortgezet onderwijs op de locaties Vestersbos en Heerenmäten. Door de restcapaciteit van de gymzaal voor het primair onderwijs in te zetten voor het voortgezet onderwijs is er voldoende capaciteit. Een andere optie is om ruimte te benutten in sporthal Lentemorgen. Het Liemers College heeft aangegeven sterk de voorkeur te geven aan een gymzaal voor het voortgezet onderwijs op de locatie Vestersbos. De afstand van de locatie Vestersbos naar de sporthal Heerenmäten is ca. 1,5 km. Daarmee ligt de sporthal Heerenmäten binnen het afstandscriterium voor voortgezet onderwijs, maar kost het reizen van leerlingen naar deze locatie veel onderwijstijd.

Bij sloop van gymzaal De Brug wordt het gebruik door verenigingen verplaatst naar de nieuwbouwlocatie Vestersbos. Gymzaal De Brug wordt intensief gebruikt door de turnvereniging. Om het gebruik door de turnvereniging te faciliteren is in het haalbaarheidsonderzoek rekening gehouden met enige extra ruimte voor de turnvereniging.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten wordt geconcludeerd dat het noodzaak is om één gymzaal te realiseren, ter vervanging van gymzaal De Brug. Het heeft de nadrukkelijke voorkeur van de scholen om deze gymzaal op de locatie Vestersbos te realiseren. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is een tweede gymzaal voor het voortgezet onderwijs te realiseren op de locatie.

Ruimtebehoefte BVO-sport

Ruimtebehoefte (in m²) BVO sport	Gebouw (m² BVO)		Uitgangspunten
minimaal	688	m²	opzet 1 gymzaal / turnvoorziening
optimaal	1165	m²	opzet 2 gymzalen / turnvoorziening

4.3 Ruimtebehoefte buitenruimte

Buiten de oppervlakte nodig voor het gebouw, zoals hierboven omschreven, moet ook rekening worden gehouden met de inrichting van de buitenruimte. De buitenruimte rondom het gebouw vraagt om ruimtereservering voor:

- speel- en buitenruimte voor de scholen en kinderopvang;
- ruimte nodig voor parkeren en brengen en halen van kinderen;

[3] De gemeente Zevenaar hanteert voor de locatie voor bewegingsonderwijs een maximale afstand van 1 km hemelsbreed voor het primair onderwijs en 2 km voor het voortgezet onderwijs. De verordening van de gemeente Zevenaar stelt een maximale afstand van 3,5 km langs de kortste en voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg.

- ruimte voor het stallen van fietsen;
- bergruimten en stalling containers.

4.3.1 Buitenruimte spelen en verblijven

De eis voor buitenruimte te realiseren bij de kinderopvang bedraagt 144 m², gebaseerd op de minimale norm van 3 m² per kindplaats. Voor het primair onderwijs moet worden gekeken naar de aanwezige leerlingaantallen. Bij 182 leerlingen (de Tamboerijn) geldt de rekenregel 300+3*(L-100) hetgeen resulteert in een buitenspeelruimte van 546 m². De Wissel met 259 leerlingen heeft recht op een buitenruimte van 600 m².

Het voortgezet onderwijs heeft recht op 315 m² buitenruimte. In onderstaand overzicht is de ruimtebehoefte voor spelen en verblijven doorgerekend. Dit resulteert in een totale oppervlakte van 1.655 m². Hierbij is ook rekening gehouden met de noodzakelijke ruimte voor berging van spelmateriaal, containerberging en opslag van andere materialen.

	kind/ll	opp	
buitenruimte bij IKC en VO			
De wissel	259	600	m²
Tamboerijn	182	546	m²
Kinderopvang	48	144	m²
Liemers College	320	315	m²
reservering bergruimten		50	m²
totaal buitenruimte spelen en verblijven		**1655 m2**	

4.3.2 Parkeren

Alle benodigde parkeerplaatsen zullen op het eigen terrein worden gerealiseerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de vaste parkeerplaatsen die gedurende de gehele dag worden gebruikt (medewerkers van de school en kinderopvang) en parkeerplaatsen die alleen worden gebruikt om leerlingen te brengen en te halen. De zogenaamde Kiss&Ride-parkeerplaatsen. Deze laatste parkeervoorziening leent zich voor dubbel-gebruik buiten de breng- en haaltijden. Als de positie van deze K&R-zone goed wordt gekozen, kan deze worden gecombineerd met de buitenspeelruimte.

Voor het bepalen van de noodzakelijke parkeerplaatsen zijn de voorschriften uit het bestemmingplan gehanteerd, waarna in overleg met de verkeerskundige een aantal verhogingen op het aantal te realiseren plaatsen is doorgevoerd. Deze verhoging is gebaseerd op de inschatting van de verkeerskundige en eerdere berekeningen op basis van de CROW-richtlijnen. Ten behoeve van de sportvoorziening hoeven aanvullend geen extra plaatsen te worden gerealiseerd aangezien de sportaccommodatie alleen buiten de schooltijden beschikbaar komt voor derden. De aanwezige parkeerplaatsen voor de school kunnen in dat geval worden gebruikt door bezoekers van de sportzaal.

Per saldo dienen 89 parkeerplaatsen op eigen terrein te worden gerealiseerd. Hiervan zijn 37 parkeerplaatsen vaste plaatsen (52 plaatsen kunnen als K&R-plek worden uitgevoerd) (zie overzicht ruimtereservering parkeren auto's en fietsen in paragraaf 4.3.3).

4.3.3 Fietsparkeren

Naast de ruimtereservering voor auto's moet bij de bouw van een kindcentrum ook worden gerekend met de ruimte die nodig is om fietsen te stallen. Deze is gebaseerd op de CROW-norm die aangeeft dat voor een school voor primair onderwijs per 10 leerlingen 5 fietsparkeerplaatsen moeten worden gerealiseerd. Daarnaast is in overleg met de gemeente Zevenaar gerekend met één fietsparkeerplek voor alle leerlingen van het VO en een overdekte stalling voor de medewerkers.

Berekening fietsenstalling - parkeerplaatsen				m2 ruimtebehoefte		
fietsenstalling				1,5 m2 per fiets		
PO afhankelijk van leerlingaantal	221	fietsen		331	m²	
VO	320	fietsen		480	m²	
fietsenstalling algemeen	28	fietsen		42	m²	
TOTAAL fietsenstalling					**853**	**m²**
parkeerplaatsen				25 m2 per parkeerpl.		
onderwijs PO vast	13	parkeerplaatsen		325		
Kiss&Ride zone	43	parkeerplaatsen		1.075		
onderwijs VO vast	14	parkeerplaatsen		350		
Kiss&Ride zone	3	parkeerplaatsen		75		
kinderopvang totaal	10	parkeerplaatsen		250		
Kiss&Ride zone	6	parkeerplaatsen		150		
sportvoorziening niet apart opgenomen	19	parkeerplaatsen		0		
TOTAAL parkeerplaatsen	89	pp		2.225	**2.225**	**m²**

Overzicht ruimtereservering parkeren auto's en fietsen zoals omschreven in 4.3.2. en 4.3.3.

4.4 Te onderzoeken varianten

De ruimtebehoefte voor het totale programma is opgebouwd uit:

- Gebouwoppervlak
- Buitenspeel- en -verblijfsruimte
- Parkeren van auto's en fietsen
- Kiss&Ride-zone
- Bergruimte

Naast de benoemde ruimten is een toegang en weg op het terrein nodig om de parkeervoorziening te ontsluiten. Rondom het gebouw moet ruimte aanwezig zijn voor groen en wachtruimte voor ouders. De inpassing naast en tegenover woningen dient zorgvuldig te gebeuren met behulp van groen en andere inrichtingselementen. Hiervoor is een toeslag van 15% op het ruimteprogramma gehanteerd. Voor de volgende varianten zijn de mogelijkheden en beperkingen van een inpassing van het programma op de locatie onderzocht.

Naast variant 1 waarin het totale programma is opgenomen zijn ook twee andere varianten voor inpassing van een beperkter programma op de locatie Vestersbos verkend:

- Variant 1 2 IKC's en VO en 1 of 2 gymzalen
- Variant 2 2 IKC's en 1 gymzaal (voortgezet onderwijs zal elders worden gehuisvest)
- Variant 3 2 IKC's en VO (voor de sportzalen wordt een andere locatie gezocht)

Daarnaast zijn ook nog 2 andere mogelijkheden bekeken:

- 1 IKC, VO en gymzaal.
  Eén van de IKC's zou dan op één van de vrijkomende huidige locaties kunnen worden gerealiseerd. Deze variant is voor LiemersNovum niet acceptabel, aangezien met de beide IKC's, de teams en MR-en is ingezet op een gezamenlijke nieuwbouw op deze locatie.
- 2 IKC's, deel VO en 1 gymzaal.
  Gedacht kan worden aan het realiseren van 1 of 2 brugjaren voor het voortgezet onderwijs op deze locatie. Door Quadraam is aangegeven deze versnippering niet acceptabel te vinden voor de continuïteit die zij de leerlingen willen bieden.

Deze varianten worden, ten gevolge van het standpunt zoals ingenomen door LiemersNovum en Quadraam, als niet haalbaar gekwalificeerd en maken derhalve geen deel uit van het verdere onderzoek.

In de onderzochte varianten is vooralsnog geen rekening gehouden met synergievoordeel als gevolg van een gezamenlijke huisvesting. Zoals in paragraaf 3.3 is aangegeven, moeten de samenwerkingsmogelijkheden en de vertaling daarvan bij het opstellen van het Programma van Eisen nader worden uitgewerkt. Op dit moment is dit nog onvoldoende uitgewerkt om hiervoor een reële inschatting op te kunnen nemen. In de volgende paragrafen worden de onderzochte varianten toegelicht. De mogelijkheid om een derde bouwlaag op te nemen voor de zone direct gelegen aan de Stationsstraat is in de doorrekening van de varianten nu niet meegenomen. Deze mogelijkheid maakt deel uit van de volgende fase - de definitiefase - als er een volledig programma is ontwikkeld en een zorgvuldige inpassing (ontwerp) op de locatie wordt gemaakt.

4.4.1 Variant 1: Onderwijsprogramma 0 -16 jaar en bewegingsonderwijs

De totale ruimtebehoefte voor het gehele programma (twee IKC's, het voortgezet onderwijs en 1 of 2 gymzalen) wordt uitgewerkt in variant 1 en is hieronder in een overzicht weergegeven.

In variant 1A wordt uitgegaan van het totale onderwijsprogramma inclusief 1 gymzaal. In dit geval bedraagt de noodzakelijke oppervlakte van het terrein ca. 9.975 m² in geval van 2-laagse bouw voor het totale onderwijsprogramma. Indien gedeeltelijk zal worden gekozen voor 1-laagse bouw is ca. 11.350 m² terreinoppervlak noodzakelijk.

	oppervlakte	2 bouwlagen 60-40%	1 bouwlaag onderdeel IKC	opmerkingen
Gebouw oppervlakte		bouwoppervlak		
Ruimtebehoefte IKC	3.006 m²	1.803 m²	3.006 m²	2 bouwlagen of 1 bouwlaag
Ruimtebehoefte VO	2.417 m²	1.450 m²	1.450 m²	in 2 bouwlagen realiseren
Ruimtebehoefte sport (minimaal)	688 m²	688 m²	688 m²	1 bouwlaag
totale ruimtebehoefte BVO	**6.110 m²**	**3.941 m²**	**5.144 m²**	
buitenruimte bij IKC en VO				
totaal buitenruimte spelen en verblijven		1.655 m²	1.655 m²	
reservering fietsenstalling		852 m²	852 m²	
parkeren en K&R		2.225 m²	2.225 m²	
totale ruimtebehoefte terrein		**4.732 m²**	**4.732 m²**	
totaal benodigd oppervlak		8.674 m²	9.876 m²	
totaal benodigd oppervlak inclusief toeslag 15%		**9.975 m²**	**11.357 m²**	

Variant 1A

In variant 1B wordt uitgegaan van de realisatie van 2 gymzalen. De noodzakelijke oppervlakte van het terrein bedraagt dan ca. 10.500 m². In geval van deels 1-laagse bouw is ca. 11.900 m² terreinoppervlak noodzakelijk.

	oppervlakte	2 bouwlagen 60-40%	1 bouwlaag onderdeel IKC	opmerkingen
Gebouw oppervlakte		bouwoppervlak		
Ruimtebehoefte IKC	3.006 m²	1.803 m²	3.006 m²	2 bouwlagen of 1 bouwlaag
Ruimtebehoefte VO	2.417 m²	1.450 m²	1.450 m²	in 2 bouwlagen realiseren
Ruimtebehoefte sport (optimaal)	1.165 m²	1.165 m²	1.165 m²	1 bouwlaag
totale ruimtebehoefte BVO	**6.588 m²**	**4.419 m²**	**5.621 m²**	
buitenruimte bij IKC en VO				
totaal buitenruimte spelen en verblijven		1.655 m²	1.655 m²	
reservering fietsenstalling		853 m²	853 m²	
parkeren en K&R		2.225 m²	2.225 m²	
totale ruimtebehoefte terrein		**4.733 m²**	**4.733 m²**	
totaal benodigd oppervlak		9.152 m²	10.354 m²	
totaal benodigd oppervlak inclusief toeslag 15%		**10.524 m²**	**11.907 m²**	

Variant 1B

4.4.2 Variant 2: Onderwijsprogramma 0-12 jaar en bewegingsonderwijs

Binnen variant 2 zal het programma voor basisonderwijs en kinderopvang alsmede 1 gymzaal worden gerealiseerd op de locatie Vestersbos. Het programma voor het voortgezet onderwijs zal op een locatie elders worden gerealiseerd.

Voor de locatie Vestersbos betekent dit dat in geval van totaal 2-laagse bouw ca. 6.900 m² terrein nodig is. In geval van 1-laagse bouw is ca. 8.300 m² nodig.

	oppervlakte	2 bouwlagen 60-40%	1 bouwlaag onderdeel IKC	opmerkingen
Gebouw oppervlakte		bouwoppervlak		
Ruimtebehoefte IKC	3.006 m²	1.803 m²	3.006 m²	2 bouwlagen of 1 bouwlaag
Ruimtebehoefte VO	0 m²	0 m²	0 m²	geen VO opgenomen in deze variant
Ruimtebehoefte sport	688 m²	688 m²	688 m²	1 bouwlaag
totale ruimtebehoefte BVO	**3.693 m²**	**2.491 m²**	**3.693 m²**	
buitenruimte bij IKC				
totaal buitenruimte spelen en verblijven		1.340 m²	1.340 m²	
reservering fietsenstalling		372 m²	372 m²	
parkeren en K&R		1.800 m²	1.800 m²	
totale ruimtebehoefte terrein		**3.512 m²**	**3.512 m²**	
totaal benodigd oppervlak		6.003 m²	7.205 m²	
totaal benodigd oppervlak inclusief toeslag 15%		**6.904 m²**	**8.286 m²**	

Variant 2

Voor het voortgezet onderwijs wordt vooralsnog uitgegaan van een vervangende nieuwbouw voor 320 leerlingen op de locatie Zonegge. De ruimtebehoefte is gelijk aan de ruimtebehoefte die in variant 1 voor de nieuwbouw voor het voortgezet onderwijs is aangehouden. De nieuwbouw is daarmee op maat voor het aantal leerlingen. Met 320 leerlingen is sprake van een relatief kleine locatie, wat voor Quadraam leidt tot een ongunstige exploitatie. Quadraam heeft aangegeven het ook als een reële, nog nader te onderzoeken optie te zien om de leerlingen te huisvesten in een in- en uitbreiding op de locatie Heerenmäten.

Bij variant 2 wordt onderscheid gemaakt in variant 2A: zonder gymzaal voor het voortgezet onderwijs (leerlingen sporten elders) en variant 2B: met gymzaal voor het voortgezet onderwijs.

4.4.3 Variant 3: Onderwijsprogramma 0-16 jaar zonder bewegingsonderwijs

Binnen de derde variant die is onderzocht zal het totale onderwijsprogramma op de locatie Vestersbos worden gehuisvest. Voor de sportvoorziening zal een andere geschikte locatie worden gezocht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in 1 gymzaal (variant 3A) en 2 gymzalen (variant 3B).

	oppervlakte	2 bouwlagen 60-40%	1 bouwlaag onderdeel IKC	opmerkingen
Gebouw oppervlakte		bouwoppervlak		
Ruimtebehoefte IKC	3.006 m²	1.803 m²	3.006 m²	2 bouwlagen of 1 bouwlaag
Ruimtebehoefte VO	2.417 m²	1.450 m²	1.450 m²	in 2 lagen te realiseren
Ruimtebehoefte sport	0 m²	0 m²	0 m²	geen sportzaal opgenomen
totale ruimtebehoefte BVO	**5.423 m²**	**3.254 m²**	**4.456 m²**	
buitenruimte bij IKC en VO				
totaal buitenruimte spelen en verblijven		1.655 m²	1.655 m²	
reservering fietsenstalling		852 m²	852 m²	
parkeren en K&R		2.225 m²	2.225 m²	
totale ruimtebehoefte terrein		**4.732 m²**	**4.732 m²**	
totaal benodigd oppervlak		7.986 m²	9.188 m²	
totaal benodigd oppervlak inclusief toeslag 15%		**9.184 m²**	**10.566 m²**	

Variant 3

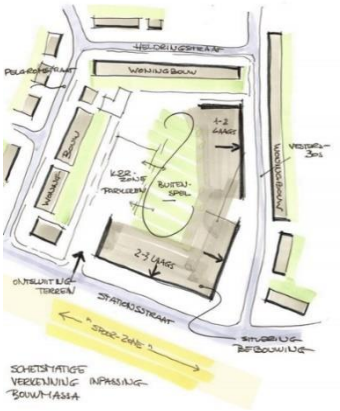
In dit geval is ca. 9.200 m² terrein noodzakelijk voor 2-laagse bouw of 10.570 m² voor 1-laagse bouw. Met een perceeloppervlak van ca. 12.700 m² is de voorlopige conclusie dat het gehele programma theoretisch en rekenkundig gezien past op het perceel. Of en in hoeverre dit wenselijk is binnen de bestaande situatie is afhankelijk van veel verschillende factoren. Hierop wordt in het volgende hoofdstuk nader ingegaan.

5. Verkenning inpassing op locatie

5.1 Ruimtelijke randvoorwaarden

Bij de eerste verkenning van de inpassing van de gewenste onderwijsvoorziening op deze locatie zijn de voorwaarden zoals in hoofdstuk 2 geschetst meegenomen.

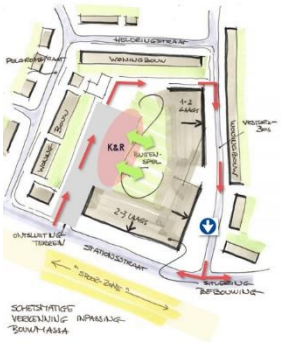
De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor de ruimtelijke inpassing:



- De gevels worden gesitueerd aan de Stationsstraat en het Vestersbos, om deze te laten aansluiten bij het straatbeeld;
- Rekening houden met de oriëntatie van de woningen aan de Pelgromstraat en Heldringstraat, en de privé-zone en achtertuinen respecteren (inkijk voorkomen);
- Rekening houdend met de geluidsbelasting van de spoorlijn wordt een 'dove'gevel gesitueerd aan de Stationsstraat;
- Rekening houdend met de geluidsbelasting vanaf het speelplein naar de omliggende woningen wordt gerekend met een afstand van 30 meter tussen speelplein en de gevel van de omliggende woningen.
- In verband met de mogelijkheid zoals aangegeven in het bestemmingsplan wordt de maximaal te realiseren hoogte aan de Stationsstraat benut. Voordeel van deze bouwmassa is dat de ruimte erachter minder geluidsbelasting kent;
- Speelpleinen en buitenruimte voor kleine kinderen worden gesitueerd aan de meer privé georiënteerde (zon)zijde;
- De ontsluiting voor auto's en de parkeervoorziening alsmede K&R-zone wordt op eigen terrein gerealiseerd in de overgang tussen het speelplein en de achtertuinen van de woningen aan de Pelgromstraat;
- De K&R-zone die grenst aan het speelterrein wordt geschikt gemaakt voor dubbelgebruik (buiten de breng- en haaltijden betrekken bij het speelplein);
  De toegangsweg is buiten de breng- en haaltijden van de scholen afsluitbaar, om een veilige speelvoorziening te kunnen realiseren.

5.2 Ontsluiting en parkeervoorziening

In overleg met de verkeerskundige van de gemeente is de toegankelijkheid van het terrein voor auto's en de aansluiting hiervan op het wegennet nader onderzocht. Hierin zijn twee opties ontwikkeld, gebaseerd op bovenstaande uitgangspunten en de aangegeven richtlijnen verkeersafwikkeling binnen Zevenaar.



1. Ontsluiting loopt via de toegang van het terrein aan de Stationsstraat. Aansluitend wordt het parkeerterrein en de K&R-zone ingericht. Auto's kunnen hier langsrijden, even stilstaan of een parkeerplek zoeken. Men verlaat het terrein aan het Vestersbos. Om het autoverkeer zoveel mogelijk buiten de woonwijken af te wikkelen wordt door de verkeerskundige geadviseerd hier een eenrichtingsverkeer van te maken die weer aansluit op de Stationsstraat.



2. De tweede mogelijkheid is de situatie waarbij op het terrein een lus wordt gemaakt en op de Stationsstraat naast de inrit waar ook de uitrit is gesitueerd. In dit geval wordt door de verkeerskundige geadviseerd de Stationsstraat als eenrichtingsverkeer (komende vanaf het station) uit te werken. Doorstroom bij de in- en uitgang van het scholencomplex kan dan beter worden gewaarborgd.

In beide gevallen zal een veilige omgeving rondom de school worden gecreëerd door de huidige verkeersafwikkeling aan te passen in de vorm van eenrichtingsverkeer voor de Stationsstraat dan wel voor het Vestersbos. Daarnaast moet rekening worden gehouden met een goede aansluiting op de fietsroutes en wordt geadviseerd een afgescheiden fietspad in te richten aan de Stationsstraat. Het Vestersbos zal in beide situaties worden ingericht als een straat waar de auto te gast is, waarbij veilige oversteekplaatsen aanwezig zijn, gekoppeld aan de entrees met bijbehorende wachtruimten voor de school.



K&R-zone



Voorbeelden van een K&R-zone geschikt voor dubbelgebruik. De situatie Vestersbos leent zich goed voor dit dubbelgebruik door de afsluitbaarheid van de toegang van het terrein buiten de breng- en haaltijden van kinderen.

5.3 Ruimtelijke inpassing varianten

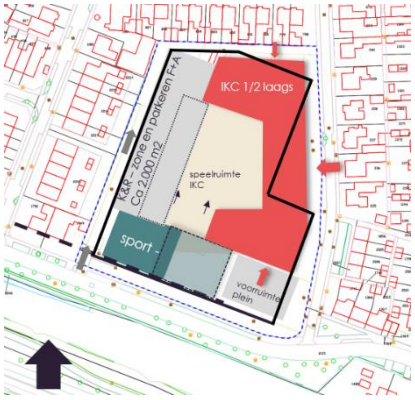
Variant 1

De variant waarin het totale programma (incl. 1 of 2 gymzalen) wordt gerealiseerd, loopt tegen de grenzen van de mogelijkheden op deze locatie aan. Er is nauwelijks ruimte over voor ontwerpvrijheid en zorgvuldige inpassing rekening houdend met alle randvoorwaarden uit de omgeving. Alle ruimte zal moeten worden benut om het programma in te kunnen passen. Dit houdt in dat de keuze voor 2-laagse bouw voor het bouwblok aan de Vestersbos en een strakke situering tegen de Vestersbos noodzakelijk zijn om de minimale speelruimte op het terrein te kunnen realiseren.



Inpassing op locatie variant 1

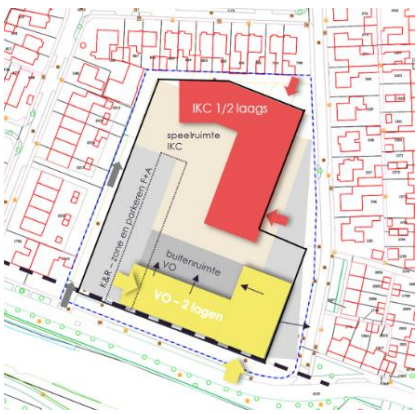
Variant 2



Inpassing op locatie variant 2

Binnen variant 2 (realisatie van het programma zonder voortgezet onderwijs) blijft er ruimte over op het terrein. Hiermee ontstaat meer ontwerpvrijheid en kan eenvoudiger rekening worden gehouden met alle omgevingsvoorwaarden. Het is mogelijk het ruimteprogramma in te passen binnen de voorschriften opgesteld in het bestemmingsplan. De contouren van het bouwvlak kunnen in dit geval worden overgenomen indien gewenst. Maar ook is een 1-laagse bouw aan de Vestersbos ruimtelijk gezien een passende oplossing. Er is ruimte aanwezig, wat de mogelijkheid biedt om stedenbouwkundig verder te onderzoeken wat gewenst is in deze situatie. Dat geldt zowel voor de zone aan de Stationsstraat als de zone aan het Vestersbos.

Variant 3



In de derde variant is de sportvoorziening niet opgenomen. Hierdoor ontstaat enige extra ruimte voor de inpassing van de gewenste volumes voor de onderwijsvoorziening. Dit geeft de mogelijkheid om de gebouwmassa aan te passen aan het bebouwingsvlak zoals opgenomen in het bestemmingsplan. Eventueel kan hier ook de

mogelijkheid van deels 1-laagse bouw worden overwogen.

Inpassing op locatie variant 3

NB. Deze inpassingsschetsen moeten worden gelezen als globale verkenning van de massa op de locatie en nadrukkelijk niet als ontwerp. Bij de verdere uitwerking zal een meer gedetailleerde inpassing moeten worden gedaan waarbij positionering van de bouwdelen gebaseerd op het gewenste ruimtelijk programma zorgvuldig kan worden ingepast. Doel van deze schetsmatige verkenning is te onderzoeken of de gewenste bouwmassa past binnen de randvoorwaarden die gelden voor deze locatie.

6. Financiële consequenties

De drie varianten met subvarianten voor de locatie Vestersbos leiden tot verschillende investeringen. Vooraf moet worden gemeld dat investeringskostenramingen voor de verschillende varianten alleen te vergelijken zijn wanneer in alle varianten rekening wordt gehouden met het totaal te realiseren ruimteprogramma. Bij keuze van scenario 2 betekent dit bijvoorbeeld dat investeringen voor realisatie van het volledige programma over twee locaties worden verspreid. Dit heeft effect op bouwkosten, het ontwikkeltraject en bijbehorende risico's. Om die reden is in het kostenoverzicht onderscheid gemaakt tussen investeringen die op locatie Vestersbos worden gedaan en investeringen die op andere, al dan niet nader te bepalen locaties worden gedaan.

6.1 Uitgangspunten voor investeringskostenraming

De volgende uitgangspunten voor de investeringskostenoverzichten zijn gehanteerd:

Technische ambitie en kwaliteit:
- BENG (Bouwbesluit 2021);
- Frisse Scholen Klasse B;
- Hoge geluidsisolatie-eisen als gevolg van de naastgelegen spoorlijn.

Algemene uitgangspunten:
- Bouwkosten op basis van actuele kengetallen, gebaseerd op ervaringen van ICSadviseurs bij vergelijkbare projecten;
- Voor kinderopvang is hetzelfde prijsniveau aangehouden als voor de ruimte voor basisonderwijs, waarbij voorzien is in o.a. binnenwanden, wand-, vloer- en plafondafwerking, sanitair en vaste inrichting zoals pantry's;
- Er is rekening gehouden met bijkomende kosten, zoals kosten voor ontwerp, projectbegeleiding, advisering, leges en aansluitkosten;
- Bij de gehanteerde kengetallen voor sloop en bouwrijp maken is geen rekening gehouden met eventuele kosten voor sanering van asbest of sanering van bodemverontreiniging;
- De investeringsbedragen zijn prijspeil maart 2021. Daarnaast is rekening gehouden met een indexering tot aan start bouw, waarbij is aangenomen dat deze uiterlijk eind 2023 plaatsvindt. Het betreft structurele indexering, de conjuncturele prognose is niet opgenomen vanwege de dermate grote onzekerheidsmarge. Deze indexering is gebaseerd op de BDB-indexcijfers. Onzeker is of de toekomstige prijspeilontwikkeling en de door de gemeente te hanteren indexering van de begroting hiermee in lijn zijn. De in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gehanteerde normbedragen worden jaarlijks geïndexeerd met het MEV-cijfer[4]. Deze index kan aanzienlijk afwijken van de bouwkostenontwikkeling;
- Er is sprake van één ontwikkeltraject en één bouwstroom;
- Inrichtingskosten zijn niet opgenomen in de investeringskosten. Aangenomen is dat de scholen verhuizen en geen budget beschikbaar wordt gesteld voor eerste inrichting.

6.2 Investeringsoverzicht

In onderstaand overzicht zijn de investeringen per variant weergegeven. De verschillende varianten zijn hieronder nogmaals beknopt samengevat:

[4] Macro Economische Verkenning, deze wordt jaarlijks door het CPB gepubliceerd.

- Variant 1A: 2 IKC's, voortgezet onderwijs en sportvoorziening (1 gymzaal) inclusief de bijbehorende buitenruimten en voorzieningen;
- Variant 1B: 2 IKC's, voortgezet onderwijs en sportvoorziening (2 gymzalen) inclusief de bijbehorende buitenruimten en voorzieningen;
- Variant 2A: 2 IKC's en sportvoorziening (1 gymzaal) op locatie Vestersbos. Realiseren voorziening voortgezet onderwijs exclusief sportvoorziening op de locatie Zonegge;
- Variant 2B: 2 IKC's en sportvoorziening (1 gymzaal) op locatie Vestersbos. Realiseren voorziening voortgezet onderwijs inclusief sportvoorziening op de locatie Zonegge;
- Variant 3A: 2 IKC's en voortgezet onderwijs op locatie Vestersbos. Realiseren van sportvoorziening (1 gymzaal) op nader te bepalen locatie;
- Variant 3B: 2 IKC's en voortgezet onderwijs op locatie Vestersbos. Realiseren van sportvoorziening (2 gymzalen) op nader te bepalen locatie.

	Investeringen Vestersbos	**Variant 1A**	**Variant 1B**	**Variant 2A**	**Variant 2B**	**Variant 3A**	**Variant 3B**
A	Grondkosten (sloop/bouwrijp)	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780
B	Bouwkosten	€ 10.419.163	€ 11.063.113	€ 6.451.320	€ 6.451.320	€ 9.491.578	€ 9.491.578
	Speelomgeving 0-4 jaar	€ 650.160	€ 650.160	€ 650.160	€ 650.160	€ 650.160	€ 650.160
	Ruimtebehoefte IKC de Wissel	€ 2.525.040	€ 2.525.040	€ 2.525.040	€ 2.525.040	€ 2.525.040	€ 2.525.040
	Ruimtebehoefte IKC de Tamboerijn	€ 1.873.200	€ 1.873.200	€ 1.873.200	€ 1.873.200	€ 1.873.200	€ 1.873.200
	VO-onderwijs	€ 3.804.358	€ 3.804.358			€ 3.804.358	€ 3.804.358
	Sportvoorziening	€ 928.800	€ 1.572.750	€ 928.800	€ 928.800		
	Plein, K&R, fiets- autoparkeren	€ 637.605	€ 637.605	€ 474.120	€ 474.120	€ 638.820	€ 638.820
C	Inrichtingskosten	PM	PM	PM	PM	PM	PM
D	Bijkomende kosten	€ 2.216.244	€ 2.347.610	€ 1.406.804	€ 1.406.804	€ 2.027.017	€ 2.027.017
E	Onvoorzien	€ 1.308.019	€ 1.385.550	€ 830.290	€ 830.290	€ 1.196.338	€ 1.196.338
F	Belastingen (btw)	€ 2.746.839	€ 2.909.656	€ 1.743.610	€ 1.743.610	€ 2.512.309	€ 2.512.309
G	Financieringen / indexatie	€ 531.186	€ 562.672	€ 337.181	€ 337.181	€ 485.833	€ 485.833
	Investering incl. btw	€ 17.666.232	€ 18.713.381	€ 11.213.986	€ 11.213.986	€ 16.157.854	€ 16.157.854
	/m² BVO	€ 2.891	€ 2.841	€ 3.037	€ 3.037	€ 2.980	€ 2.980

	Investeringen andere locaties	**Variant 1A**	**Variant 1B**	**Variant 2A**	**Variant 2B**	**Variant 3A**	**Variant 3B**
A	Grondkosten (sloop/bouwrijp)	€ -	€ -	€ 264.425	€ 264.425	€ 250.000	€ 250.000
B	Bouwkosten	€ -	€ -	€ 3.804.358	€ 4.762.490	€ 1.239.088	€ 1.865.165
	VO-onderwijs			€ 3.804.358	€ 3.804.358		
	Sportvoorziening				€ 958.132	€ 1.239.088	€ 1.865.165
C	Inrichtingskosten	PM	PM	PM	PM	PM	PM
D	Bijkomende kosten	€ -	€ -	€ 776.089	€ 971.548	€ 252.774	€ 380.494
E	Onvoorzien	€ -	€ -	€ 484.487	€ 599.846	€ 174.186	€ 249.566
F	Belastingen	€ -	€ -	€ 1.017.423	€ 1.259.677	€ 365.791	€ 524.088
G	Financieringen / indexatie	€ -	€ -	€ 196.750,25	€ 243.597,58	€ 70.737,01	€ 101.348,70
	Investering incl. btw	€ -	€ -	€ 6.543.533	€ 8.101.584	€ 2.352.576	€ 3.370.662
				€ 2.707	€ 2.747	€ 3.419	€ 2.893

Investeringen openbare ruimte	**Variant 1A**	**Variant 1B**	**Variant 2A**	**Variant 2B**	**Variant 3A**	**Variant 3B**
Aanpassingen openbare ruimte	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Totaal investering openbare ruimte	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000

Investeringen tijdelijke huisvesting	**Variant 1A**	**Variant 1B**	**Variant 2A**	**Variant 2B**	**Variant 3A**	**Variant 3B**
Vestersbos	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Andere locaties	€ -	€ -	€ 797.610	€ 797.610	€ -	€ -
Totaal investering tijdelijke huisvesting	€ -	€ -	€ 797.610	€ 797.610	€ -	€ -

Overige kosten	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Afboeking locaties	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Planschade	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Bestemmingsplanwijziging	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Gemeentelijke kosten, PL, participatie	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Totaal overige kosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Totaalinvestering	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Vestersbos	€ 17.666.232	€ 18.713.381	€ 11.213.986	€ 11.213.986	€ 16.157.854	€ 16.157.854
Andere locaties	€ -	€ -	€ 6.543.533	€ 8.101.584	€ 2.352.576	€ 3.370.662
Openbare ruimte	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Tijdelijke huisvesting	€ -	€ -	€ 797.610	€ 797.610	€ -	€ -
Overige kosten	PM	PM	PM	PM	PM	PM
totaalinvestering incl. btw	€ 18.316.232	€ 19.363.381	€ 19.205.128	€ 20.763.180	€ 19.160.430	€ 20.178.515

6.3 Kosten planontwikkeling, participatie en planschade

Kosten die toe te schrijven zijn aan de gemeente en gevolg zijn van eventuele bestemmingsplanwijzigingen, participatietrajecten en effecten daarvan (zoals planschade of schadeloosstellingen/compensaties voor de molenbiotoop) zijn in het investeringsoverzicht als PM-post opgenomen en zullen in een nader stadium met de gemeente moeten worden ingevuld. Deze kostenpost is sterk afhankelijk van de keuze voor het participatietraject en de rol van de gemeente. Planschade is afhankelijk van in hoeverre de nog te ontwikkelen plannen afwijken van het huidige bestemmingsplan. Wanneer de nieuwbouw wordt gerealiseerd binnen de huidige contouren van het bestemmingsplan zal waarschijnlijk geen sprake zijn van planschade. In dat geval zullen er ook geen negatieve gevolgen zijn voor de molenbiotoop.

6.4 Bijkomende kosten inrichting openbare ruimte

Als gevolg van de ontwikkeling op het Vestersbos zullen diverse verkeersmaatregelen moeten worden getroffen. Door de gemeente zijn deze kosten voor alle varianten geraamd op € 650.000, waarbij rekening is gehouden met het kunnen compenseren van de btw uit het btw-compensatiefonds. Daarbij is aangenomen dat de aard en de omvang van de aanpassingen in de diverse varianten niet wezenlijk verschilt.

6.5 Tijdelijke huisvesting

Bij variant 2A en 2B zal als gevolg van herbouw van de VO-locatie aan de Zonegge tijdelijke huisvesting nodig zijn. Hierbij zijn de uitgangspunten die zijn gehanteerd zoals in de in 2019 door Aestate opgestelde rapportage, getoetst en geïndexeerd naar maart 2021.

6.6 Vergelijk investeringsbedragen met VNG-normbedragen

In de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Zevenaar is gesteld dat de kosten voor nieuwbouw worden vergoed op basis van de normbedragen die in de verordening zijn opgenomen. In hiernavolgend overzicht is een vergelijk gemaakt tussen de geraamde kosten op basis van reële kengetallen en de normvergoeding die op grond van de verordening zou worden verstrekt.

Conform verordening	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Gemeente Zevenaar (inrichting openbaar)	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Sloop	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780	€ 444.780
Tijdelijke huisvesting			€ 797.610	€ 797.610		
KO speelomgeving	€ 1.168.730	€ 1.160.657	€ 1.213.835	€ 1.213.835	€ 1.183.018	€ 1.183.018
PO IKC de Wissel	€ 3.792.365	€ 3.792.365	€ 3.792.365	€ 3.792.365	€ 3.792.365	€ 3.792.365
PO IKC de Tamboerijn	€ 2.967.191	€ 2.967.191	€ 2.967.191	€ 2.967.191	€ 2.967.191	€ 2.967.191
Gymzaal PO	€ 1.367.699	€ 1.367.699	€ 1.367.699	€ 1.367.699	€ 1.367.699	€ 1.367.699
Gymzaal VO		€ 1.394.816		€ 1.394.816		€ 1.394.816
VO	€ 6.850.074	€ 6.850.074	€ 6.850.074	€ 6.850.074	€ 6.850.074	€ 6.850.074
verordening + vergoeding sloop/huisvesting	€ 17.240.839	€ 18.627.582	€ 18.083.554	€ 19.478.370	€ 17.255.127	€ 18.649.943
Investeringsraming:	€ 18.316.232	€ 19.363.381	€ 19.205.128	€ 20.763.180	€ 19.160.430	€ 20.178.515
verschil	€ -1.075.392	€ -735.799	€ -1.121.575	€ -1.284.810	€ -1.905.304	€ -1.528.573

In het vergelijk zijn de geraamde kosten voor de aanpassing van het openbaar gebied van sloop, tijdelijke huisvesting en kinderopvang bij de investeringsbedragen volgens de normvergoeding opgeteld, om tot een passend vergelijk te komen. Uit dit vergelijk blijkt dat de berekening van de investeringen op basis van de normvergoeding in alle varianten substantieel lager uitvalt dan de investeringsraming op basis van actuele kostenkengetallen, variërend van € 736.000 in variant 1B tot ruim € 1,9 miljoen in variant 3A.

6.7 Subsidiekansen en eventuele btw-voordelen

Subsidiekansen

Door de subsidiedeskundige van de gemeente Zevenaar is een inventarisatie uitgevoerd van mogelijke subsidies. De subsidiemogelijkheden hebben met name betrekking op de thema's duurzaamheid en de gebouwde omgeving. Reguliere investeringen in onderwijshuisvesting kunnen niet vanuit projectsubsidies worden ondersteund. Projectsubsidies hebben vooral betrekking op bijzondere en vernieuwende kenmerken van het project. Hieronder zijn de belangrijkste bijzonderheden vermeld:

- *Subsidies duurzame energie:* De investeringssubsidie voor duurzame energie en energiebesparing is sinds 2020 niet meer toepasbaar op nieuwbouwprojecten. Voor het opwekken van duurzame energie kan een exploitatiesubsidie worden aangevraagd. Deze regeling is met name bedoeld voor grootverbruikaansluitingen, waarbij sprake is van teruglevering aan het elektriciteitsnet. In september 2021 wordt deze regeling weer opengesteld en worden de dan geldende voorwaarden bekendgemaakt. Omdat voor de aanvraag van subsidies doorgaans een uitgewerkt plan en een omgevingsvergunning nodig is, adviseren wij tijdens het ontwerpproces de ontwikkelingen van subsidies voor duurzame energie te blijven monitoren.
- *Steengoed Benutten.* Deze subsidieregeling van de provincie Gelderland is bedoeld voor het verbeteren van de fysieke omgeving door een ruimtelijke kwaliteitsimpuls: leegstaande gebouwen renoveren of slopen en vervangen met aantrekkelijke bebouwing. De aanpak van de omliggende openbare ruimte moet ook een onderdeel vormen (groen, verkeer, parkeren, etc.). Afhankelijk van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd, varieert het maximale subsidiebedrag van € 100.000 tot € 500.000. Ook is er een subsidie beschikbaar voor de planvorming, businesscases of draagvlak bij het herbestemmen van gebieden of gebouwen. Deze subsidie is 50% en bedraagt maximaal € 50.000. Invulling van de subsidie is maatwerk en wordt bepaald in gesprek tussen provincie en gemeente. Deze subsidie lijkt kansrijk voor het project Vestersbos.
- *Groene schoolpleinen*. Deze regeling van de provincie Gelderland betreft subsidie voor het vergroenen van schoolpleinen. Schoolbesturen moeten de subsidie aanvragen. De aanplant van bomen en struiken is bijvoorbeeld subsidiabel. De subsidie is 75% van de subsidiabele kosten tot maximaal € 17.500. Aanvragen zijn mogelijk tot eind 2021. De aanleg moet zijn gerealiseerd binnen 2 jaar na toekenning van de subsidie.

Gezien het nog te doorlopen proces van besluitvorming, ontwerp en uitvoering is niet te verwachten dat deze subsidie zal worden toegekend. Wanneer de regeling wordt verlengd kan er alsnog gebruik van worden gemaakt.

- *Specifieke Uitkering stimulering sport*. Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport. Het gebruik van de sportaccommodaties voor bewegingsonderwijs komt niet voor subsidie in aanmerking, de verhuur aan verenigingen wel. Bij een aanvraag moet op basis van het werkelijk gebruik een verdeling worden gemaakt van de uren bewegingsonderwijs en binnensport. De subsidie bedraagt 17,5% van de (subsidiabele) bestedingen.

Gezien de hoge mate van onzekerheid over toekenning van eventuele subsidies zijn er geen subsidieopbrengsten ingerekend in het plan.

BTW-voordelen

Wanneer (een deel van) het buitenterrein als openbaar gebied wordt ingericht en ook buiten schooltijden toegankelijk is voor de wijk, dan is het mogelijk de btw over de aanleg van het terrein te compenseren. Het maken van openbaar gebied beperkt echter de beheersmogelijkheden van het terrein in de avond- en nacht in relatie tot overlast en kan leiden tot aansprakelijkheidsvraagstukken bij ongevallen bij gebruik van de speeltoestellen. Derhalve is er nog niet gerekend met een btw-voordeel.

Voor verhuur aan of investering door de kinderopvang moet in principe worden aangenomen dat hier geen btw-voordeel te behalen valt. Kinderopvang is vrijgesteld van btw indien zij voldoen aan de bepalingen in artikel 1.1 van de Wet kinderopvang. Dit uitgangspunt wordt gehanteerd. Kinderopvangorganisaties zullen dus niet opteren voor btw-belaste verhuur of zullen btw op investeringen niet in aftrek brengen. De btw is niet te compenseren zoals dat voor bepaalde investeringen door gemeenten wel geldt.

Op het moment dat een onderwijsinstelling en een kinderopvangorganisatie samenwerken en in dat kader diensten aan elkaar verlenen of kosten delen, dienen partijen in beginsel btw aan elkaar in rekening te brengen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het uitlenen van personeel door de ene partij aan de andere partij. Doordat partijen deze btw niet in aftrek mogen brengen, werkt de samenwerking kostenverhogend (VNG, Handreiking btw in de samenwerking tussen Onderwijs en Kinderopvang). Er zijn mogelijkheden de btw-druk te verlagen, maar dit reikt te ver voor deze fase van het onderzoek en betreft slechts enkele mogelijkheden voor mogelijke samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. Afhankelijk van de samenwerking zullen de fiscale aspecten verder kunnen worden onderzocht.

6.8 Dekking van de investering

De investering op Vestersbos (en andere locaties) zal in basis geschieden door drie partijen: de gemeente Zevenaar voor dekking van de kosten van het basisonderwijs (inclusief de gymzaal voor het basisonderwijs), de gemeenschappelijke regeling (GRHVOL) voor de dekking van de kosten voor het voortgezet onderwijs (inclusief een eventuele gymzaal voor het voortgezet onderwijs), en de kinderopvang als externe partij.

Dekkingsmiddelen	Variant 1A	Variant 1B	Variant 2A	Variant 2B	Variant 3A	Variant 3B
Gemeente Zevenaar (inrichting openbc	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000	€ 650.000
Opbrengsten verkoop gronden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage schoolbesturen PO	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Eigen bijdrage schoolbesturen VO	PM	PM	PM	PM	PM	PM
Investering Kinderopvang	€ 1.168.730	€ 1.160.657	€ 1.213.835	€ 1.213.835	€ 1.183.018	€ 1.183.018
Subsides	PM	PM	PM	PM	PM	PM
GRHVOL - VO	€ 6.882.661	€ 8.266.641	€ 7.341.143	€ 8.899.194	€ 6.971.891	€ 8.657.222
Gemeente Zevenaar (PO + rest)	€ 9.614.840	€ 9.286.082	€ 10.000.151	€ 10.000.151	€ 10.355.522	€ 9.688.276
Totaal Dekkingsmiddelen	€ 18.316.232	€ 19.363.381	€ 19.205.128	€ 20.763.180	€ 19.160.430	€ 20.178.515

De eigen bijdrage van de schoolbesturen is gesplitst in het voortgezet onderwijs en het basisonderwijs. Voor het basisonderwijs is ervan uitgegaan dat geen eigen bijdrage wordt gehanteerd omdat er geen extra investeringen worden gedaan die binnen afzienbare tijd worden terugverdiend (uitgangspunt BENG/Bouwbesluit). Voor het voortgezet onderwijs is een PM-post opgenomen, afspraken zullen nog moeten worden gemaakt tussen gemeente en/of GRHVOL en schoolbestuur Quadraam.

Voor de ruimte voor de kinderopvang wordt ervan uitgegaan dat deze investering door de gemeente wordt gedaan en wordt gedekt uit op basis van passende en kostendekkende huurafspraken te ontvangen huuropbrengsten. In de definitiefase zullen samenwerkingsafspraken voor de kinderopvang nader worden uitgewerkt en wordt bezien of er met de kostprijsdekkende huur voor de kinderopvangorganisatie sprake is van een marktconforme huur en een haalbare businesscase. Wanneer dat niet het geval is, moet het programma worden bijgesteld tot een kleinere, efficiëntere omvang. Aangezien de investering voor het al dan niet aan te passen programma wordt gedekt uit de huuropbrengsten, heeft een aanpassing geen consequenties voor de haalbaarheid van het project. Wel is het van belang om bij aanvang van het project met de beoogde aanbieder van kinderopvang de afspraken over het ontwikkelproces en de nog te sluiten huurovereenkomst (duur en huurprijsniveau en van toepassing zijnde voorwaarden) vast te leggen in een samenwerkingsovereenkomst. Ook is het van belang om vóór aanvang van de bouw een huurovereenkomst te sluiten, om daarmee de financiële risico's voor de bouwheer en verhuurder te kunnen beperken.

6.9 Mogelijkheden woningbouw Vestersbos

Wanneer besloten wordt tot een variant met alleen het basisonderwijs op de locatie Vestersbos, dan resteert op het perceel ruimte voor de ontwikkeling van woningbouw. In onze visie is het een goede optie om aan deze ruimte invulling te geven door aan de Stationsstraat een appartementengebouw te realiseren. Deze vormt dan gelijk de afscheiding voor het spoorweggeluid voor de IKC's. Kanttekening daarbij is dat voor deze appartementen ook zal moeten worden voorzien in een geluidsluwe gevel aan de zijde van het spoor, wat de mogelijkheden voor verblijfsruimte aan deze zijde beperkt. Afhankelijk van de stedenbouwkundige invulling op de locatie kan worden gekozen voor (half-)verdiept parkeren onder het gebouw of parkeren op maaiveld. Onzes inziens is het ruimtelijk mogelijk circa 15 appartementen te realiseren in een 3-laagse bebouwing. Bij de ontwikkeling zou een beperkte grondopbrengst kunnen worden gerealiseerd. Deze opbrengst betreft in orde van grootte circa 1% van de totaalinvestering op de gehele locatie en zit daarmee binnen de onzekerheidsmarges van het project. Derhalve is de opbrengstpotentie niet meegenomen in de dekkingsmiddelen.

6.10 Ontwikkelpotentie locaties IKC's en Zonegge

Als gevolg van het combineren van het ruimteprogramma op één locatie ontstaan mogelijkheden om de locaties van IKC de Tamboerijn, IKC de Wissel en het Liemers College locatie Zonegge te herontwikkelen tot bijvoorbeeld woningbouw. Een globale berekening voor de potentiële opbrengsten van deze locaties geeft

aan dat bij herontwikkeling naar woningbouw de opbrengsten in het gunstigste geval circa 5% van de totaalinvestering van het ruimteprogramma bedraagt. Dit zit binnen de onzekerheidsmarges die passen bij de status van het project en is daarom niet meegenomen in de dekkingsmiddelen.

6.11 Boekwaarden huidig vastgoed

In de investeringskostenoverzichten is geen rekening gehouden met lasten als gevolg van het afboeken van boekwaarden die op de bestaande huisvesting aanwezig zijn. Quadraam heeft op de locatie Zonegge nog een boekwaarde van ca. € 1,2 miljoen, die bij terugvallen van de locatie aan de gemeente door Quadraam moet worden afgeboekt.

7. Verkenning bouwheerschap en eigendom

Met gemeente en schoolbesturen zijn diverse mogelijkheden voor eigendom, bouwheerschap, beheer en exploitatie van de te realiseren voorziening met elkaar verkend. De resultaten van deze verkenning zijn in dit hoofdstuk weergegeven.

7.1 Bouwheerschap

Uitgangspunt conform de WPO en de WVO is dat het bouwheerschap in principe bij de schoolbesturen ligt. Gemeente en schoolbesturen geven beide de voorkeur aan dit uitgangspunt. Omdat tijdens de ontwikkeling van een gebouw keuzes worden gemaakt die van invloed zijn op de exploitatie van het gebouw (onderhoud, energielasten) ligt het voor de hand dat de partij die het grootste risico draagt over de gebouwexploitatie ook als bouwheer moet kunnen sturen in de ontwikkelfase. Doorgaans ligt dit risico bij de eigenaar, maar de eigenaar kan de verantwoordelijkheid voor het onderhoud ook doorleggen naar één of meerdere gebruikers. In feite staat de keuze voor het bouwheerschap daarmee los van de keuze voor wie eigenaar is en kan het eigendom bij oplevering worden ingericht in de meest passende eigendomsvormen.

Het heeft de voorkeur om de nieuwbouw als één project of combinatie van projecten te ontwikkelen en te realiseren. Dit leidt tot schaalvoordelen voor ontwerp, projectbegeleiding en uitvoeringskosten (één bouwplaats, één uitvoeringsorganisatie).

7.2 Eigendomsmodellen

Het uitgangspunt in de wetgeving is dat het schoolbestuur in principe juridisch eigenaar is van de onderwijshuisvesting (gebouw en terrein). Ook hiervoor staat het partijen vrij andere afspraken te maken en de eigendomsverhouding anders in te richten. De gemeente heeft het economisch eigendom (claimrecht): zodra een school ophoudt te bestaan, vervalt de huisvesting aan de gemeente.

Kinderopvang is een commerciële functie die in feite losstaat van onderwijs. Doorgaans huurt de kinderopvangorganisatie voor een lange termijn van de gemeente of schoolbestuur. Ook is het mogelijk dat de kinderopvangorganisatie zelf eigenaar is van het kinderopvanggedeelte binnen het gebouw.

Wanneer alle functies zijn gehuisvest in één gebouw, ontstaat de vraag op welke wijze het eigendom kan worden georganiseerd. Hiervoor zijn meerdere modellen denkbaar. Deze modellen worden hieronder toegelicht. Daarbij zijn de meest relevante voor- en nadelen weergegeven.

Schoolbestuur als eigenaar

Partijen kunnen ervoor kiezen om het juridisch eigendom volledig onder te brengen bij één van de schoolbesturen. Dit schoolbestuur geeft onderwijsruimte in medegebruik aan het andere schoolbestuur en verhuurt de ruimte aan de kinderopvang. Omdat het verhuur van onderwijsruimte betreft, heeft de kinderopvangorganisatie beperkte huurrechten en kan de verhuur worden beëindigd wanneer de ruimte nodig is voor onderwijs. De gemeente stelt dat de verhuur van ruimten van een schoolgebouw door een schoolbestuur een belemmering kan vormen voor het inroepen van het economisch claimrecht door de gemeente. Vanwege dit risico is deze variant voor de gemeente geen geschikte optie.

Gemeente als eigenaar

Partijen kunnen er ook voor kiezen het juridisch eigendom onder te brengen bij de gemeente. De gemeente geeft de onderwijsruimte in gebruik aan de schoolbesturen en gemeente en schoolbesturen maken afspraken

over de vergoeding van de exploitatielasten. De gemeente verhuurt de kinderopvangruimte aan de kinderopvang. Deze ruimte maakt geen onderdeel uit van de onderwijsruimte. De gemeente kan als eigenaar desgewenst de verantwoordelijkheid voor het onderhoud doorleggen naar de schoolbesturen.

Voordelen:

- De gemeente verhuurt de ruimte voor kinderopvang, bepaalt welke organisaties van het IKC gebruikmaken en kan de huurprijzen in overeenstemming brengen met haar huurprijsbeleid en met de Wet Markt en Overheid;
- Wijzigingen in ruimtegebruik kunnen eenvoudig worden gewijzigd door aanpassing van de afspraken over medegebruik en vergoeding van de exploitatielasten;
- De gemeente kan de gymlokalen beschikbaar stellen aan het basisonderwijs en voortgezet onderwijs (tegen vergoeding materiële instandhouding);
- De gemeente heeft sturing op het gebruik van de gymvoorziening door verenigingen in de avonden en weekenden. De gemeente of Ataro is in dit geval aanspreekpunt voor de verenigingen en voor de buurt in geval van overlast in de avonden en weekenden.

Nadelen:

- De schoolbesturen hebben geen regie over hun huisvesting;
- De financiële exploitatierisico's en leegstandsrisico's liggen bij de gemeente. De gemeente kan deze middels te maken exploitatieafspraken (deels) doorleggen naar de schoolbesturen door de onderwijshuisvesting in gebruik te geven als ware het eigendom van de schoolbesturen.

Gesplitst eigendom (aandeel eigendom in geheel middels appartementsrecht)

Een andere optie is om het eigendom te splitsen en de partijen ieder een aandeel in het eigendom te geven middels het uitgeven van appartementsrechten, waarbij een VvE ontstaat. Afspraken over gezamenlijk gebruik en kosten van gezamenlijke voorzieningen worden vastgelegd in de splitsingsakte en het reglement van de VvE. De splitsing wordt bij notariële akte vastgelegd. De VvE heeft een bestuur dat beslist over het gezamenlijk deel. De VvE is verantwoordelijk voor het technisch onderhoud, tenzij zij dat via een beheerovereenkomst bij één of meerdere partijen neerlegt.

Bij splitsing in appartementsrechten kunnen de onderdelen gericht worden geleverd aan het basis- en voortgezet onderwijs. Zo komen de appartementsrechten bij die partij te liggen die eindgebruiker is. Voor de kinderopvangruimte wordt dan een separaat appartementsrecht gecreëerd dat ofwel eigendom is van de kinderopvangorganisatie of in eigendom zal verblijven bij de gemeente. De gemeente kan dat appartementsrecht tegen marktconforme huur verhuren aan de kinderopvangorganisatie.

Voordelen:

- Alle partijen zijn eigenaar van hun eigen huisvesting en delen de verantwoordelijkheid over het geheel;
- De ruimte voor kinderopvang kan door de gemeente als eigenaar tegen marktconforme en kostprijsdekkende huurprijs worden verhuurd aan de kinderopvangorganisatie;
- De gymvoorziening kan in eigendom worden ondergebracht bij de gemeente, waarmee de gemeente sturing heeft op het gebruik van de gymvoorziening door verenigingen in de avonden en weekenden;
- Het beheer kan ondergebracht worden in de VvE, er is daardoor geen aparte beheerentiteit nodig;
- De splitsing in appartementsrechten dwingt partijen vooraf goed na te denken over de toekomstige constructie;
- Op een VvE is dwingend recht van toepassing, daarmee liggen de uitgangspunten voor een belangrijk deel wettelijk vast waardoor het niet nodig is deze nog separaat vast te leggen;
- Bij terugloop van het leerlingenaantal heeft iedere partij het leegstandsrisico over haar eigendom.

Nadelen:

- Regie en zeggenschap over het eigendom van het gebouw als geheel is er niet. Wijze van zeggenschap (stemrecht en aandeel) is vastgelegd in de statuten van de VvE. Verschuiving van ruimtegebruik tussen gebruikers laat zich lastig formaliseren bij splitsing middels appartementsrechten. Dit vergt overdracht van een deel van het eigendom en aanpassing van de splitsing bij notariële akte;
- Het splitsen van het gebouw en het inrichten van een VvE leidt tot transactiekosten (o.a. kosten voor een notaris);
- Na het effectueren van de splitsing liggen de afspraken vast waarmee het niet mogelijk is af te wijken van de gestelde bepalingen.

Een nog op te richten stichting (of andere rechtsvorm) is eigenaar van het gebouw

Het is ook mogelijk het eigendom bij een derde onder te brengen. Hierbij kan worden gedacht aan een op te richten entiteit, zoals een stichting. Deze derde verhuurt de ruimten of geeft deze ruimten in gebruik. De verantwoordelijkheid voor het technische gebouwbeheer ligt bij de eigenaar.

Voordelen:

- Er is sprake van een gelijkwaardige eigendomssituatie voor de schoolbesturen;
- De derde kan, onder garantstelling van de gemeente, tegen gunstige voorwaarden een lening afsluiten voor de financiering van de nieuwbouw;
- De derde kan ruimte voor kinderopvang verhuren tegen een marktconforme huurprijs;
- Gebruiksafspraken kunnen worden vastgelegd in verhuurovereenkomsten tussen de derde en gebruikers, wijzigingen in gebruik kunnen worden aangepast in overeenkomsten;
- Leegstandsrisico ligt bij derde (in geval van een op te richten stichting indirect bij de gemeente vanwege de garantstelling).

Nadelen:

- Aanpassingen van de huisvesting moet door of in overleg met de derde worden uitgevoerd;
- De gemeente heeft geen of minder sturing op het gebruik van de gymvoorziening door verenigingen in de avonden en weekenden, tenzij dit gebruik door de derde wordt doorgelegd naar de gemeente.

7.3 Mogelijkheden tot externe financiering en doordecentralisatie

Verkend is of vormen van externe financiering of partiële doordecentralisatie voordelen bieden ten opzichte van de traditionele eigendoms- en beheervormen. Hierbij kan een derde, in de vorm van een op te richten stichting, of één van de schoolbesturen onder garantstelling van de gemeente(n), tegen gunstige voorwaarden een lening afsluiten op de kapitaalmarkt. De lasten voor de gemeente(n) zouden hierbij lager kunnen zijn dan de op basis van de rekenrente bepaalde kapitaalslasten, wanneer de gemeente de investering financiert. Doordat de gemeente gezien de lage rentestanden al geruime tijd tegen gunstige voorwaarden kan lenen, is dit voordeel echter niet te verwachten (de huidige omslagrente waarmee de gemeente Zevenaar rekent is voor 2021 voorlopig vastgesteld op 0,07%). De organisatorische en bestuurlijke voordelen kunnen ook een argument zijn te kiezen voor doordecentralisatie: de stichting (of schoolbestuur bij doordecentralisatie aan en schoolbestuur) heeft dan bijvoorbeeld zelf de vrijheid het gebouw optimaal te benutten en te verhuren. Vanwege de langjarige samenwerkingen en huurcontracten voor de kinderopvang is deze mogelijkheid van weinig toegevoegde waarde (waar dat mogelijk wel het geval kan zijn bij bijvoorbeeld Kulturhusen of MFA's).

7.4 Advies eigendom, bouwheerschap, beheer en exploitatie

Op dit moment kan er nog geen definitieve keuze worden gemaakt voor de best toepasbare organisatievormen voor eigendom, beheer en exploitatie. De principekeuzes over de eigendomsconstructie kunnen pas worden gemaakt wanneer duidelijk is of er sprake is van één of meerdere al dan niet aan elkaar grenzende gebouwen en helder is wat de wenselijke en noodzakelijke mate van samenwerking in beheer en onderhoud is. De inhoud van de samenwerking is onzes inziens leidend in de keuze voor de gebouwopzet en de mate van verwevenheid van de ruimteprogramma's van de verschillende gebruikers.

In de afweging van de eigendomsvormen spelen de volgende aspecten een rol:

- Vanwege het risico het economisch claimrecht niet te kunnen inroepen bij verhuur van de kinderopvangruimte door het schoolbestuur is het voor de gemeente geen optie dat één van de schoolbesturen het gebouw volledig in eigendom heeft;
- De mate waarin de gemeente zeggenschap wil hebben in de verhuur van de kinderopvangruimte of hiervoor juist de vrijheid wil geven aan een derde is bepalend voor de afweging al dan niet te kiezen voor het eigendom onder te brengen bij een derde, in de vorm van een op te richten stichting. Er is geen sprake van een financieel voordeel bij een doordecentralisatie of externe financiering in deze eigendomsvorm.
- Wanneer de gemeente zelf sturing wil houden op de verhuur van de ruimte voor kinderopvang, dan is het ofwel mogelijk dat de gemeente het eigendom in zijn geheel bij haar houdt, of dat ervoor wordt gekozen het eigendom in appartementsrechten uit te geven. In de eerste eigendomsvorm moet ingebruikgeving middels te sluiten overeenkomsten worden geregeld. Voordeel daarvan is dat aanpassingen relatief eenvoudig kunnen worden doorgevoerd. Wanneer wordt gekozen voor een VvE worden eigendoms- en beheerafspraken geregeld middels het dwingend recht van de VvE. Ook dan hebben partijen de mogelijkheid om met elkaar afspraken te maken over beheer, onderhoud en gemeenschappelijke ruimten. Deze afspraken moeten echter voorafgaand aan de splitsing goed worden doordacht. Na het effectueren van de splitsing liggen de afspraken vast.

De keuze voor het bouwheerschap hangt, naast de vraag welke organisatie bereid en toegerust is de nieuwbouwopgave aan te sturen, samen met de afspraken over de toekomstige gebouwexploitatie. Daarbij ligt het voor de hand dat de partij die het grootste risico draagt over de gebouwexploitatie ook als bouwheer kan sturen in de ontwikkelfase. Bij veel overlappende belangen verdient het de voorkeur een projectorganisatie in te richten waarbij gemeente en schoolbesturen in een stuurgroep tijdens het ontwikkelproces gezamenlijk de fasedocumenten van de ontwerpfasen vaststellen.

Wij adviseren in de definitiefase (Programma van Eisen) de principekeuzes te maken over eigendom, bouwheerschap, projectorganisatie en beheer en exploitatie. Daarmee is vanaf het begin van het ontwerptraject duidelijk wie leidend is in de ontwikkeling van de voorziening en welke partij de contractpartij is voor de ontwerpende partijen en in latere fase de uitvoerende partijen.

Gedurende het ontwerpproces kunnen de afspraken over beheer en exploitatie nader worden uitgewerkt. Ons advies met betrekking tot het beheer is om het zo simpel als mogelijk te houden. Maak alleen afspraken over gezamenlijk beheer en onderhoud wanneer dit vanuit gezamenlijk gebruik noodzakelijk is of efficiënter is door schaalvoordeel. Hiermee wordt onnodige administratieve last voorkomen en wordt voorkomen dat aanpassingen in gebruik leiden tot aanpassing van overeenkomsten en reglementen en eigendommen.

8. Communicatie

De plannen voor het kindcentrum op de locatie Vestersbos zijn besproken met direct belanghebbenden zoals de huidige aanbieder van kinderopvang bij de twee IKC's Zonnekinderen, Ataro, de molenaar van de Buitenmolen en de direct aanwonenden. Voor de direct aanwonenden van het Vestersbos, Heldringstraat, Pelgromstraat en Stationsstraat is een online-informatiebijeenkomst georganiseerd. Daarnaast zijn omwonenden (buurt) schriftelijk geïnformeerd over de plannen en is hen gevraagd opmerkingen en suggesties kenbaar te maken. De inwoners van Zevenaar zijn middels een publicatie in de Zevenaar Post en berichten op de sociale mediakanalen van de gemeente geattendeerd op de plannen en verwezen naar de toelichting op de projectwebsite van de gemeente.

Doel van de consultatie was om te inventariseren wat de directe aanwonenden en de buurt vinden van de inpassing van het onderwijsprogramma op de locatie Vestersbos. Hiertoe is aan de hand van een presentatie van de voorlopige resultaten van het haalbaarheidsonderzoek in een schets aan de aanwonenden en de buurt toegelicht hoe het programma op hoofdlijnen kan worden ingepast op de locatie. Ook is toegelicht welke afwegingen moeten worden gemaakt en welke aspecten nog nader zullen worden onderzocht. In een latere fase van het project zal een klankbordgroep worden ingericht, waarin omwonenden en ouders van de leerlingen hun bevindingen op het plan kunnen uiten.

De gekozen vorm van burgerparticipatie betreft 'raadplegen', de tweede stap op de participatieladder.[5] Aanwonenden hadden tijdens de informatiebijeenkomst de mogelijkheid vragen te stellen over de scenario's en de consequenties. Directe aanwonenden en de buurt konden via een reactieformulier via de projectwebsite hun zorgen, bedenkingen en suggesties kenbaar maken. Op deze wijze zijn er 40 inhoudelijke reacties op de plannen gegeven, waarvan 24 van bewoners van de direct aangrenzende straten en 16 uit een bredere omgeving.

Hieronder is een samenvatting weergegeven van de aard en inhoud van de reacties.

- De omwonenden verwachten een toename van de verkeersdrukte, vooral als gevolg van het breng- en haalverkeer van kinderen van de IKC's. Men verwacht een toename van de huidige parkeeroverlast en er worden onveilige verkeerssituaties verwacht als gevolg van de toegenomen verkeersbewegingen;
- Diverse malen is aangegeven dat men geluidsoverlast verwacht van verkeer, spelende kinderen en ouders;
- Door een aantal reflectanten wordt gerefereerd aan de overlast die zij in het verleden ervaren hebben van de leerlingen van het Liemers College. Men vreest met de voorliggende plannen overlast en vandalisme;
- Een aantal omwonenden geeft aan overlast te verwachten van het gebruik van de gymzaal/-zalen in de avonden en weekenden door binnensportverenigingen. Dat betreft met name geluidsoverlast door vertrekkende sporters in de late uren;
- Een aantal omwonenden geeft aan dat hun woongenot zal afnemen als gevolg van de beoogde plannen. Met name aan het Vestersbos wordt ervaren dat de bebouwing te hoog wordt en mogelijk te dicht op de woningen komt. Men verwacht een waardevermindering van hun woning;
- Een aantal reflectanten doet de suggestie om de druk van het programma te verlagen door alleen een voorziening voor 0 tot 12 jaar te realiseren;
- Er wordt aangegeven dat men graag eerder betrokken had willen worden bij de keuzes voor de herbestemming van de locatie. Diverse malen is aangegeven dat men graag woningbouw op deze locatie wil, mede om de druk op de lokale woningmarkt te verlichten;

[5] In de participatieladder worden vijf niveaus van burgerparticipatie onderscheiden: informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en meebeslissen.

- Een reflectant heeft bedenkingen geuit over de huisvesting van kinderopvang en basisonderwijs in relatie tot voortgezet onderwijs en vraagt zich af of deze combinatie voor kinderen wenselijk is. Ook wordt aangegeven dat sommige ouders juist willen kiezen voor een kleinschaliger school zoals de Wissel;
- Een beperkt aantal reflectanten geeft aan de plannen vanwege de clustering van de functies een goed idee te vinden;
- Een aantal reflectanten geeft aan in de verdere planvorming graag deel te willen nemen aan de Klankbordgroep.

Op basis van de inhoud en toon van de reacties concluderen wij dat de omgeving in algemene zin negatief staat ten opzichte van de plannen. De bevindingen zijn meegenomen in de beoordeling van de verschillende varianten in het volgende hoofdstuk.

Wij adviseren op korte termijn aan de buurt terug te koppelen welke reacties zijn ontvangen en te informeren over wat er in het besluitvormingsproces en het vervolgtraject wordt gedaan met de ontvangen reacties. Voor een goede participatie van de buurt is het aan te bevelen een eventuele voorkeursvariant voorafgaand aan besluitvorming door het college, de GRHVOL en de gemeenteraad inhoudelijk te bespreken met de belanghebbenden en reacties mee te laten wegen in de besluitvorming.

9. Samenvatting en conclusie

9.1 Multi-criteria analyse van de varianten

Om een zorgvuldige vergelijking tussen de verschillende varianten te kunnen maken, zijn de varianten beoordeeld op een aantal criteria. De varianten zijn in deze multi-criteria analyse beoordeeld met een positieve beoordeling (+ of ++), een redelijke beoordeling (-/+) of een negatieve beoordeling (- of -/-). In deze multi-criteria analyse zijn de volgende criteria opgenomen:

- **Visie realiseren** - doorgaande leerlijn 0-16 jaar;
- **Planinhoudelijk** - inpassing van het gewenste ruimteprogramma op de locatie Vestersbos;
- **Proces** - aanpassing bestemmingsplan en gevolgen voor proces;
- **Draagvlak** - hoe wordt vanuit de omgeving op de plannen gereageerd en welke inschatting hoort hierbij;
- **Financieel** - de financiële consequenties van de keuzes, zowel op gebied van investering als exploitatie.

Voor alle varianten is een A- en B-versie uitgewerkt waarbij in de A-versie 1 gymzaal deel uitmaakt van de plannen en in de B-versie ook de 2e gewenste gymzaal voor VO is opgenomen.

De multi-criteria analyse is opgenomen in bijlage 2.

9.2 Conclusie en advies

De wens gezamenlijk vorm te geven aan de doorgaande ontwikkellijn van 0 tot 16 jaar, om zo een meer op de behoefte van het kind toegesneden overgang tussen primair en voortgezet onderwijs te kunnen bewerkstelligen, maakt deel uit van de haalbaarheidsstudie naar de mogelijkheden op de locatie Vestersbos. Aan de doorgaande leerlijn 0-12 jaar wordt binnen de IKC's al jaren invulling gegeven. De uitbreiding en realisatie van de samenwerking om te komen tot de 0-16 jaar ontwikkellijn op deze locatie biedt een unieke kans en zal op inhoud gezamenlijk door IKC's en VO verder moeten worden uitgewerkt in de definitiefase.

Het ruimteprogramma voor de gewenste onderwijsvoorziening omvat naast de benodigde ruimte voor de schoolgebouwen zelf ook een behoorlijke behoefte aan buitenruimte. Er moet rekening worden gehouden met speelpleinen, fietsenstallingen, parkeervoorzieningen en de ontsluiting van het terrein. Ook moet binnen de locatie het halen en brengen van de jonge kinderen op een veilige manier worden opgelost. De uiteindelijke totale ruimtebehoefte voor het onderwijsprogramma behorend bij de 0-16 jaar leerlijn is omvangrijk en past 'theoretisch' op de beschikbare locatie Vestersbos. Wel moet worden geconcludeerd dat deze ruimtevraag in alle opzichten de grenzen van de locatie opzoekt en dat ontwerpvrijheden zijn geminimaliseerd door de vereiste strakke inpassingsmogelijkheden en randvoorwaarden.

Voor de locatie Vestersbos gelden vanuit verschillende in dit rapport uitgewerkte invalshoeken belangrijke randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden (spoorlijn, omliggende woningen en bijbehorende ontsluitingswegen, molenbiotoop) leggen beperkingen op aan de wijze waarop de bebouwing kan worden ingepast. Tijdens het opgestarte participatietraject werd duidelijk hoe door omwonenden tegen de inpassing van deze onderwijsvoorziening op de locatie Vestersbos wordt aangekeken. Zorgen werden geuit over de gevolgen voor hun leefomgeving (omvang van het in te passen programma en overlast t.g.v. de verkeersaantrekkende werking, spelende kinderen en de inpassing van het bouwvolume).

Om een goede en zorgvuldige afweging te kunnen maken omtrent de wenselijkheid (en haalbaarheid) van de realisatie van het totale ruimteprogramma op deze locatie is de vergelijking tussen realisatie van het totale programma op de locatie Vestersbos en gedeeltelijke realisatie op de locatie Vestersbos en deels elders (varianten B en C) in kaart gebracht.

Binnen variant 1(realisatie van het totale programma op de locatie Vestersbos) krijgt de visie, realisatie van de doorgaande leerlijn 0-16 jaar, alle mogelijkheden en kan hier bij de verdere uitwerking gezamenlijk invulling aan worden gegeven. Op de overige parameters (planinhoudelijk, proces en draagvlak) scoort deze variant minder goed. De ruimtebehoefte is van dusdanige omvang dat in alle opzichten de grenzen van het perceel moeten worden opgezocht. Dit houdt in dat zowel de bouwhoogte aan de Vestersbos (2-laags) als de voorgevelrooilijn buiten de grenzen zoals aangegeven in het bestemmingsplan zullen vallen. Stedenbouwkundig gezien kan deze keuze verantwoord worden vormgegeven. De verwachting is wel dat dit op bezwaren vanuit de omgeving zal stuiten. Datzelfde geldt voor de uitwerking van de parkeervoorziening, de K&R-zone en de inrichting van de speelomgeving voor kinderen. Door de beperkte ruimte voor inpassing van het gehele programma is de ontwerpvrijheid beperkt en zullen de randvoorwaarden gesteld vanuit de omgeving de plaats en positie van de verschillende onderdelen op voorhand vastleggen. Hiermee komt een zorgvuldige inpassing van het programma, waarbij ook rekening wordt gehouden met de belangen van de direct omwonenden, fors onder druk te staan.

In variant 2 komt de realisatie van het voortgezet onderwijs op deze locatie te vervallen. Hiermee vervalt de mogelijkheid om de gewenste doorgaande ontwikkellijn op één locatie te faciliteren. Door het laten vervallen van dit onderdeel van het programma ontstaat op de locatie meer ontwerpvrijheid waardoor ook rekening kan worden gehouden met de eisen (en wensen) die vanuit de omgeving aan de inpassing worden gesteld.

Door de sportvoorziening op deze locatie te laten vervallen (variant 3) ontstaat iets meer vrijheid voor de inpassing op de locatie dan in variant 1. Voor deze variant geldt ook het voorkeursscenario om 2-laags te bouwen en mogelijk de bebouwingslijn op te rekken richting Vestersbos om daarmee deze extra ruimte ten goede te laten komen aan de zorgvuldige uitwerking en ontwerpvrijheid ten behoeve van het gebouw en de inpassing van de parkeer-, K&R- en speelvoorziening.

De verschillen tussen de varianten in financiële zin worden bepaald door het al dan niet toevoegen van een gymzaal voor het voortgezet onderwijs, het aantal locaties waarop het programma wordt gerealiseerd en het al dan niet nodig zijn van tijdelijke huisvesting. Als gevolg van deze verschillen is variant 1 (volledige programma op de locatie Vestersbos) de meest gunstige. Variant 2 valt duurder uit doordat ook kosten voor sloop en bouwrijp maken zijn opgenomen voor de locatie Zonegge en omdat er tijdelijke huisvesting is voorzien. Variant 3 valt duurder uit dan variant 1 omdat er sprake is van een extra locatie voor de gymzaal.

De uiteindelijke keuze zal moeten worden gemaakt door alle belangen zorgvuldig te wegen. Het belang dat aan de verschillende parameters wordt gehecht en daarmee de uiteindelijke weging in de onderlinge vergelijking zal door de gemeente moeten worden beoordeeld teneinde hierin een keuze voor het meest wenselijke scenario te kunnen maken.

Bijlage 1: Ruimteprogramma's

1.1 Ruimteprogramma kinderopvang

Ruimtestaat IKC Zevenaar - de wissel en de tamboerijn / onderdeel 0-4 jaar

Opgesteld door ICSadviseurs: Anne klein Breteler
Datum: 27-1-2020
Status: concept
Betreft: Gebouwgebonden functies

nr.	omschrijving functies	Specificatie aantal	type	m^2/eenh.	Oppervlakte in m^2
1.	**Speelomgeving (leeftijd 0-6) / kinderopvangomgeving** *conform uitgangspunten Zonnekinderen Duiven*				
1.1	Entree KOV	1	ruimte	10	10
1.2	Opstelruimte kinderwagens en buggy's	1	stuk	8	8
1.3	Garderobe KOV	1	stuk	6	6
1.4	Groepsruimte	3	ruimte	56	168
1.5	Slaapkamers	3	ruimte	12	36
1.7	Pantry in groepsruimte	3	blok	3	0
1.8	Sanitaire unit met aankleedtafels 2 gr	1	ruimte	12	12
1.9	Sanitaire unit peutergroep	1	ruimte	9	9
1.10	Berging	3	ruimte	3	9
1.11	Speellokaal met berging	1	ruimte	90	0
1.12	Was- en droogruimte	1	ruimte	4	4
1.13	Hoekenplein	1	ruimte	50	25
1.14	kantoor en teamruimte				
	TOTAAL SPEELOMGEVING functioneel nuttig (fno)				287
	Ruimtebehoefte kinderopvang (BVO) b/n verhouding 1,35				**387**
2.	**Speelomgeving en ruimtebehoefte BSO**				
	te realiseren aantal kindplaatsen BSO			74	kindplaatsen
	Deze ruimte is opgenomen in het programma van de school				
3.	**Buitenruimte kinderopvang**				
	separate speelruimte 0-2 jarigen				
	BSO maakt gebruik van speelplein algemeen				
	totaal te realiseren speelruimte kov	48			**144**

1.2 Ruimteprogramma één gymzaal

minimale opzet gymzaal - 1 zaal			
Onderdeel	**Aantal**	**NVO m²**	**Totaal m²**
Gymzaal			
Sporthal	1	308	308
Toestellenberging	1	20	20
		Subtotaal sporthal	*328*
Nevenruimten			
docent- en EHBO ruimte	1	8	8
scheidsrechterkleedkamer	1	7	7
kleedruimten	2	25	50
doucheruimte	2	11	22
toiletten	2	2,5	5
toilet minder valide	1	5	5
werkkast	1	4	4
opslagruimte	1	6	6
entree/tochtportaal	1	8	8
		Subtotaal nevenruimten	*115*
NETTO oppervlakte sport			*443*
Bruto/nuttig verhouding (bij sportvoorziening) 1,2		*20%*	*89*
BRUTO oppervlakte sport			**532**
Aanvullend in geval van turnzaal			
turnzaal	1	120	120
	1	10	10
NETTO oppervlakte turnen			*130*
Bruto/nuttig verhouding (bij sportvoorziening) 1,2		*20%*	*26*
BRUTO oppervlakte extra in geval van turnzaal			**156**
sporthal incl turnzaal			**688**

1.3 Ruimteprogramma twee gymzalen

opzet sporthal met 2 zalen			
Onderdeel	**Aantal**	**NVO m²**	**Totaal m²**
Gymzaal			
Sporthal	1	616	616
Toestellenberging	2	20	40
		Subtotaal sporthal	*656*
Nevenruimten			
docent- en EHBO ruimte	1	8	8
scheidsrechterkleedkamer	0	7	0
kleedruimten	4	25	100
doucheruimte	4	11	44
toiletten	4	2,5	10
toilet minder valide	1	5	5
werkkast	1	4	4
opslagruimte	1	6	6
entree/tochtportaal	1	8	8
		Subtotaal nevenruimten	*185*
NETTO oppervlakte sport			*841*
Bruto/nuttig verhouding (bij sportvoorziening) 1,2		*20%*	*168*
BRUTO oppervlakte sport			**1009**
Aanvullend in geval van turnzaal			
turnzaal	1	120	120
	1	10	10
NETTO oppervlakte turnen			*130*
Bruto/nuttig verhouding (bij sportvoorziening) 1,2		*20%*	*26*
BRUTO oppervlakte extra in geval van turnzaal			**156**
sporthal incl turnzaal			**1165**

Bijlage 2: Multi-criteria analyse

separaat bijgevoegd.

ICS
ADVISEURS



De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 2 april 2021
Auteur(s): Anne klein Breteler, Remco Bresser en René van Ling

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

Multicriteria-analyse VESTERSBOS

	VARIANT 1a	VARIANT 1b	VARIANT 2a	VARIANT 2b	VARIANT 3a	VARIANT 3b
						
Omschrijving	2 IKC's, Voortgezet onderwijs en sportvoorziening (1 gymzaal) incl. de bijbehorende buitenruimten en voorzieningen.	2 IKC's, Voortgezet onderwijs en sportvoorziening (2 gymzalen) incl. de bijbehorende buitenruimten en voorzieningen.	2 IKC's en sportvoorziening (1 gymzaal) op locatie Vestersbos.Realiseren voorziening VO (excl. sport) elders	2 IKC's en sportvoorziening (1 gymzaal) op locatie Vestersbos. Realiseren voorziening VO (incl. 1 gymzaal) elders	2 IKC's en Voortgezet Onderwijs op locatie Vestersbos. Realiseren van sportvoorziening (1 gymzaal) elders	2 IKC's en Voortgezet Onderwijs op locatie Vestersbos. Realiseren van sportvoorziening (2 gymzalen) elders
Aantal bouwlagen IKC	1 of 2	1 of 2	1 of 2	1 of 2	1 of 2	1 of 2
Aantal bouwlagen VO	2	2	n.v.t.	n.v.t.	2	2
sportvoorziening bouwhoogte (vrije hoogte inpandig)	5,5 mtr. vrije hoogte	5,5 mtr. vrije hoogte	5,5 mtr. vrije hoogte	5,5 mtr. vrije hoogte	5,5 mtr. vrije hoogte	5,5 mtr. vrije hoogte
Perceel Vestersbos totaal	12.708 m2	12.708 m2	12.708 m2	12.708 m2	12.708 m2	12.708 m2
max. te bebouwen 6.675 m2	**6.675 m2**	**6.675 m2**	**6.675 m2**	**6.675 m2**	**6.675 m2**	**6.675 m2**
Te realiseren BVO gebouw	6.110 m2	6.588 m2	3.693 m2	zie variant 2a	5.423 m2	zie variant 3a
* bebouwd perceel (totaal 2 bouwlagen)	3.941 m2	4.419 m2	2.491 m2	zie variant 2a	3.254 m2	zie variant 3a
* bebouwd perceel (deels 1 bouwlaag)	5.144 m2	5.621 m2	3.693 m2	zie variant 2a	4.456 m2	zie variant 3a
Totaal perceeloppervlak 12.708 m2	**12.708 m2**	**12.708 m2**	**12.708 m2**	**12.708 m2**	**12.708 m2**	**12.708 m2**
Buitenruimte benodigd voor spel en verblijf, K&R, fiets- en autoparkeren	4.723 m2	4.723 m2	3.512 m2	zie variant 2a	4.732 m2	zie variant 3a
Benodigd perceeloppervlak incl. 15% toeslag inpassing (2 bouwlagen)	9.975 m2	10.524 m2	6.904 m2	zie variant 2a	9.184 m2	zie variant 3a
Benodigd perceeloppervlak incl. 15% toeslag inpassing (deels 1 bouwlaag)	11.357m2	11.907 m2	8.286 m2	zie variant 2a	10.566 m2	zie variant 3a
O. VISIE REALISEREN	+	+	-	-	-/+	-/+
realiseren visie en ambitie onderwijs 0- 12 jaar	*ja*	*ja*	*ja*	*ja*	*ja*	*ja*
realiseren visie en ambitie doorgaande leerling 0-16 jaar	*ja*	*ja*	*nee*	*nee*	*ja*	*ja*
sportvoorziening nabij en toegankelijk voor scholen	*ja*	*ja*	*ja*	*ja*	*nee*	*nee*
A. PLANINHOUDELIJK	-	-/-	+	+	-/+	-/+
A1. Stedenbouwkundige inpassing	*Theoretisch in te passen op perceel. Ruimtebehoefte raakt grens van de mogelijkheden en geeft weinig tot geen ruimte voor optimale inpassing voorziening en anticipatie op behoefte omwonenden*	*Vergroting sportvoorziening vermindert de mogelijkheden voor goede inpassing nog verder*	*Er ontstaat meer ontwerpvrijheid om zorgvuldig in te passen rekening houdend met de randvoorwaarden. Mogelijkheid bestaat om grenzen bebouwing bestemmingsplan aan te houden*	*zie variant 2a*	*Er ontstaat iets meer ontwerpvrijheid door vervallen sportvoorziening. Mogelijkheid bestaat om grenzen bebouwing bestemmingsplan aan te houden*	*zie variant 3a*
A2. Beschikbare ruimte voor inpassing voorziening	*Benodigde bouwmassa kan goed ingepast worden binnen de afmetingen van het perceel. Buitenspeelruimte en voorziening ontsluiten en parkeren vragen aandacht*	*Benodigde bouwmassa kan ingepast worden binnen de afmetingen van het perceel. Buitenspeelruimte en voorziening ontsluiten en parkeren vragen aandacht*	*ruim voldoende inpassingsmogelijkheden voor zowel eenlaagse als twee laagse bouw*		*Redelijk, er is meer ruimte om zorgvuldig in te passen. Noodzakelijke voorzienigenen in de buitenruimte vereisen een zorgvuldige inpassing naar omwonenden*	
A3. Ontsluiting en bereikbaarheid	redelijk, bij keuze ontsluiting overlast omgeving zoveel mogelijk minimaliseren	redelijk, bij keuze ontsluiting overlast omgeving zoveel mogelijk minimaliseren	redelijk		redelijk	
A4. Parkeren	oplosbaar op perceel	oplosbaar op perceel	oplosbaar op perceel		oplosbaar op perceel	
A5. Verkeersveiligheid	zorgvuldig inpassen, vraagt aanpassingen aan omgeving	zorgvuldig inpassen, vraagt aanpassingen aan omgeving	zorgvuldig inpassen, vraagt aanpassingen aan omgeving		zorgvuldig inpassen, vraagt aanpassingen aan omgeving	
A6. Uitstraling en zichtbaarheid	goed	goed	goed		goed	
A7. Flexibiliteit en uitbreidingsmogelijkheden	niet aanwezig	niet aanwezig	goed		redelijk	
B. PROCES	-/+	-/+	+	+	+	+
B1. Aanpassing bestemmingsplan	*Ja, om optimaal te kunnen inpassen, ivm beperkte ruimte aanpassing hoogte bouwmassa aan Vestersbos en/of positionering aan Vestersbos ,*	*Ja, om optimaal te kunnen inpassen, ivm beperkte ruimte aanpassing hoogte bouwmassa aan Vestersbos en/of positionering aan Vestersbos ,*	*Nee, is in te passen binnen bestemmingsplan. Voorwaarde in dat geval 1 laagse bouw en lijn gevel aan Vestersbos (bouwvlak bestemmingsplan-kaart aanhouden)*	*zie variant 2a*	*Mogelijk in te passen binnen bestemmingsplan (als 2a) voorkeur hier voor 2 laagse bouw aan Vestersbos en evt verschuiven gevellijn om optimale inpassing mogelijk te maken*	*zie variant 3a*
Evt. inpasbaar binnen bestemmingsplan	nee, door de beperkte ruimte voor totale inpassing zal bebouwingslijn en bouwhoogte worden overschreden	nee, door de beperkte ruimte voor totale inpassing zal bebouwingslijn en bouwhoogte worden overschreden	Ja, voorwaarde 1 laagse bebouwing aan Vestersbos en bebouwingslijn aanhouden		Ja, voorwaarde 1 laagse bebouwing aan Vestersbos en bebouwingslijn aanhouden	
C. DRAAGVLAK PLANNEN OMGEVING	-/-	-/-	-/+	-/+	-	-
C1. Verwachte bezwaren omgeving	*zeer weing draagvlak gezien de omvang van totale programma, verwachte overlast gebruik en de verkeers- aantrekkende werking*	*zeer weing draagvlak gezien de omvang van totale programma, , verwachte overlast gebruik en de verkeers- aantrekkende werking*	*door geringe programma en meer ruimtelijke mogelijkheden voor inpassing en anticiperen op bezwaren redelijk draagvlak te verwachten*	*zie variant 2a*	*weing draagvlak gezien de omvang van programma, verwachte overlast van gebruikers en de verkeers- aantrekkende werking*	*zie variant 3a*
C2.Planschade	*claims mogelijk ivm overschrijding aangegeven contour bebouwing aan Vestersbos en overschrijding bouwhoogte*	*claims mogelijk ivm overschrijding aangegeven contour bebouwing aan Vestersbos en overschrijding bouwhoogte*	*ingeval passend binnen bestemmingsplan geen grond voor planschade claim*		*in geval 1-laagse bouw/aanpassing aan bestemmingsplan geen grond voor claim.Voorkeursscenario optimale inpassing geeft risico op claim*	
D. FINANCIEEL	+	-/+	-/+	-	-/+	-/-
D1. Investeringen Vestersbos (excl. openbare ruimte, tijdeke huisvesting etc.)	€ *17.666.232*	€ *18.713.381*	€ *11.213.986*	€ *11.213.986*	€ *16.157.854*	€ *16.157.854*
D2. Totaalinvesternigen (incl. andere locaties)	€ -	€ -	€ *6.543.533*	€ *8.101.584*	€ *2.352.576*	€ *3.370.662*
D3. Inrichting openbare ruimte	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*
D4. Dekking openbare ruimte	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*	€ *650.000*
D5. Dekking Kinderopvang	€ *1.168.730*	€ *1.160.657*	€ *1.213.835*	€ *1.213.835*	€ *1.183.018*	€ *1.183.018*
D6. Dekking Voortgezet onderwijs, GRHVOL	€ *6.882.661*	€ *8.266.641*	€ *7.341.143*	€ *8.899.194*	€ *6.971.891*	€ *8.657.222*
D7. Dekking Primair onderwijs, gemeente Zevenaar	€ *9.614.840*	€ *9.286.082*	€ *10.000.151*	€ *10.000.151*	€ *10.355.522*	€ *9.688.276*
	€ *18.316.232*	€ *19.363.381*	€ *19.205.128*	€ *20.763.180*	€ *19.160.430*	€ *20.178.515*
SAMENVATTING						
O. VISIE	+	+	-	-	-/+	-/+
A. PLANINHOUDELIJK	-	-/-	+	+	-/+	-/+
B. PROCES	-/+	-/+	+	+	+	+
C. DRAAGVLAK PLANNEN OMGEVING	-/-	-/-	-/+	-/+	-	-
D. FINANCIEEL	+	-/+	-/+	-	-/+	-/-

Planning Vestersbos

MEI 2021

ZEVENAAR

DECEMBER 2020 - MAART 2021
Haalbaarheidsonderzoek naar onderwijshuisvesting op de locatie Vestersbos

26 mei 2021
Bestuurlijk overleg met gemeenten Montferland en Duiven

27 mei 2021
(digitale) informatieavond met omwonenden voor toelichting uitkomsten onderzoek en meer

7 juni
Informatieavond Gemeenteraad Montferland

9 juni
Informatieavond Gemeenteraad Zevenaar

17 juni
Informatieavond Gemeenteraad Duiven

1 juli 2021
Bestuurlijk overleg met gemeenten Montferland en Duiven

September 2021
(digitale) informatieavond met omwonenden

20 september 2021
Overleg schoolbesturen en kinderopvang

7 oktober 2021
Bestuurlijk overleg met gemeenten Montferland en Duiven

9 november 2021
Defintief voorstel in Commissie Samenleving

24 november 2021
Defintief voorstel in raadsvergadering Zevenaar

December 2021
Collegebesluit Programma Onderwijshuisvesting 2022

2022
Bestemmingsplan herziening (dit geldt voor elke variant)

2022 / 2023
Voorbereiding bouw project Vestersbos

GEMEENTERADEN

Q&A locatie Vestersbos



ZEVENAAR

Raadsinformatieavond Zevenaar

9 juni 2021

Q&A van vragen die gesteld zijn tijdens de raadsinformatieavond.

Er zijn achteraf geen schriftelijke vragen ontvangen.

Onderwijs

1. *(SP) Wij zijn tegen de locatie Vestersbos, niet tegen de doorgaande lijn. Kan het op een andere locatie doorgang vinden?*
   Antwoord (Jos Boonman): in verband met de spreiding van de scholen over de stad vinden wij locatie Zonegge te dicht liggen bij twee van onze andere scholen: Lindenhage en 't Kofschip.
2. *(VVD) Waarom vindt het Liemers College de locatie Vestersbos nu wel geschikt voor het voortgezet onderwijs?*
   Antwoord (Maarten Delen): Het onderwijs is verhuisd naar Landeweer op en dichtbij het industrieterrein. Dit is gedaan vanuit de gedachte dat de samenwerking met het bedrijfsleven – het ambachtelijk leren- dan beter uit de verf komt.
3. *(LB) Voor welke PO scholen is dit plan bedoeld?*
   Antwoord (Jos Boonman): het gaat om de IKC's de Wissel en de Tamboerijn.
4. *(PvdA) Om de visie uit te dragen van de doorgaande lijn is het niet noodzakelijk om naast elkaar te staan qua gebouw. Wat is de reden om nu bij elkaar te gaan?*
   Antwoord (Jos Boonman): Het geeft op deze manier een vliegwieleffect aan de samenwerking tussen LiemersNovum en het Liemers College. Hier heeft ook het Gelders Eiland profijt van.
5. *(?) Wordt op deze manier niet de Wissel en de Tamboerijn uit hun verzorgingsgebied gehaald?*
   Antwoord (Jos Boonman): Nee, het voedingsgebied voor het PO blijft hetzelfde, vanuit het oogpunt van spreiding wordt met deze locatie juist een groter voedingsgebied bediend.
6. *(?) Wat is het alternatief voor Vestersbos?*
   Antwoord (Maarten Delen): Er is op dit moment niet echt een alternatief voor Vestersbos om dezelfde doelstellingen op korte termijn te halen. Dit plan is in het belang van de leerlingen.

Locatie Vestersbos

Geen gelegenheid gegeven voor vragen tijdens deze bijeenkomst. Vragen kunnen via de griffie alsnog gesteld worden.

Egalisatiereserve

7. *(LB) Zijn de kosten per leerling gestegen en wat is er gedaan om de kosten te verlagen?*
   Antwoord: De kosten van de GRHVOL bestaan voornamelijk uit kapitaallasten. Deze kunnen niet verlaagd worden.

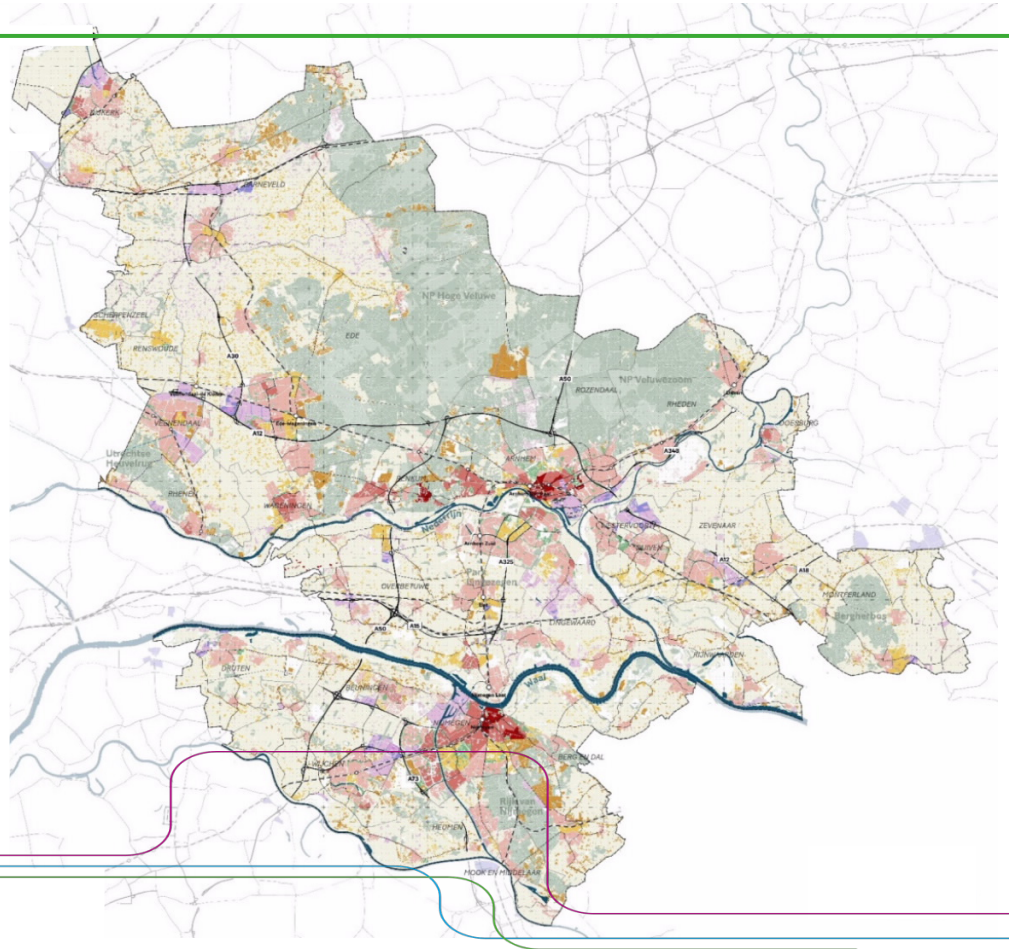
8. *(PvdA) waarom is in de planning niet ook de kadernota en de begroting opgenomen?*
   Antwoord: In de planning zijn die activiteiten opgenomen die specifiek over deze voorziening in de onderwijshuisvesting gaan.

Algemeen: raadsleden willen meer tijd om over dit onderwerp van gedachten te wisselen. We gaan in overleg met de griffie kijken of we hier nog een gelegenheid voor kunnen organiseren.

Versterken van de groene metropool

verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley

Presentatie consultatie raden
juni 2021



verstedelijkingsstrategie
Arnhem | Nijmegen | Foodvalley

Wat is de verstedelijkingsstrategie?

Als onze regio zo hard gaat groeien als het nu lijkt, dan betekent dat nogal wat. Daarom is het doel van de regio om de groei van woningen en werklocaties zó vorm te geven dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. Dat betekent dat er **regiobreed keuzes** gemaakt moeten worden:

- Waar willen we dat er niet gebouwd wordt?
- Waar kan ontwikkeling van een woon- of werklocatie een kern of stad juist helpen om een gebied te **versterken** en de **vitaliteit** te behouden?
- Welke **randvoorwaarden** stellen we aan locaties bijvoorbeeld als het gaat om bereikbaarheid of om de kwaliteit van het programma?

En: wat is een logisch moment om te bouwen? Om deze vragen te kunnen beantwoorden maken we de verstedelijkingsstrategie.

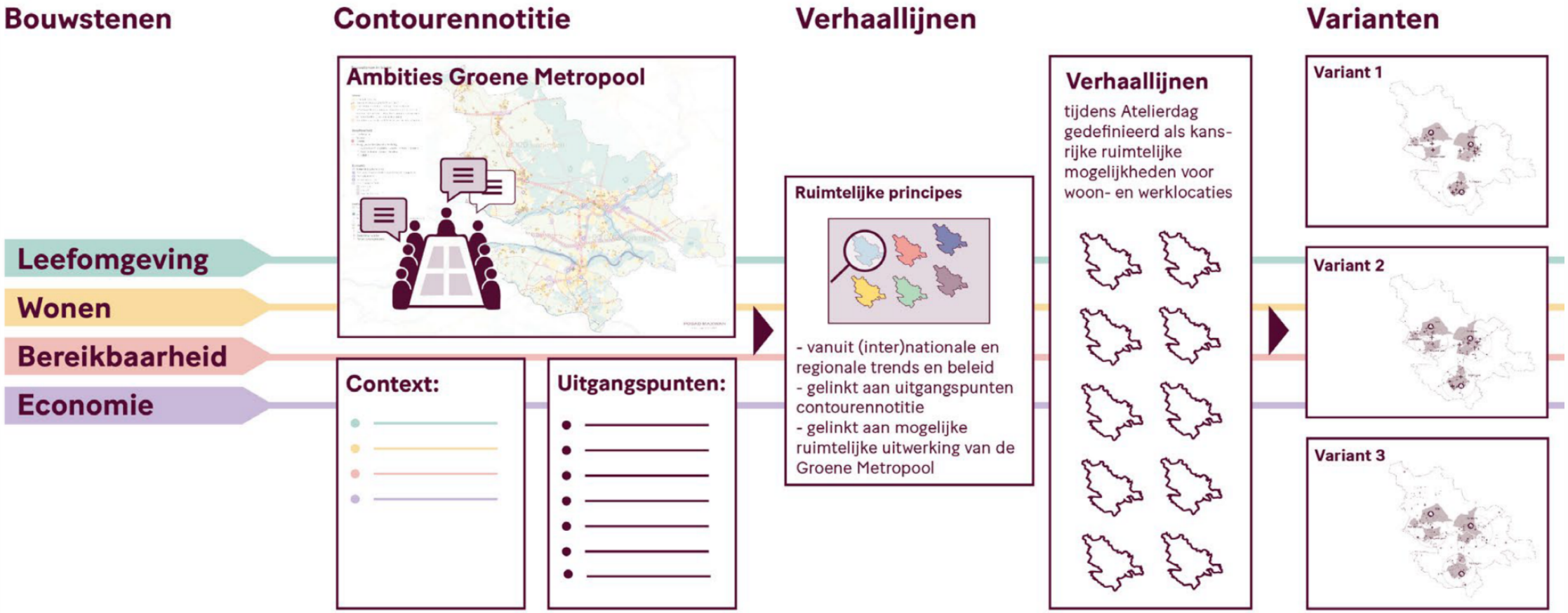
Groene metropool: onderdeel stedelijk netwerk NL

Positionering:

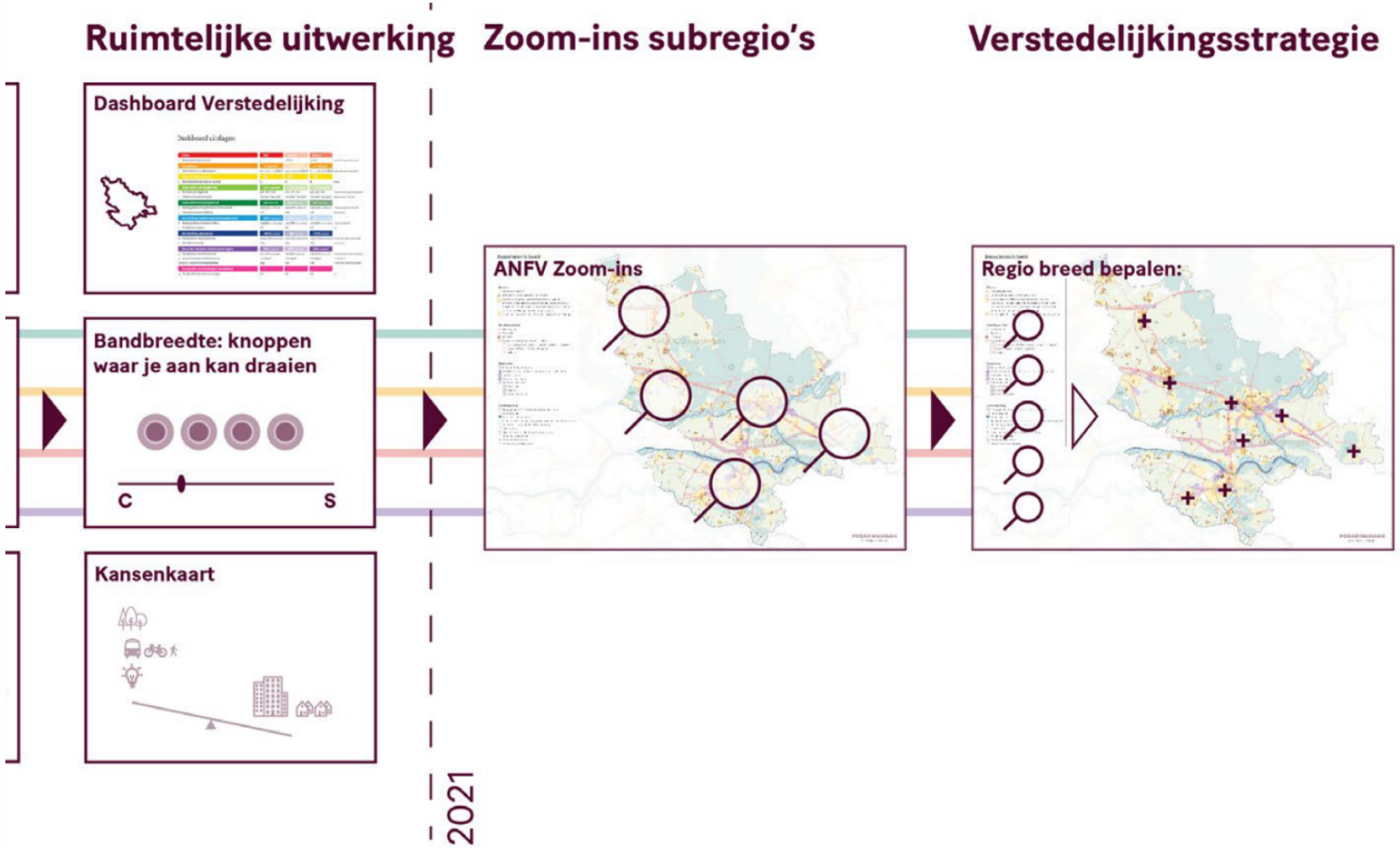
- strategisch gelegen tussen sterke economische regio's in Nederland en Duitsland
- gelegen aan sterke internationale netwerken van waterwegen, weg- en railinfrastructuur
- ingebed in landschappen met natuurgebieden met een nationale aantrekkingskracht



1e fase onderzoek & ontwerp

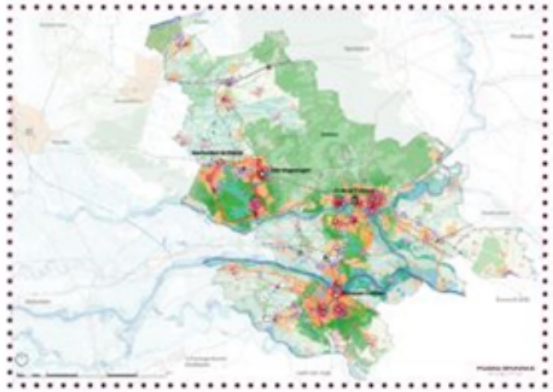


2e fase onderzoek & ontwerp



Schakelen tussen de schalen

- Samenhang met de Groene Groeiregio en de Woondeal;
- Samenhang met andere trajecten zoals de Ruimtelijke Verkenning Foodvalley en het Ontwikkelbeeld Amersfoort;
- Samenhang met de provinciale omgevingsvisies;
- Samenhang met de gemeentelijke omgevingsvisies;
- Samenhang met de gegevens in de planmonitor en het RPW;
- Samenhang met de RES;
- …..



Verstedelijkingsconcept
geeft richting aan de gebiedsuitwerkingen
(niet: waar precies gebouwd moet worden
en wat daarvoor nodig is)



Gebiedsuitwerkingen
uitwerking van waar gebouwd moet worden
en welke randvoorwaarden vanuit de
bouwstenen

Sleutelgebieden
- Arnhem-Oost
- Foodvalley-Zuid
- Nijmegen-West

Foodvalley-Noord
Land van Maas en Waal
Liemers
Park Lingezegen
Veluwe



Verstedelijkingsstrategie

Gebiedsprocessen / projectuitwerkingen
uiteindelijke gefaseerde
en adaptieve keuzes



Hoe is de verstedelijkingsstrategie opgebouwd?

2021 2022 → .....

Documenten	Verstedelijkingsconcept >	Gebiedsuitwerkingen >	Verstedelijkingsstrategie en -akkoord >	Projectuitwerkingen
Afspraken over	Ontwerpprincipes Verhaallijnen Concept Gelaagdheid en netwerk	Uitvoerings- en investeringsagenda bij de verstedelijkingsstrategie Nieuwe Woondeals	Verstedelijkingsconcept Fasering Randvoorwaarden Rolverdeling Financiering Werkwijze Verstedelijkingsakkoord over strategie: verankering afspraken	Stedenbouwkundige plannen, omgevingsplannen Uitgifteafspraken, grondaankopen, vaststellen programma's, etc.

Meer landschap en meer stad



Leefomgeving: uitgangspunten en ontwerpprincipes (concept)



Niet bouwen in GNN, op stuwwallen, in waterbergingsgebieden, etc.



Inzet op leefomgevingen. Recreatieve uitloopgebieden, waterbuffers en sportvelden horen bij de woonlocaties.



Groene buffers houden we intact en versterken we waar nodig.

Wonen: uitgangspunten en ontwerpprincipes (concept)



Variatie en complementariteit:

- nieuwe plannen: aanvulling op bestaande voorraad én variëteit aan (groene) woonmilieus
- daarbinnen verschillende prijssegmenten realiseren
- komende jaren: vooral behoefte aan meer betaalbaar



Circulaire leefomgeving:

- benutten 'bestaande voorraad': efficiënt gebruik ruimte en grondstoffen
- stimulans voor verduurzamen en vitaal maken bestaande wijken (leefbaarheid, sociaal-economische thema's, duurzaamheid)
- functiemenging, verdichten, transformeren en herstructering, etc.
- meer en beter handelingsperspectief!

Mobiliteit: uitgangspunten en ontwerpprincipes (concept)



- Nieuwe woningen worden zoveel mogelijk geprogrammeerd nabij (H)OV – trein en bus- en/ of in verbinding met nabijgelegen (regionale/ snel-) fietspaden, waarbij in de eerste plaats de bestaande capaciteit wordt benut en knooppunt-vorming wordt gestimuleerd.



- Een locatie komt alleen in aanmerking voor een bestemmingswijziging als ook de mobiliteitsoplossing wordt opgenomen. Om mobiliteit te beperken wordt waar dat mogelijk is ingezet op het mengen van wonen en werken.

Economie: uitgangspunten en ontwerpprincipes (concept)



- Inzet op de versterking van campussen en werklocaties en de verbindingen daartussen.

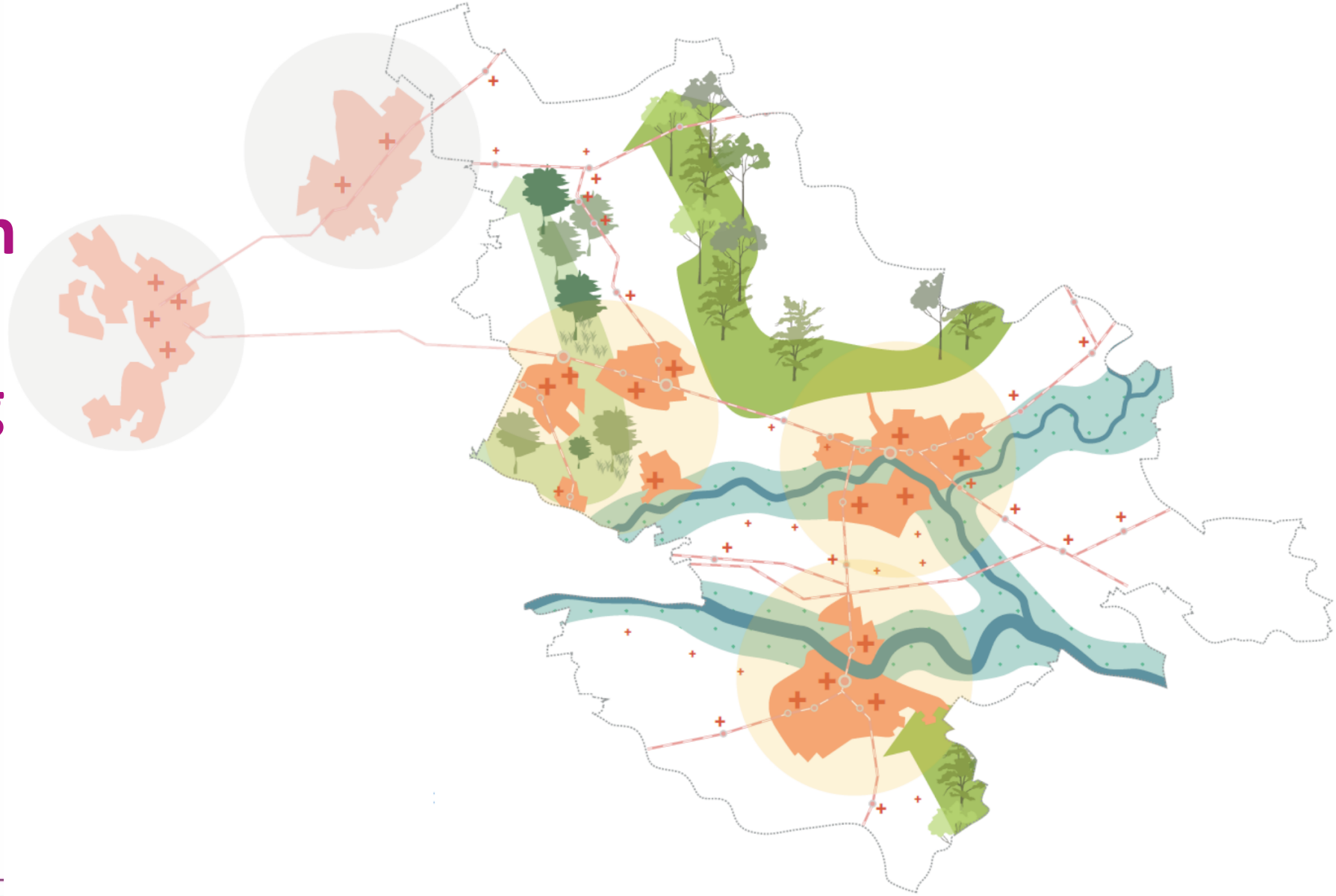


- Inzet op intensief en duurzaam ruimtegebruik.



- Het doorontwikkelen van bestaande werklocaties en het toekomstbestendig aanleggen van nieuwe locaties.

Concept: polen van groene verstedelijking



Stedelijke polen & vitale kernen

Polycentrische polen
- Arnhem
- Nijmegen
- Zuidelijke Foodvalley



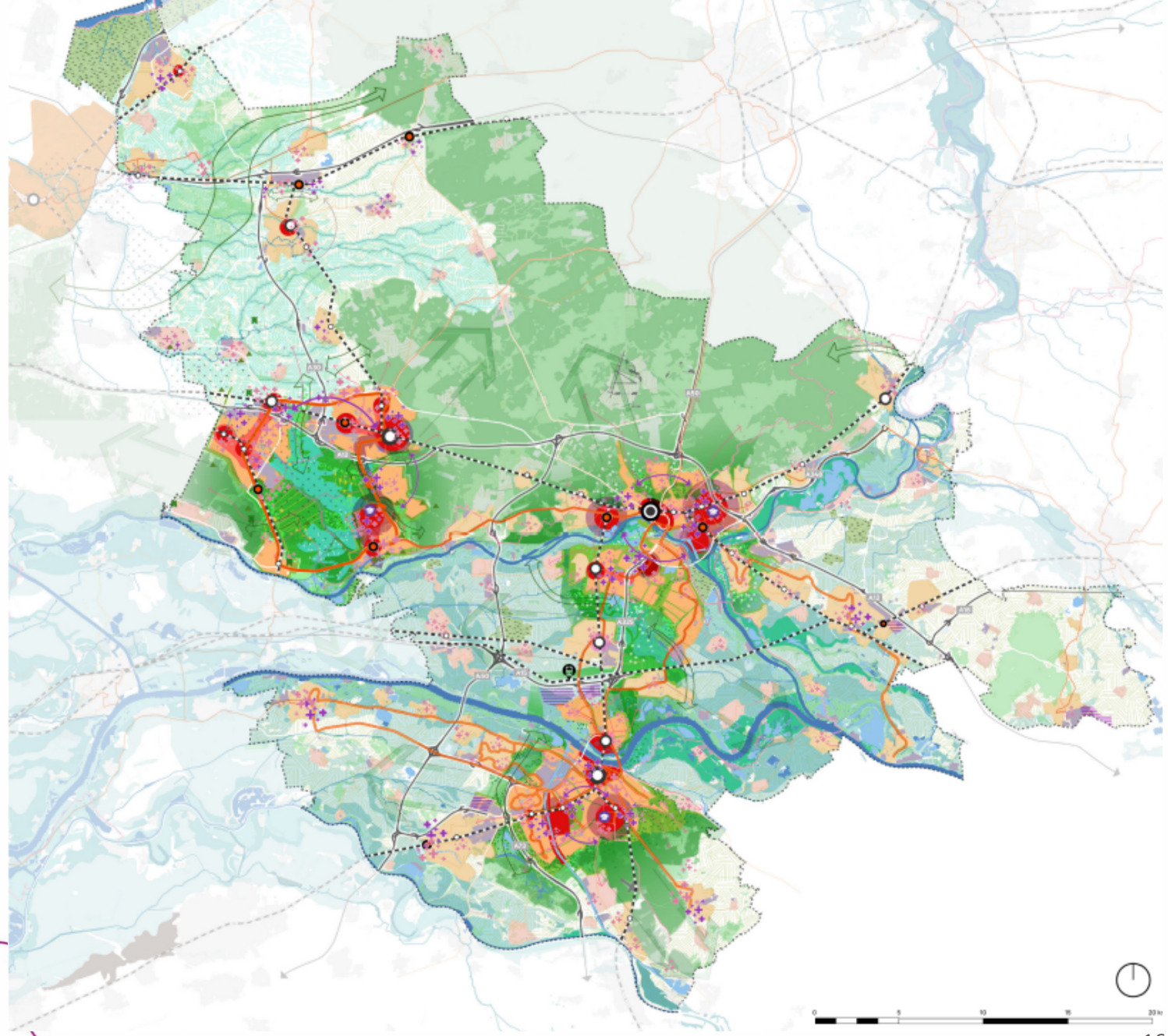
Regiokernen
- Barneveld
- Elst
- Zevenaar
- …



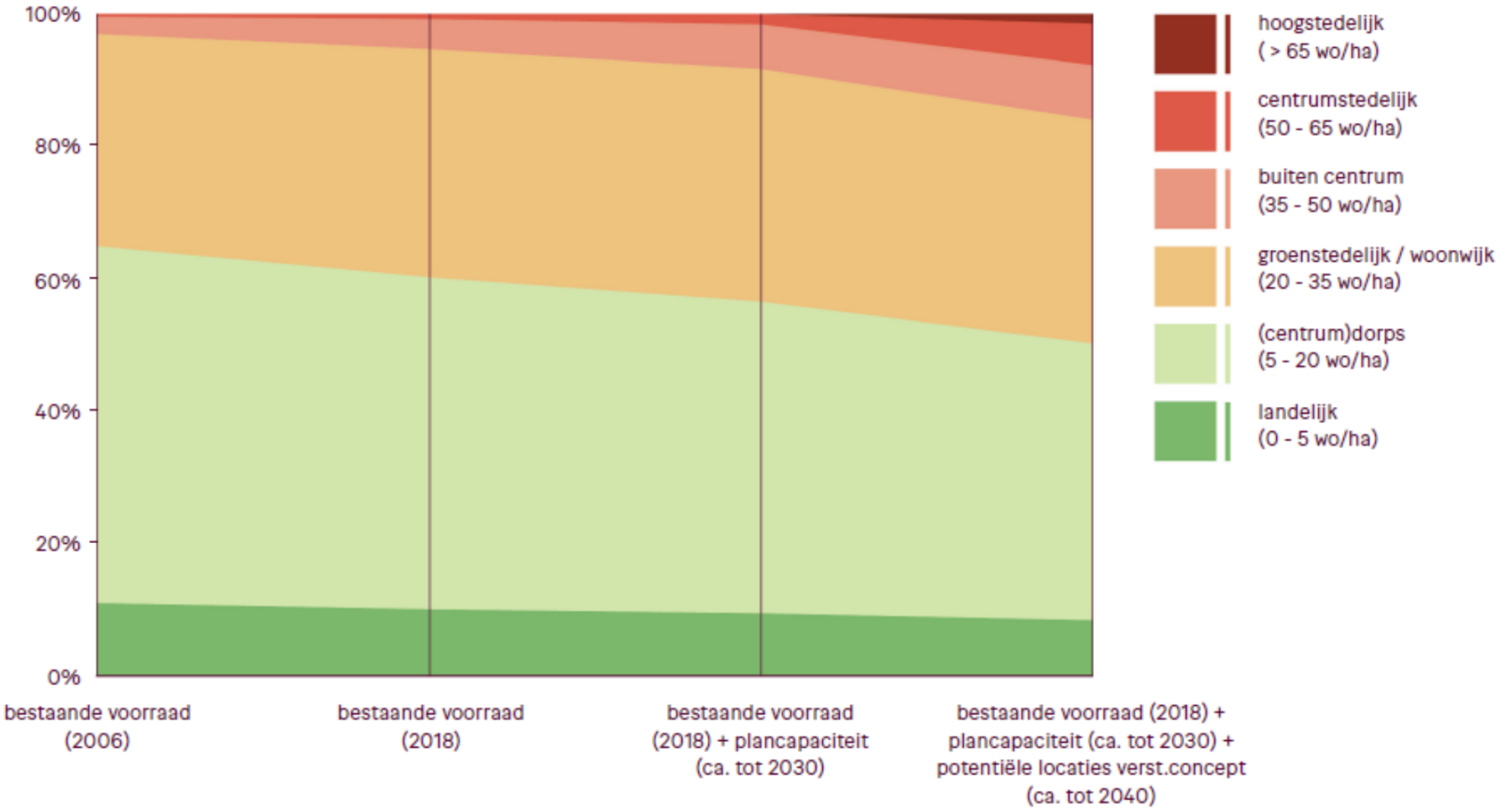
Vitale kernen
- Valburg
- Ellecom
- Ewijk
- ..



Verstedelijkings-concept



Ontwikkeling woonmilieus



Wat leveren we op?

- Een **strategie** die de groei van landschap, wonen, economie en mobiliteit in ‘goede banen’ leidt, met *vlekken, visualisaties, spelregels*;

- Een **akkoord** dat verschillende overheidslagen de gezamenlijke ambitie, de taken, verantwoordelijkheden en afspraken over *randvoorwaarden en investeringen* vast leggen.

→ uiteindelijk is het aan de **raden** en staten om deze principes en werkwijze over te nemen in hun omgevingsbeleid.

Wat is er nodig om dit voor elkaar te krijgen?

In ieder geval:

- het groene raamwerk versterken;
- meer bereikbaarheid faciliteren;
- zorgen voor meer capaciteit om plannen verder te brengen;
- openheid over programma's en evenwicht daarin;
- afspraken over financiering en investering;
- ……

En dus: goede afspraken door alle overheidslagen heen.

Wat vraagt het van de samenwerking?

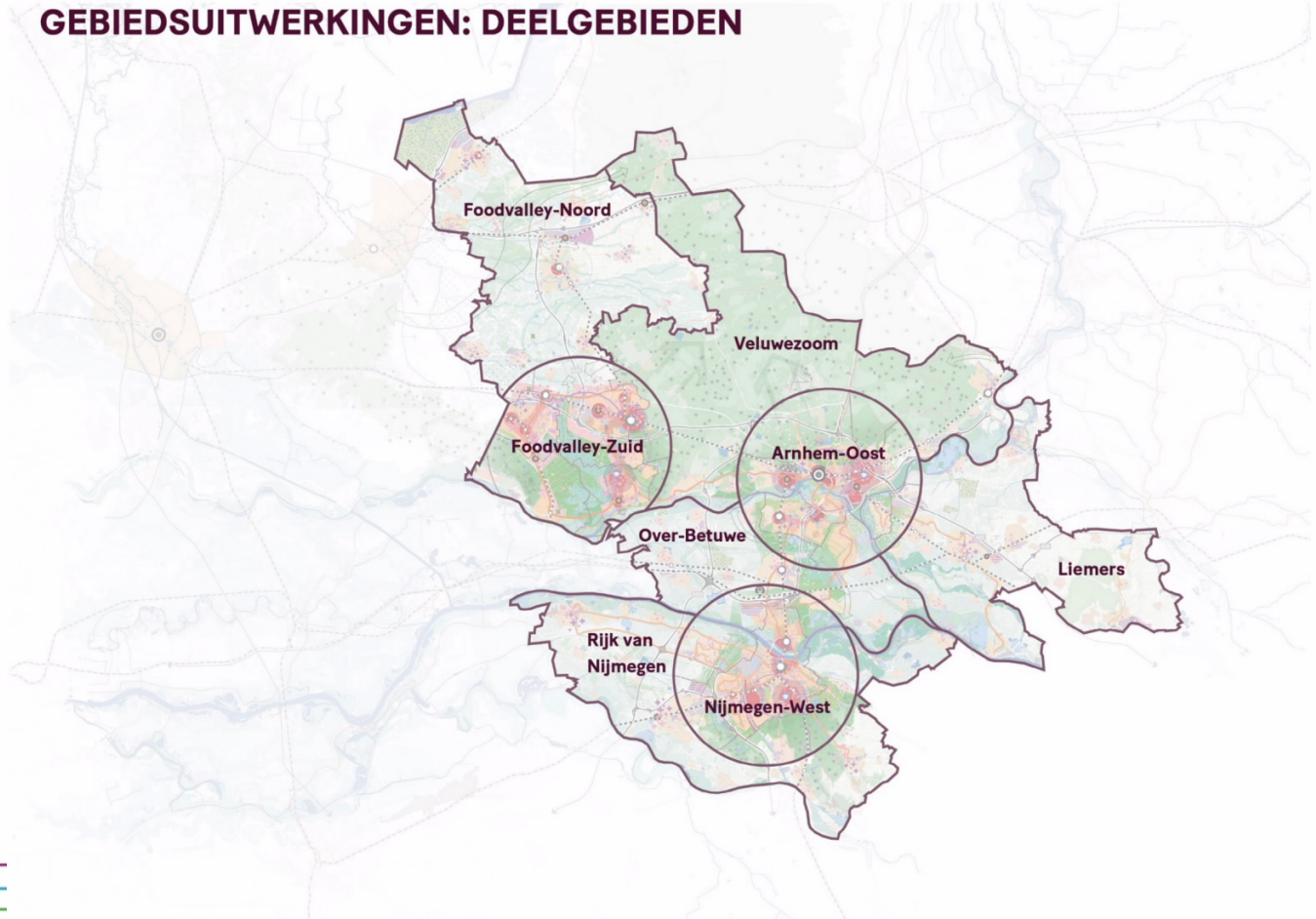
- Adaptief programmeren en monitoren;
- Zorgvuldig plannen en samen kiezen
- **Samen** gebiedsuitwerkingen maken;
- ….

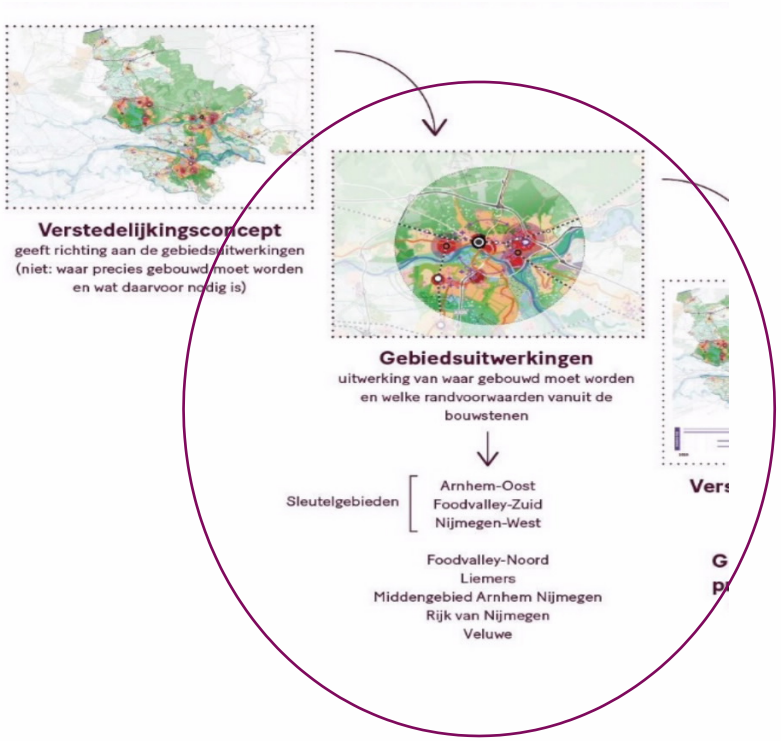


Adaptief:

- meer continue bouwstroom
- lange termijn ontwikkelperspectief: verschillende paden
- (bij)sturingsvraagstuk: samenhangend pakket aan onderdelen in de tijd
- samenhang op systeem in beeld én afhankelijkheden (inhoud + tijd)

Samen gebieden uitwerken





Hoe gaat het verder?

- april, mei, juni : consulterende ronde langs de raden en staten over concept strategie
- parallel testen van de strategie in gebiedsuitwerkingen: werkt het wat we beogen?
- voor de zomer vaststelling van de strategie in alle colleges (gemeenten en provincies)
- in september en oktober instemming met uitgangspunten in de raden en staten

20 mei: bestuurlijk overleg leefomgeving: verstedelijkingsconcept

november: bestuurlijk overleg MIRT, vaststellen van de v-strategie & tekenen akkoord

groene metropoolregio arnhem nijmegen

provincie Gelderland

Regio Food valley

Rijksoverheid

procap denkers & doeners in ruimtelijke projecten

POSAD MAXWAN strategy x design

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-041

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	1 juni 2021
Zaaknummer	Z/21/389851 /INT/21/1030236
Onderwerp	Hoofdlijnen concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem - Nijmegen- Foodvalley
Portefeuillehouder	H. Winters

Contactpersoon	Liseth Aries
E-mail	l.aries@zevenaar.nl
Telefoon	0316 595467

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In het bestuurlijk overleg MIRT(Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)[1] is eind 2019 met het Rijk afgesproken om voor de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley te komen tot een integrale verstedelijkingsstrategie voor de middellange termijn. Gecombineerd met de Woondeal om het functioneren van de woningmarkt op korte termijn te verbeteren. De afgelopen periode zijn stappen gezet om te komen tot een regionale verstedelijkingsstrategie. Bijgevoegd treft u de toelichting op het verstedelijkingsconcept aan. In deze brief lichten we dit concept op hoofdlijnen toe, nemen wij u mee in de laatste stand van zaken en hoe het vervolgproces eruitziet.

Kernboodschap
De regio heeft zichzelf als doel gesteld om de groei van woningen en bijbehorende banen zo vorm te geven, dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. Het verstedelijkingsconcept beschrijft welke voorwaarden en ontwerpprincipes gehanteerd worden om te komen tot nieuwe locaties voor wonen en werken. Circa 40.000 woningen staan op de korte termijn op de planning. In het verstedelijkingsconcept wordt voor de resterende 60.000 woningen een beeld geschetst waar op de middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon -en werklocaties voor de komende jaren een plek kunnen krijgen om de groene metropool te versterken.
Via de zogenaamde Contourennotitie hebben wij u op 14 oktober 2020 hierover geïnformeerd. Recentelijk heeft op 21 april jl. een Webinar voor alle raadsleden in onze regio plaatsgevonden.

[1] Doel van het **Mirt** is om meer samenhang te brengen in investeringen in grote ruimtelijke projecten, infrastructuur en (openbaar) vervoer.

Nu ontvangt u het hoofdlijnen concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen- Foodvalley (zie bijlage). Het college biedt u deze notitie aan om samen in gesprek te gaan over de koppeling van de Verstedelijkingsstrategie aan het lokale omgevingsbeleid en is bedoeld om het Verstedelijkingsconcept aan te scherpen.

Context

x Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
☐ Collegeprogramma
☐ Motie/amendement/toezegging
☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Verstedelijkingsconcept op hoofdlijnen

Aanleiding voor deze strategie is de noodzaak om rond de 100.000 woningen toe te voegen in de regio's Foodvalley (40.000 woningen) en Arnhem-Nijmegen (60.000 woningen) tot 2040. De Verstedelijkings-strategie levert inzichten op over de lange termijn woon- en werklocaties, voortkomend uit een integrale blik op de (groene) leefomgeving van onze regio. Het biedt ons bouwstenen voor ons lokale omgevingsbeleid. Dan ligt er een schets waar op de middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon- en werklocaties voor de komende jaren een plek kunnen krijgen. De strategie reikt ontwerpprincipes en een afwegingskader aan en doet voorstellen over hoe we in de regio kunnen gaan werken met de strategie met richtlijnen en spelregels. Het schetst een zogenaamd 'adaptief ontwikkelpad': het geeft inzicht in welke keuzes nu en op een later moment genomen worden. Daarmee staat nog niet alles vast en is er voldoende flexibiliteit om veranderingen op te vangen.

Bouwstenen

De strategie wordt opgebouwd langs vier bouwstenen: leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen. Dit jaar hebben Rijk en regio deze bouwstenen verder uitgewerkt en verfijnd. Dit heeft geleid tot een verstedelijkingsconcept waarin – per bouwsteen – ontwerpprincipes zijn geformuleerd en een afwegingskader is opgesteld.

De verstedelijkingsstrategie is gekoppeld aan de concept-Regionale agenda Groene Metropoolregio 2022

Voor de versterking van de regionale samenwerking in de regio heeft u in 2020 besloten over de nieuwe visie Groene Metropoolregio-Arnhem-Nijmegen, een eerste opzet van de regionale agenda 2021-2025 en de Gemeenschappelijke regeling. Door dit besluit wordt nu de concept regionale agenda 2022 ter consultatie aan de raad aangeboden. Een regionale agenda, opgebouwd uit 5 samenhangende opgaven, waarop de gemeente kan worden ingetekend. Een van de opgave betreft de Groen Groeiregio. De Groene groeiregio heeft een coördinerende functie voor de vijf opgaven van de Groene Metropoolregio. Het biedt de lange termijn 'stip op de horizon' en is opgebouwd uit bouwstenen die goed overeenkomen met de vijf opgaven van de Groene Metropoolregio. De opgave Groene groeiregio is opgebouwd uit drie speerpunten. De Verstedelijkingsstrategie is onderdeel van een van de speerpunten van de Groene groeiopgave, namelijk de leefomgeving: het verbinden van de ruimtelijke opgaven.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten
De hoofdlijnennotitie concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley wordt tijdens een raadbijeenkomst besproken. Er wordt geen besluit genomen. Dus communicatie naar buiten is niet noodzakelijk.

Vervolgproces
Wij nodigen u uit om in gesprek te gaan over de concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley op 9 juni tijdens een raadsinformatiebijeenkomst. De strategie is gekoppelde aan de concept Regionale agenda 2022, die wordt in de raadscommissie van 23 juni behandeld. Het is belangrijk dat dit traject zorgvuldig wordt gedaan en dat betekent dat we samen met het Regiobureau deze bijeenkomst voorbereiden.

De consultatie is bedoeld om het Verstedelijkingsconcept aan te scherpen. Er wordt in deze consulterende ronde dus geen besluit gevraagd. In het proces wordt inzicht geboden in welke keuzes nu al, welke op een later moment moeten worden genomen (het zogenaamde ontwikkelpad) en welke investeringen daarbij nodig zijn. Rijk en regio werken in aanloop naar het BO MIRT 2021 dit ontwikkelpad op hoofdlijnen uit, waarmee gesproken kan worden over de te maken afwegingen en keuzes. Partijen spreken af om op basis van de verstedelijkingsstrategie in het najaar van 2021 een verstedelijkingsakkoord te sluiten tussen Rijk, provincies en gemeenten over de beoogde verstedelijking en de daarbij horende randvoorwaarden op het gebied van bereikbaarheid, groen en leefbaarheid. De definitieve gemeentelijke besluitvorming is voorzien in oktober van dit jaar.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,





Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

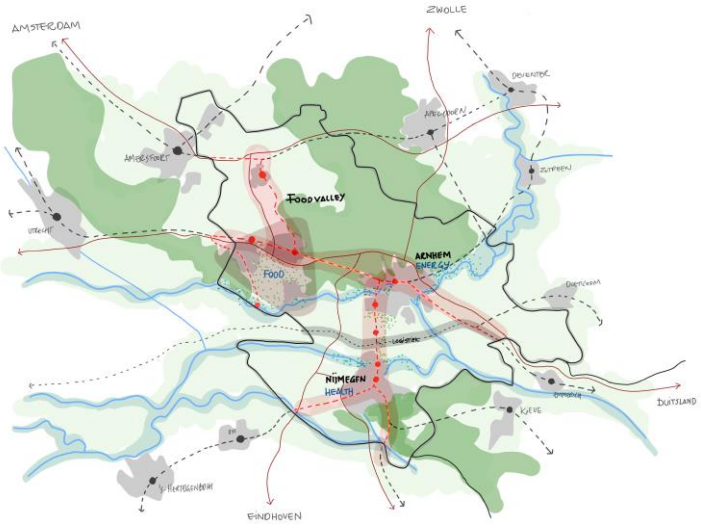
Bijlagen
1. INK/21/1027570 Hoofdlijnen concept Verstedelijkingsstrategie Arnhem -Nijmegen - Foodvalley

De verstedelijkingsstrategie voor de regio Arnhem-Nijmegen en Foodvalley

Waarom maken we een verstedelijkingsstrategie?
In de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley (die met elkaar de Groene Metropool vormen) wonen op dit moment al meer dan een miljoen inwoners. De bevolkingsprognoses geven aan dat dat aantal in de komende decennia nog flink zal groeien. Dat maakt dat er een enorme bouwopgave ligt om aan de vraag aan woningen te voldoen: als de prognoses uitkomen zijn er in de komende 20 jaar zo'n 100.000 woningen extra nodig in de regio. Dat is niet alleen een forse (bouw)opgave, dat heeft ook een ongekende impact op de regio die bekend staat om zijn groene en ontspannen karakter. Mensen wonen en werken graag in de groene metropool. De opgave die voorligt is dan ook hoe de verwachte groei zó opgevangen kan worden, dat de kwaliteit van de regio overeind blijft en als het even kan versterkt wordt. De opgave is dan ook veel breder dan alleen de vraag om woningen.

De regio heeft zichzelf als doel gesteld om de groei van woningen en werklocaties zó vorm te geven dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. Om die opgave goed in te vullen zullen regiobreed keuzes gemaakt moeten worden: waar willen we dat er niet gebouwd wordt en waar kan ontwikkeling van een woon- of werklocatie een kern of stad juist helpen om een gebied te versterken en de vitaliteit te behouden? Wat is een logisch moment om te bouwen? Welke randvoorwaarden stellen we aan locaties bijvoorbeeld als het gaat om bereikbaarheid of om de kwaliteit van het programma? En: hoe faseren we deze ontwikkelingen? Om deze vragen te kunnen beantwoorden wordt de verstedelijkingsstrategie opgesteld.

De uitgangspunten
In de contourennotitie die in september 2020 door alle colleges in de regio is vastgelegd (en die ter informatie aan de gemeenteraden is aangeboden) is te lezen hoe de opdracht van de verstedelijkingsstrategie voor de groene metropool eruitziet. Het begint ermee dat de regio een nadrukkelijke plek wil innemen in het stedelijk netwerk van Nederland.
De regio ligt zeer centraal tussen de Randstad en Duitsland en die unieke ligging biedt kansen die we nog beter willen benutten. We zoomen uit naar het (inter)nationale niveau, maar vervolgens zoomen we uiteraard ook weer in om de opgave binnen de regio scherper te krijgen.



De verstedelijkingsstrategie wordt opgebouwd langs vier bouwstenen: leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen. Voor al die bouwstenen zijn ambities meegegeven. De beschreven volgorde is niet toevallig. Het behoud en versterken van de leefomgeving staat voorop. Vervolgens kijken we naar plekken die goed bereikbaar (te maken) zijn, bij voorkeur met openbaar vervoer. Het versterken van de economie is belangrijk: het zou mooi zijn als iedere nieuwe woning ook een baan oplevert want daarmee houden we een goede woon-werkbalans in de regio. En natuurlijk is er de woonopgave. Die opgave is niet alleen kwantitatief: we willen vooral ook goede woningen maken die aansluiten op de behoefte die er is bij doelgroepen in

de verschillende gemeenten. Woningen die energieneutraal zijn en circulair gebouwd. Deze opgave moet ook de bestaande wijken en buurten versterken. In de afgelopen zes maanden zijn de bouwstenen verder uitgewerkt en verfijnd en is onderzocht in hoeverre er ontwerpprincipes te formuleren zijn vanuit deze bouwstenen.

Naast het onderzoek naar de bouwstenen is ook goed gekeken naar prognoses en cijfers over ruimtebehoefte. In de planmonitor zijn de woningbouwplannen voor de periode tot 2025-2027 opgenomen. Deze locaties en aantallen liggen al vast in bestemmingsplannen, in contracten met ontwikkelende partijen of ze zijn opgenomen in gebiedsvisies. Datzelfde geldt voor de plannen die er zijn voor werklocaties. Ook daarvan is voor de komende tien jaar al veel bekend. De verstedelijkingsstrategie legt hier niet de focus op. De meerwaarde wordt vooral geboden voor de periode daarna en naar hoe de ruimtevraag voor nieuwe plannen het beste een plek kan krijgen in de regio.

Wat leveren we op?
De verstedelijkingsstrategie beschrijft welke voorwaarden en principes (onder andere de versterking en verduurzaming van de economie, bereikbaarheid en de kwaliteit van de ontspannen leefomgeving) er zijn om te komen tot nieuwe locaties voor wonen en werken. Er wordt globaal een beeld geschetst waar op de middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon-en werklocaties voor de komende jaren een plek kunnen krijgen. De strategie schetst een zogenaamd ‘adaptief ontwikkelpad’: het geeft inzicht in welke keuzes nu en op een later moment genomen worden. Daarmee staat nog niet alles vast en is er voldoende flexibiliteit om veranderingen op te vangen.
De strategie reikt ontwerpprincipes en een afwegingskader aan. In de spreekt over het landschap en over aantallen, over vlekken voor wonen en werken, over bandbreedtes, over prioritaire gebieden, over randvoorwaarden en over investeringen die nodig zijn. En de strategie geeft aan hoe we in de regio gaan werken met de strategie met richtlijnen en spelregels.

Wat is onze werkwijze nu en straks?
In een intensieve samenwerking tussen de twee regio’s, de 26 gemeenten, het Rijk, de provincies Gelderland en Utrecht is ontwerpend onderzoek uitgevoerd en is een analyse gemaakt van prognoses voor wonen en werken. Op basis van de uitkomsten is een strategie ontwikkeld. Deze strategie laat zien wat het kostbare groene raamwerk van de regio is: de landschappen, de fijne uitloopgebieden en de groene dorpen en steden. De versterking (en waar nodig bescherming) daarvan staat voorop. Over die ‘groene laag’ heen zijn de lagen van economie en economische ontwikkeling gelegd, van de mobiliteitsstructuur zowel bestaand als gewenst en tot slot de laag van het woonprogramma. Met elkaar vormt dat een overzicht met kaarten waarop ‘vlekken’ te zien zijn die aangeven waar bij voorkeur in de periode vanaf 2025 – 2040 nieuwe gebieden voor wonen en werken ontstaan.

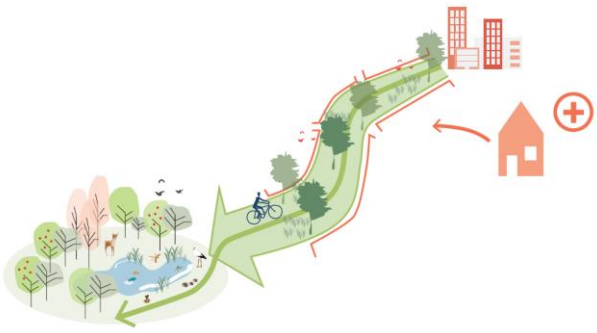
Wie heeft welke rol?
Deze strategie is opgesteld vanuit de intentie dat alle regiopartners en het rijk met elkaar van mening zijn dat dit de manier is waarop de groene metropool tot groei kan komen. De uitwerking daarvan begint hierna. Om breed draagvlak te krijgen worden de samenwerkingspartners in het veld zoals de waterschappen, de woningcorporaties, projectontwikkelaars en economic boards voor de zomer

meegenomen in de strategie en worden zij gevraagd om een steunverklaring af te geven bij deze strategie.
Aan het eind van het jaar wordt aanvullend op de verstedelijkingsstrategie een verstedelijkingsakkoord gesloten waarin rijk en regio (de eerder genoemde partijen) werk-, onderzoeks- en investeringsafspraken met elkaar maken. Dat akkoord wordt eind dit jaar getekend.

Het is vervolgens aan de gemeenten en de provincies om deze uitgangspunten te onderstrepen en vervolgens over te nemen in het lokale omgevingsbeleid. Dat is waar de rol van de raden ligt: beoordelen waar het lokale en regionale omgevingsbeleid aangepast kan of moet worden om als gemeente binnen deze regionale ambitie je eigen programma en ambities vorm te geven.
De opzet van deze strategie sluit zoveel mogelijk aan op staand beleid in de regio en op de visies die tegelijkertijd met deze verstedelijkingsstrategie ontwikkeld worden. Deze strategie helpt om in de komende dertig jaar de keuzes te maken bij het aanwijzen van nieuwe, duurzame plekken voor wonen en werken in de groene en ontspannen regio.

Waar staan we nu?
Het onderzoek naar de bouwstenen, de onderliggende cijfers en plannen hebben geleid tot de ruimtelijke uitgangspunten en ontwerpprincipes zoals net verteld. Die worden op dit moment omgezet in schetsen en een ruimtelijk raamwerk. Dat document kunnen we u nu nog niet toesturen omdat het in nog opbouw is. Voor het gereed maken van dit voorstel hebben we nog ongeveer een maand voor nodig. Toch nemen we u vast mee in waar we staan en welke afwegingen er ook voor u te maken zijn. In april wordt u eerst in een webinar bijgepraat over de verstedelijkingsstrategie. U krijgt dan een toelichting op de opdracht, de werkwijze en de principes. Maar we laten u ook de eerste schetsen zien en de hoofdkeuzes die voorgesteld worden. We horen graag uw reactie op de uitgangspunten en uw gedachten over uitwerkingen daarvan in de komende jaren. De opbrengsten van deze consulatie zullen worden gebruikt in de verdere ontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie.

‘Meer landschap, meer vitale stad en kernen’
De conclusie van het onderzoek naar de bouwstenen en locaties is kort samengevat dat als we het goed willen doen - de groei die op ons afkomt versterkt dat wat we graag willen zijn - dat we dan meer landschap moeten maken én meer vitale steden, regiokernen en dorpskernen.



Hieronder is kort weergegeven wat enkele voorgestelde eerste ontwerpprincipes zijn per bouwsteen. Als voorbeeld om te schetsen hoe de uitwerking per bouwsteen plaatsvindt. En tevens om te laten zien hoe dat bijdraagt aan het totaalbeeld van de opgave.

Leefomgeving: meer landschap!

→ Niet bouwen in beschermde natuurgebieden. In eerste instantie niet bouwen in de natste delen van het gebied. Maar die plekken maken wel een belangrijk onderdeel uit van onze integrale ontwerpen omdat ze belangrijk zijn voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. We zetten in op natuur- en klimaatadaptief verstedelijken.
→ We sluiten aan op de Regionale Energie Strategie (RES 1.0).

→ In onze regio is er voldoende publiek toegankelijk groen voor dagelijks gebruik en zijn er dagrecreatieve voorzieningen op nabije afstand van nieuwe woningen.
→ Onze planvorming is stikstofinclusief: we lossen het stikstofvraagstuk voor de verstedelijking zoveel mogelijk in het gebied zelf op. Waar nodig faseren we in ruimte en tijd.

Mobiliteit: duurzaam en nabij

→ Er wordt gekozen voor laagdrempelige en efficiënte OV-verbindingen, waarbij woon- en werklocaties worden verbonden, maar waar ook economische clusters aan elkaar worden verbonden.
→ Nieuwe woningen worden zoveel mogelijk geprogrammeerd bij (H)OV-trein en bus- en/of in verbinding met nabij gelegen (regionale/snel-) fietspaden. Waarbij in de eerste plaats bestaande capaciteit wordt benut en knooppuntvorming wordt gestimuleerd. Daarna wordt pas gekeken naar uitbreiding van bestaande mobiliteitsvoorzieningen en pas daarna naar de aanleg van nieuwe gebieden.
→ Een locatie wordt alleen benoemd voor economie of wonen als de toekomstige mobiliteitsoplossing er al ligt of voorzien is. Dat geldt voor infrastructuur, maar ook voor regelgeving zoals de parkeernormen.

Economie: food, health & energy als aanjagers voor economische groei

→ Het versterken van de agglomeratiekracht van de regio door het creëren van een sterke stedelijke dichtheid in de aantrekkelijke context van de groene leefomgeving/ het regionale landschap + excellente bereikbaarheid via OV (internationaal en regionaal)!
→ Inzet op de versterking van campussen en werklocaties en de verbindingen daartussen (ontwikkelen ecosysteem).
→ Duurzaam omgaan met nieuwe en oude bedrijfsterreinen door innovatief om te gaan met de ruimtevraag voor bedrijventerreinen (waar kan het beter en intensiever) en het categoriseren van werkmilieus.

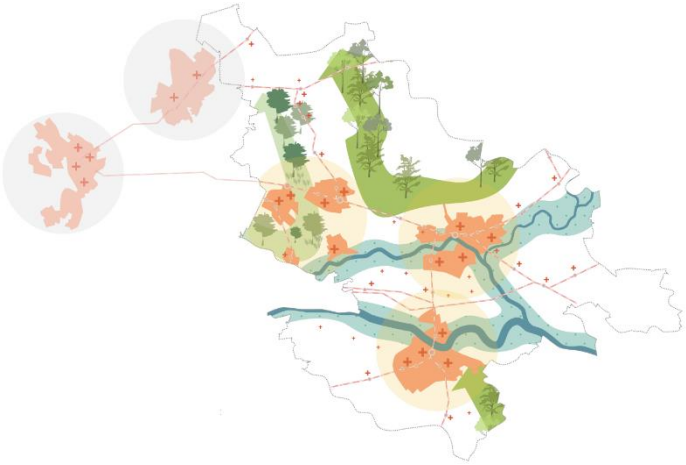
Wonen: meer vitale stad en vitale kernen

→ We werken vanuit een *Groen raamwerk: o*ntwikkel groen (in en rond het stedelijk gebied), koppel dit aan een regionale netwerk van voet- en (snel) fietspaden en ov en zet daarmee ook in op het versterken van recreatie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, enzovoort.
→ Belangrijk is ook de inzet op variatie en complementariteit: nieuwe plannen zijn een aanvulling op bestaande voorraad én op de variëteit aan (groene) woonmilieus. Daarbinnen realiseren we verschillende prijssegmenten. De komende jaren is er vooral behoefte aan meer betaalbare woningen.
→ We zetten in op een circulaire leefomgeving. Dat betekent dat we de ‘bestaande voorraad’ benutten met efficiënt gebruik van ruimte en grondstoffen. Deze strategie is een stimulans voor het verduurzamen en vitaal maken van bestaande wijken. We zetten vooral in op functiemenging, verdichten en inbreiden, op transformeren en herstructering. We zorgen daarbij voor meer en beter handelingsperspectief.

Als we deze vier bouwstenen en de kaarten die daarvan te maken zijn over elkaar heen leggen, volgen daar een flink aantal verhaallijnen uit. Als je die lijnen volgt, kom je uit op locaties waar aantallen woningen en banen aan te verbinden zijn. We kunnen uitrekenen hoeveel ruimte er is – en welke randvoorwaarden er zijn – om hier woon- en werklocaties te maken. En we hebben getest of het past. We kunnen de vraag naar ruimte in onze regio oplossen op een versterkende manier, maar dat betekent dat we op tijd moeten beginnen om te zorgen dat de randvoorwaarden om te kunnen bouwen op orde zijn. Het is dus ook een belangrijk planningsvraagstuk. Tegelijkertijd hebben we nu de tijd om aan de slag te gaan met locaties die pas verder in de tijd nodig zijn.

De verhaallijnen die ontstaan zijn: IC-stations, onderbenutte stationslocaties, nieuwe stations of HOV-locaties, plekken op e-bike afstand van banen en van de steden, economische brandpunten,

transformatie en revitalisering van bedrijventerreinen, integrale wijkaanpak, verdichting van stads- of dorpsranden, vitale dorpskernen en stadsranden in combinatie met wijkaanpak.



Dat betekent niet dat we nu puntjes op de kaart zetten “hier moet het gebeuren”, maar wel dat we richting geven. Een belangrijke element hierin is (door)ontwikkeling van de polycentrische polen als onderdeel van Stedelijk Netwerk Nederland. De centra van iedere ‘pool’ worden goed met elkaar én met het omliggende gebied verbonden, zodat de netwerkkracht versterkt wordt. We gaan hierbij uit van drie belangrijke centra in het gebied: het ‘WERV-gebied’[1], Arnhem en Nijmegen. Op deze plekken kan een substantieel deel van de woon- en werkbehoefte een plek krijgen. Deze (stads)centra zijn nauw verbonden met het gebied eromheen. Verbinden van netwerkkracht betekent ook dat ook in deze verbonden gebieden de woon- en werkbehoefte geaccommodeerd wordt. In dit netwerk spelen ook opgaven op het gebied van leefkwaliteit en mobiliteit. Die gecombineerde opgaven hebben we samengevat onder de term vitaliteit.

Werken met de verstedelijkingsstrategie



De verstedelijkingsstrategie maken we met elkaar voor 20 tot 25 jaar. Dat is een lange periode waarvan we nu al weten dat er van alles gaat gebeuren. Er zullen zich veranderingen voordoen in de economie en in de politiek, maar ook in de woonbehoeften van inwoners, de manier waarop we reizen en waarop bedrijven zich organiseren. Wat er precies verandert kunnen we nu niet voorspellen, maar we weten wel dat het zal veranderen.

Door vooraf afspraken te maken over hoe we om (willen) gaan met die veranderingen en op welke manier we dan met elkaar bijsturen, zijn we met elkaar in staat om op tijd te reageren. We monitoren met elkaar en kijken steeds naar wat er op (middel)lange termijn nodig is om integrale doelen te halen. Dat gaat over de inhoud, maar ook over timing. Alleen als we zo dubbelhandig sturen kunnen we komen tot een aanpak die onze regio versterkt en vooral ook vergroent.

[1] Het gebied Wageningen, Ede, Rhenen, Veenendaal.